

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Departamento de Xeografía e Historia

Curso 2021-2022

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	7
1.1. Elaboración da programación didáctica.	
1.2. Aspiracións desta programación.	
1.3. Condicionantes.	
1.3.1. Os programas.	
1.3.2. O alumnado con necesidades educativas especiais.	
1.3.3. A incorporación ás aulas de alumnos estranxeiros.	
1.3.4. A procedencia de alumnado de distintos medios sociais e de diferentes centros educativos.	
2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	12
2.1. Introducción.	
2.2. As COMPETENCIAS CLAVE da ESO.	
2.3 RELACIÓN DE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS E INDICADORES DE LOGRO.....	13
2.3.1. 1º ESO	
2.3.2. 2º ESO	
2.3.3. 3º ESO	
2.3.4. 4º ESO	

3. EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA.....31

3.1 OBXECTIVOS

3.2. 1º ESO. XEOGRAFÍA E HISTORIA...

3.2.1. Contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe avaliados e competencias clave por curso.

3.2.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliada.

3.2.3. Temporalización.

3.3. 2º ESO. XEOGRAFÍA E HISTORIA.

3.3.1. Contidos, Criterios de avaliación, Estándares de aprendizaxe avaliados

3.3.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliada.

3.3.3. Temporalización.

3.4. 3º ESO. XEOGRAFÍA E HISTORIA.....65

3.4.1. Contidos, Criterios de avaliación, Estándares de aprendizaxe e competencias clave.

3.4.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliada.

3.4.3. Temporalización.

3.5. 4º ESO. HISTORIA.....	85
3.5.1. Contidos, Criterios de avaliación, Estándares de aprendizaxe e competencias clave.	
3.5.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable.	
3.5.3. Temporalización	
4. BACHARELATO.....	115
4.1. PRINCIPIOS	
4.2. OBXECTIVOS	
4.3. 1º de BACHARELATO. Historia do Mundo Contemporáneo.....	118
4.3.1. Principios	
4.3.2. Obxectivos, Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Aprendizaxe e Competencias Clave.	
4.3.3. Concreción para cada Estandar de Aprendizaxe avaliable.	
4.4. 2º DE BAC. HISTORIA DE ESPAÑA.	
4.5. 2º DE BAC. HISTORIA DA ARTE.	
4.6. 2º DE BAC. XEOGRAFIA DE ESPAÑA.	
5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS.....	223
5.1. ESO	
5.2. BACHARELATO	

5.3. Materiais e recursos didácticos.	
6.CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....	226
6.1. Consideración xerais.	
6.1.1. Avaliación inicial.	
6.1.2. Avaliación continua.	
6.2.Instrumentos de avaliación	
6.2.1. EXAMES	
6.2.2. Criterios xerais de cualificación de exames.	
6.3.Outros instrumentos de avaliación.	
6.4. CRITERIOS de cualificación.	
6.4.1.Cualificacións por Avaliacións.	
6.4.2.Cualificacións finais.	
6.4.3.Proba extraordinaria.	
6.4.4. Alumnado que non pode asistir as clases presenciais	
7. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E	
AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.....	241
8. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	244
9. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS EN CADA CURSO.....	250

9.1. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR	
9.2. ACCIÓNS PREVISTAS PARA A INTEGRACIÓN DAS TIC	
9.3. EDUCACIÓN EN VALORES	
9.4. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AÓ PLAN DE CONVIVENCIA...	
10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	258
10.1. Consideracións xerais	
10.2. Actividades extraescolares programadas para o presente curso	
11. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.	
11.1 PRESENTACIÓN DA PROGRAMACIÓN Ó ALUMNADO	

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

1.1. ELABORACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.

A programación didáctica do Departamento de Xeografía e Historia do I.E.S. Laxeiro de Lalín expón, para o presente curso académico, os plantexamentos didácticos e metodolóxicos, tendo en conta o momento de transición entre a derogación da Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa(LOMCE), pero mantendo o **Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia** e a Resolución do 15 de xullo de 2016, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa. Pero introdúcese as modificacións da **Lei orgánica 3/2020, do 29 de decembro**, pola que se modifica a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación(LOE), a **LOMLOE**.

Compoñen o Departamento o seguinte profesorado:

- María Soledad Milmanda Cajaraville. X.D.
- Larura Mato Vázquez.Titora 4º ESO-C
- Lorena Ares Troitiño. Titora 2º ESO-B
- Jesús Cagide Pereiro. Titor ESA
- José Luis Encinas Franco. Titor 1º ESO-C. Profesor que imparte Xeografía e Historia, Educación Plástica e Visual e Valores Éticos.

Esta programación, así como as actividades complementarias previstas ao longo do curso, desenvolverán a súa temporalización segundo o calendario de avaliacións establecido para o presente curso.

1.2. ASPIRACIÓNS DESTA PROGRAMACIÓN.

Consideramos a programación como un plan de traballo elaborado por todos os membros do Departamento, que vincula a todos sen prexuízo da lóxica iniciativa particular. Esta programación recolle e resume toda a nosa experiencia docente, froito de anos de esforzo e dedicación.

Considerámola como algo dinámico que, polo tanto, debe ser modificada segundo os resultados da súa aplicación, que se recollerán na pertinente memoria de final de curso.

Pretendemos:

- Enfocar o noso labor educativo en funcións dos obxectivos proxectados, tendo en conta tanto as competencias clave como os estándares.
- A coordinación entre o profesorado á hora de impartir e avaliar as distintas materias.
- Evitar os programas inacabados.

-
- Establecer un marco común que sirva de guía no proceso educativo e o suficientemente flexible para que se poda adaptar á peculiaridade de cada clase.
 - Dinamizar a colaboración e intercambio de ideas entre os diversos profesores e profesoras.

1.3. CONDICIONANTES.

1.3.1. Os programas.

Como recolle a actual lei, a educación é o medio máis adecuado para desenvolver ao máximo as súas capacidades, construír a súa personalidade, conformar a súa propia identidade e configurar a súa comprensión da realidade, integrando a dimensión cognoscitiva, a afectiva e a axiolóxica, para a sociedade é o medio máis idóneo para transmitir e, ao mesmo tempo, renovar a cultura e o acervo de coñecementos e valores que a sustentan, extraer as máximas posibilidades das súas fontes de riqueza, fomentar a convivencia democrática e o respecto ás diferenzas individuais, promover a solidariedade e evitar a discriminación, co obxectivo fundamental de lograr a necesaria cohesión social.

Como parte da variabilidade que existe na sociedade e, por tanto, tamén se reflicte no sistema educativo, existe alumnado con necesidades específicas de apoio educativo (ACNEAE) que ven definido no artigo 73 da **Lei Orgánica 3/2020**, de 29 de decembro, que modifica a Lei orgánica 2/2006 de educación (LOMLOE), como *“aquele que afronta barreiras que limitan o seu acceso, presenza, participación ou aprendizaxe, derivadas de discapacidade (diversidade funcional) ou trastornos graves de conduta, da comunicación e linguaxe, por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela, e que require determinados apoios e atención educativas específicas para a consecución dos obxectivos de aprendizaxe axeitados ao seu desenvolvemento”*.

De aí que se teña en conta o desenvolvemento evolutivo dos alumnos nos diferentes niveis. E a programación debe adaptarse ós distintos procesos de desenvolvemento psicolóxico e de capacidade de aprendizaxe do alumnado ó que vai dirixida. Para iso a psicoloxía proporciona os elementos necesarios para detectar qué coñecementos pode asimilar o alumno en cada momento do seu desenvolvemento cognitivo, así como as técnicas que se deben aplicar en cada caso.

1.3.2. Os alumnos con necesidades educativas especiais. ACNEAE.

A estos alumnos e alumnas se lle aplicarán os Protocolos previstos.

1.3.3. A incorporación ás aulas de alumnos estranxeiros.

Situación hoxe en día de carácter aínda minoritario pero en progresivo crecemento, que engade, ós evidentes problemas de comprensión e de expresión que teñen os nosos alumnos, o problema de descoñecemento da lingua, coa dificultade que iso supón para adquisición dun adecuado nivel de coñecementos e destrezas.

1.3.4. A procedencia de alumnado de distintos medios sociais e de diferentes centros educativos.

A maioría do alumnado procede de zonas rurais e de centros educativos con grupos moi reducidos mentres que aproximadamente o 30% restante é alumnado de zona urbana.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECIÓN QUE RECOLLE A RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS.

2.1. INTRODUCCIÓN.

A presente programación pretende integrar a partir dos coñecementos utilizados en cada unha das unidades, as competencias clave, capacidades para aplicar de xeito integrado os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.

Según a **Disposición transitoria segunda bis, da LOMLOE** sobre os *Estándares de aprendizaxe avaliados*.

Até a implantación das modificacións introducidas nesta lei relativas ao currículo, á organización e aos obxectivos de educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato, os estándares de aprendizaxe avaliados, a que se refire o artigo 6 bis, tras a redacción da Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa, terán carácter orientativo.

2.2. AS COMPETENCIAS CLAVE DA ESO.

As competencias clave do currículo serán as seguintes:

Comunicación lingüística (CCL).

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

Competencia dixital (CD).

Aprender a aprender (CAA)

Competencias sociais e cívicas (CSC)

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Se ben é certo que dende todas as áreas contribúese en maior ou menor medida á adquisición das competencias básicas, a materia de ciencias sociais: *axuda a mellorar a capacidade de comunicación lingüística* (ampliación do léxico mediante a adquisición do vocabulario específico de termos xeográficos, históricos e artísticos), contribúe a dotar aos alumnos dun *sistema de estudio adecuado* mediante a *adquisición de técnicas de tratamento da información* (comprensión e interpretación de texto, gráficos, documentos, mapas, imaxes e utilización dos novos instrumentos de información) e, polas características específicas dos seus contidos, incide e *propicia a madurez intelectual e persoal do alumno* ao dotar de técnicas que lle permiten aprender a aprender a integrarse de forma consciente no entorno natural e na sociedade na que vive a valorala e, na medida que a súa situación llo permite, contribuír a súa transformación.

2.3. RELACIÓN DE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS E INDICADORES DE LOGRO.

2.3.1. 1º ESO. PERFIL DE ÁREA E INDICADORES DE LOGRO.

PERFIL DE ÁREA

Área:		XH		
Nivel	Área	Indicadores / estándares	Indicador de logro (grao mínimo)	Peso (%)
1º	XH	1º-XHB1.1.1.-Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta.	Recoñece como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.10.1.-Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais.	Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.11.1.-Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Realiza procuras sinxelas en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.2.1.-Clasifica e distingue proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters.	Distingue proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.3.1.-Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas.	Distingue tipos de imaxes de satélite e mapas.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.4.1.-Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as	Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as	2.09 %

		súasprincipais características.	súasprincipais características.	
1º	XH	1º-XHB1.4.2.-Localiza espazosxeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	Localiza espazosxeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.5.1.-Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.6.1.-Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais.	Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.6.2.-Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes.	Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.7.1.-Explica as características xerais do relevo europeo.	Explica as características xerais do relevo europeo.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.8.1.-Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo.	Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.9.1.-Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa.	Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa	2.09 %
1º	XH	1º-XHB1.9.2.-Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente.	Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.1.1.-Identifica elementos materiais, culturaisouideolóxicos que son heranza do pasado.	Identifica elementos materiais, culturaisouideolóxicos que son heranza do pasado.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.10.1.-Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai".	Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai".	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.11.1.-Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto.	Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.12.1.-Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas (textos).	Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas (textos).	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.13.1.-Interpreta un mapa cronolóxico-xeográfico da expansión exipcia.	Interpreta un mapa cronolóxico-xeográfico da expansión exipcia.	2.09 %

1º	XH	1º-XHB3.13.2.-Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto.	Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.14.1.-Explica como materializaban os exipcios a súacrenzana vida do alén.	Explica como materializaban os exipcios a súacrenzana vida do alén.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.14.2.-Realiza un mapa conceptual cos principaisdeuses do panteón exipcio.	Realiza un mapa conceptual cos principaisdeuses do panteón exipcio.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.15.1.-Localiza nun mapa os principalexemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica	Localiza nun mapa os principalexemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.16.1.-Identifica trazos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos	Identifica trazos sinxelos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.16.2.-Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais.	Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.17.1.-Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo.	Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.18.1.-Elabora un mapa do imperio de Alexandre.	Elabora un mapa do imperio de Alexandre.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.19.1.-Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo.	Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.19.2.-Dá exemplos representativos das áreas do saber grego, e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica.	Dáexemplos representativos das áreas do saber grego, e entende por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.2.1.-Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.2.2.-Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiaisoutextuais.	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiaisoutextuais.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.2.3.-Compara dous relatos a distintas escalas temporais sobre as conquistas de Alexandre.	Compara dous relatos sobre as conquistas de Alexandre.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.20.2.-Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio na Roma antiga.	Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio na Roma antiga.	2.09 %

1º	XH	1º-XHB3.21.1.-Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana.	Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.22.1.-Fai un mapa da Península Ibérica onde se reflicten os cambios administrativos en época romana.	Fai un mapa da Península Ibérica onde se reflicten os cambios administrativos en época romana.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.22.2.-Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade.	Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.22.3.-Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos.	Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.3.1.-Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.4.1.-Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.5.1.-Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.6.1.-Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana.	Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.7.1.-Distingue etapas dentro da historia antiga.	Distingue etapas dentro da historia antiga.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.8.1.-Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos..	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.9.1.-Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un.	Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un.	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.9.2.-Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela.	Coñece a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela	2.09 %
1º	XH	1º-XHB3.18.2.-Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno.	Compara as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno	2.08 %
1º	XH	1º-XHB3.20.1.-Confeciona un mapa coas etapas da expansión de Roma.	Confeciona un mapa coas etapas da expansión de Roma	2.08 %
1º	XH	1º-XHB1.1.2.-Analiza un mapa de fusos horarios e diferencia zonas do planeta de similares horas.	Analiza un mapa de fusos horarios e diferencia zonas do planeta de similares horas.	2 %

2.3.2. 2º ESO PERFIL DE ÁREA E INDICADORES DE LOGRO.

PERFIL DE ÁREA				
Área:		XH		
Nivel	Área	Estándares	Indicador de logro (grao mínimo)	Peso (%)
2º	XH	2º-XHB1.1.1-Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB1.2.1-Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.	Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB1.3.1-Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB1.3.2-Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.	Describe as principais unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB1.4.1-Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB1.4.2-Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.	Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB1.5.1-Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.	Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB1.5.2-Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.	Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes sinxelas.	2.33 %

2º	XH	2º-XHB1.5.3-Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.	Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB1.6.1-Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.	Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB1.7.1-Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientaisactuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientaisactuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.1.1-Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.1.2-Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.2.1-Explica as características da poboación europea.	Explica as principais características da poboación europea.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.2.2-Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.3.1-Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	2.33 %
2º	XH	2º-2º-XHB2.3.2-Analiza en distintos medios os movementos migratorios las últimas tres décadas en España.		2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.4.1-Cofece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.	Cofece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.5.1-Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.	Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mund	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.5.2-Sitúa no mapa do mundo as vintecidadesmáispoboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Sitúa no mapa do mundo as vintecidadesmáispoboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.6.1-Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.6.2-Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Distingue os principais tipos de cidades do noso continente.	2.33 %

2º	XH	2º-XHB2.7.1-Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	nterpreta textos sinxelos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.8.1-Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.8.2-Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.	Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.9.1-Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.	Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB2.10.1-Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.1.1-Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.2.1-Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.2.2-Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estes restos materiais ou textuais.	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estes restos materiais ou textuais.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.3.1-Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.3.2-Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.4.1-Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.5.1-Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.6.1-Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.7.1-Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos.	Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos.	2.33 %

2º	XH	2º-XHB3.8.1-Characteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Characteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.9.1-Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	Cofece as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.9.2-Explica a importancia de Al-Andalusnaldade Media.	Explica a importancia de Al-Andalusnaldade Media.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.10.1-Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiásna Península Ibérica.	Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiásna Península Ibérica.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.10.2-Explica a importancia do Camiño de Santiago.	Explica a importancia do Camiño de Santiago.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.11.1-Comprende o impacto dunhacrise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Comprende o impacto dunhacrise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	2.33 %
2º	XH	2º-XHB3.12.1-Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Describe características da arte románica, gótica e islámica.	2.33 %

2.3.3.PERFIL DE ÁREA DE 3º DA ESO E INDICADORES DE LOGRO.

PERFIL DE ÁREA				
Área:		XH		
Nivel	Área	Indicadores / estándares	Indicador de logro (graο mínimo)	Pe so (%)
3º	XH	3º-XHB1.1.2.-Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas	Localiza certos espazos xeográficos.	2.39

		xeográficas.		%
3º	XH	3º-XHB1.1.3.-Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos.	Coñece os tipos de mapas temáticos.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.10.1.-Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país.	Define certos indicadores económicos.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.10.2.-Describe as características do comercio internacional na actualidade.	Describe algunhas características do comercio internacional.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.10.3.-Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen.	Enumera algunhas características dos bloques comerciais.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.11.1.-Identifica os tipos de turismo e os seus efectos	Identifica os tipos de turismo	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.11.2.-Valora a importancia do turismo na economía española e galega.	Valora a importancia do turismo en España	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.12.1.-Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia.	Analiza o consumo de países con diferente desenvolvemento.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.12.2.-Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais, para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais.	Crea mapas conceptuais para explicar o funcionamento do comercio.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.12.3.-Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio.	Describe o funcionamento dos intercambios internacionais.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.13.1.-Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza.	Realiza un informe sobre algunhas medidas para superar a pobreza.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.13.2.-Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relacións con factores económicos.	Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e as súas posibles causas.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.2.1.-Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos.	Compara a poboación activa de cada sector en diversos países.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.3.1.-Diferencia os sectores económicos europeos.	Diferencia os sectores económicos europeos.	2.39 %

3º	XH	3º-XHB2.4.1.-Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico.	Diferencia aspectos concretos dun sistema económico.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.5.1.-Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el.	Define o desenvolvemento sustentable.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.6.1.-Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo.	Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas e as masas forestais.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.6.2.-Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo.	Localiza nun mapa as principais zonas produtoras de minerais.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.6.3.-Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo.	Localiza nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.6.4.-Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas.	Identifica algunhas enerxías alternativas.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.7.1.-Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais.	Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.8.1.-Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados.	Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.9.1.-Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outorgandeiros desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións.	Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario desde o seu orixe ata o seu consumo.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.1.1.-Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado	Identifica elementos culturais do pasado.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.10.1.-Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.11.1.-Comprende os conceptos de cambio e continuidade en relación co reinado dos Reis Católicos.	Comprende o cambio que supuxo o reinado dos Reis Católicos.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.12.1.-Explica as causas que conduciron á descuberta de América para Europa, a súa conquista e a súa colonización.	Explica as causas que conduciron a descuberta de América.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.12.2.-Coñece os principais feitos da expansión de Aragón e de Castela polo mundo.	Coñece os principais feitos da expansión de Castela polo mundo.	2.39 %

				%
3º	XH	3º-XHB3.12.3.-Sopesa interpretacións conflitivas sobre a conquista e a colonización de América.	Sopesa interpretacións sobre a colonización de América.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.13.1.-Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos".	Analiza as causas que conducen as Guerras da Idade Moderna.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.2.1.-Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	Nomea algunhas fontes históricas	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.2.2.-Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	Comprende a historia se coñece a partir das fontes	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.3.1.-Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.3.2.-Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Realiza algún eixe cronolóxico e mapas históricos.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.4.1.-Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Entende que varias culturas convivían a vez en diferentes enclaves.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.5.1.-Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	Utiliza certo vocabulario histórico.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.6.1.-Distingue modos de periodización histórica (Idade Moderna, Renacemento, Barroco, Absolutismo, etc.).	Distingue modos de periodización histórica.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.7.1.-Identifica trazos do Renacemento e do Humanismo na historia europea, a partir de fontes históricas de diversos tipos.	Identifica certos trazos do Renacemento e do Humanismo.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.8.1.-Coñece obras e legado de artistas, humanistas e científicos da época.	Coñece certas obras de artistas.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB3.9.1.-Analiza obras, ou fragmentos delas, dalgúns autores desta época no seu contexto.	Analiza certas obras da época tratada.	2.39 %
3º	XH	3º-XHB2.1.1.-Distingue nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas.	Distingue nun mapa político de España a distribución territorial.	2.3 %

3º	XH	3º-XHB1.1.1.-Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite.	Distingue diferentes tipos de mapas e algunhas imaxes satélite	2.2 %
----	----	--	--	----------

2.3.4. 4º ESO. PERFIL DE ÁREA E INDICADORES DE LOGRO.

PERFIL DE ÁREA				
Área:		XH		
Nivel	Área	Estándares	Indicador de logro (grao mínimo)	Peso (%)
4º	XH	4º-XHB1.1.1-Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos".	Distinguir as principais diferencas entre Absolutismo e Parlamentarismo	1.61 %
4º	XH	4º-XHB1.1.2-Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	Coñecer o concepto de Antigo Réxime e o de Ilustración.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB1.2.1-Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	Recoñecer as principais características da Ilustración	1.61 %
4º	XH	4º-XHB1.3.1-Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.	Valorar a enorme importancia dos avances científicos e as súas consecuencias	1.61 %
4º	XH	4º-XHB1.3.2-Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.	Recoñecer as consecuencias no coñecemento humano del método científico.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB2.1.1-Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	Coñecer algunhas das situacións sociais e as ideas que explican a actuación dos revolucionarios	1.61 %
4º	XH	4º-XHB2.1.2-Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	Valorar a importancia das fontes históricas primarias e secundarias	1.61 %
4º	XH	4º-XHB2.2.1-Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	Redactar unha síntese dalgunha revolución burguesa en Europa con explicación das causas máis importantes	1.61 %
4º	XH	4º-XHB2.2.2-Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	Redactar unha síntese da Independencia de EEUU e da Revolución Francesa	1.61 %
4º	XH	4º-XHB2.2.3-Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.	Debatir as implicacións da violencia	1.61 %
4º	XH	4º-XHB3.1.1-Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra	Coñecer as máis destacadas características da primeira revolución industrial no Reino Unido	1.61 %
4º	XH	4º-XHB3.2.1-Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	Sintetizar a industrialización no resto de Europa e EEUU	1.61 %
4º	XH	4º-XHB3.2.2-Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.	Coñece as diferencas entre a industrialización de Reino Unido e o norte de Europa	1.61 %
4º	XH	4º-XHB3.3.1-Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	Valora a situación laboral de mulleres e menos nas cidades industriais	1.61 %
4º	XH	4º-XHB3.4.1-Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	Reconocer as principais repercusións políticas dos cambios económicos en España	1.61 %
4º	XH	4º-XHB3.5.1-Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	Elaborar un eixe cronolóxico dos máis importantes avances da ciencia e tecnoloxía no século XIX	1.61 %
4º	XH	4º-XHB4.1.1-Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	Comprender o concepto de imperialismo e as implicacións futuras nas relacións políticas e económicas internacionais	1.61 %
4º	XH	4º-XHB4.1.2-Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	Dialogar sobre os conceptos de eurocentrismo e globalización	1.61 %

4º	XH	4º-XHB4.2.1-Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	Recoñece as relacións causais entre colonialismo, imperialismo e a Primeira Guerra Mundial.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB4.3.1-Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	Coñece a diferenza entre acontecementos e procesos e os aplica no caso da I Guerra Mundial.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB4.3.2-Analiza o novo mapa político de Europa.	Interpretar o novo mapa político de Europa	1.61 %
4º	XH	4º-XHB4.3.3-Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.	Distingue as diferentes perspectivas do resultado da guerra e as súas principais implicacións.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB4.4.1-Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	Distingue a diferente interpretación da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB4.5.1-Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	Saber os principios básicos para analizar obras artísticas do século XIX	1.61 %
4º	XH	4º-XHB4.5.2-Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	Distingue a diferenza dos principais movementos artísticos do século XIX	1.61 %
4º	XH	4º-XHB5.1.2-Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	Reconocer a relación entre a crise do 1929 e a Depresión dos anos 30 cos acontecementos posteriores. E poñer en relación dita crise a de 2008	1.61 %
4º	XH	4º-XHB5.1.3-Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	Coñecer que é o movemento sufraxista e o inicio da loita pola igualdade de dereitos.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB5.2.1-Explica diversos factores que fixeron posible o auge do fascismo en Europa.	Describir as principais causas do auge do fascismo en Europa	1.61 %
4º	XH	4º-XHB5.3.1-Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	Describir as reformas máis importantes da II República española	1.61 %
4º	XH	4º-XHB5.3.2-Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	Comprender as principais causas da Guerra Civil	1.61 %
4º	XH	4º-XHB6.1.1-Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	Saber diferenciar os tipos de causas principais e secundarias, próximas e remotas) dos acontecementos históricos	1.61 %
4º	XH	4º-XHB6.2.1-Sitúa nun mapa as fases do conflito.	Recoñecer nun mapa a evolución dos frentes	1.61 %
4º	XH	4º-XHB6.2.2-Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	Diferenciar as fases da II Guerra Mundial en Europa e en Asia-Pacífico	1.61 %
4º	XH	4º-XHB6.2.3-Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	Coñecer as principais causas e consecuencias da II Guerra Mundial	1.61 %
4º	XH	4º-XHB6.3.1-Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	Valora o significado do Holocausto	1.61 %
4º	XH	4º-XHB6.4.1-Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	Recolle información dalgúns conflitos da Guerra Fría.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB6.4.2-Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	Coñecer algunhas das consecuencias da Guerra de Vietnam	1.61 %
4º	XH	4º-XHB6.5.1-Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	Realizar una síntese do proceso descolonizador	1.61 %
4º	XH	4º-XHB6.5.2-Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	Distinguir entre a descolonización en África e Asia e as súas fases	1.61 %
4º	XH	4º-XHB7.1.1-Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	Valora os logros dos réximes comunistas e o do Estado de Benestar en Europa	1.61 %

4º	XH	4º-XHB7.1.2-Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	Coñecer as principais consecuencias sociais da incorporación da muller ao traballo asalariado	1.61 %
4º	XH	4º-XHB7.2.1-Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	Recoñece as diferenzas entre una crise enerxética e unha financeira (2008)	1.61 %
4º	XH	4º-XHB7.3.1-Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco	Diferenciar as etapas da ditadura de Franco e as súas características máis importantes	1.61 %
4º	XH	4º-XHB7.3.2-Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica	Entender o concepto de memoria histórica en España e Europa	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.1.1-Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época	Recoñecer as diferenzas das nas nacións europeas	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.1.2-Comprende os proles e contras do estado do benestar.	Distinguir os proles e contras do Estado do Benestar	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.2.1-Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	Identificar os principais cambios producidos polo colapso da URSS e os outros réximes socialistas	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.3.1-Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	Reconocer as interpretacións da Transición española á democracia	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.3.2-Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc	Coñecer os momentos e acontecementos cruciais da Transición	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.3.3-Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPD, Terra Llure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.	Interpreta a xénese e desenvolvemento do terrorismo en España e a situación das vítimas	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.4.1-Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	Analiza o nacemento e desenvolvemento da Unión Europea e o seu futuro	1.61 %
4º	XH	4º-XHB9.1.1-Procúra na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	Procúra nos medios de comunicación novas de sectores globalizados	1.61 %
4º	XH	4º-XHB9.1.2-Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.	Aporta argumentos sobre o eurocentrismo e a globalización	1.61 %
4º	XH	4º-XHB9.2.1-Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	Procúra información sobre as tecnoloxías e comunicación e aporta argumentos sobre as súas vantaxes e os novos problemas que plantexan.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB9.3.1-Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflictivo das condicións sociais do proceso de globalización.	Realiza documentos (mapas, gráficos ou textos) sobre algunhas conflitos e dificultades sociais que conlevan.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.1.1-Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o dixentamento do Báltico.	Describe algunhas consecuencias do quecemento global	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.1.2-Sopeza como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	Valorar a evolución de Europa, dende o belicismo a unha Europa unida nun proxecto común económico e político.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.1.3-Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	Relacionar as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica recente.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.2.1-Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as noções básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Ordenar temporalmente nun eixe cronolóxico os feitos e procesos históricos	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.2.2-Realiza diversos tipos de elxes cronolóxicos e mapas históricos.	Realizar algunos tipos de mapas históricos e elxes cronolóxicos.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.3.1-Entende que varias culturas convívian á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Comprender a convivencia de culturas diversas en diferentes ámbitos xeográficos.	1.61 %

4º	XH	4º-XHB7.1.2-Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	Coñecer as principais consecuencias sociais da incorporación da muller ao traballo asalariado	1.61 %
4º	XH	4º-XHB7.2.1-Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	Recoñece as diferenzas entre una crise enerxética e unha financeira (2008)	1.61 %
4º	XH	4º-XHB7.3.1-Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco	Diferenciar as etapas da ditadura de Franco e as súas características máis importantes	1.61 %
4º	XH	4º-XHB7.3.2-Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica	Entender o concepto de memoria histórica en España e Europa	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.1.1-Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época	Recoñecer as diferenzas das nas nacións europeas	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.1.2-Comprende os pros e contras do estado do benestar.	Distinguir os pros e contras do Estado do Benestar	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.2.1-Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	Identificar os principais cambios producidos polo colapso da URSS e os outros réximes socialistas	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.3.1-Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	Reconocer as interpretacións da Transición española á democracia	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.3.2-Enumera e describe algúns dos principais feitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc	Coñecer os momentos e acontecementos cruciais da Transición	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.3.3-Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Llure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.	Interpreta a xénese e desenvolvemento do terrorismo en España e a situación das vítimas	1.61 %
4º	XH	4º-XHB8.4.1-Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	Analiza o nacemento e desenvolvemento da Unión Europea e o seu futuro	1.61 %
4º	XH	4º-XHB9.1.1-Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	Procura nos medios de comunicación novas de sectores globalizados	1.61 %
4º	XH	4º-XHB9.1.2-Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.	Aporta argumentos sobre o eurocentrismo e a globalización	1.61 %
4º	XH	4º-XHB9.2.1-Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	Procura información sobre as tecnoloxías e comunicación e aporta argumentos sobre as súas vantaxes e os novos problemas que plantexan.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB9.3.1-Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflictivo das condicións sociais do proceso de globalización.	Realiza documentos (mapas, gráficos ou textos) sobre algúns conflitos e dificultades sociais que conlevan.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.1.1-Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgúns consecuencias do quecemento global, como o deshielo do Báltico.	Describe algunhas consecuencias do quecemento global	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.1.2-Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	Valorar a evolución de Europa, dende o belicismo a unha Europa unida nun proxecto común económico e político.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.1.3-Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	Relacionar as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica recente.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.2.1-Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as noções básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Ordenar temporalmente nun eixe cronolóxico os feitos e procesos históricos	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.2.2-Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Realizar algúns tipos de mapas históricos e eixes cronolóxicos.	1.61 %
4º	XH	4º-XHB10.3.1-Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Comprender a convivencia de culturas diversas en diferentes ámbitos xeográficos.	1.61 %

4º	XH	4º-XHB10.4.1-Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	Utilizar con certa precisión o principais termos propios do coñecemento histórico e artístico	1.61 %
----	----	---	---	--------

3. EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

A educación secundaria obrigatoria ten por finalidade lograr que os alumnos e as alumnas adquiren os elementos básicos da cultura, nomeadamente nos seus aspectos humanístico, artístico, científico e tecnolóxico; desenvolver e consolidar neles/as hábitos de estudo e de traballo; preparalos/as para a súa incorporación a estudos posteriores e para a súa inserción laboral, e forma-los/as para o exercicio dos seus dereitos e das súas obrigas na vida como cidadáns e cidadás.

3.1 OBXECTIVOS

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novoscoñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

- k) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

- l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

- m) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

- n) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

3.2.1º ESO. XEOGRAFÍA E HISTORIA.

3.2.1.CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES E COMPETENCIAS CLAVE POR CURSO.

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O medio físico				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. A Terra: a Terra no Sistema Solar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Coñecer o Sistema Solar e establecer as relacións entre os movementos da terra e a existencia das estacións e do día e da noite, e comprender a súa importancia na distribución dos climas e da Biota. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.1. Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta. ▪ XHB1.1.2. Analiza un mapa de fusos horarios e diferencia zonas do planeta de similares horas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Representación da Terra. Escala e linguaxe cartográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Identificar e distinguir os sistemas de representación cartográfica, en soporte analóxico e dixital, e as súas escalas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.2.1. Clasifica e distingue proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Proxeccións e sistemas de coordenadas. Imaxes de satélite e os seus principais usos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Analizar e identificar o mapa, e coñecer as imaxes de satélite e os seus usos principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.1. Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Localización. Latitude e lonxitude. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.1. Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súas principais características. ▪ XHB1.4.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Trazos principais do relevo do mundo. Clima: elementos e factores. Diversidade climática no planeta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Localizar no mapamundi físico as principais unidades do relevo mundiais, os grandes ríos e as grandes zonas climáticas, e identificar as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Medio físico do mundo e de Europa: relevo e hidrografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Ter unha visión global do medio físico europeo e mundial, e das súas características xerais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.6.1. Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais. ▪ XHB1.6.2. Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Medio natural europeo: principais trazos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Ser capaz de describir as peculiaridades do medio físico europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.7.1. Explica as características xerais do relevo europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Unidades do relevo do espazo xeográfico europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Situar no mapa de Europa as unidades e os elementos principais do relevo continental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.8.1. Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g				
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ m	▪ B1.9. Conxuntos bioclimáticos do espazo xeográfico europeo.	▪ B1.9. Coñecer, comparar e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico europeo.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.9.1. Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa. ▪ XHB1.9.2. Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ f ▪ m	▪ B1.10. Diversidade de espazos naturais europeos.	▪ B1.10. Coñecer os principais espazos naturais do noso continente.	▪ XHB1.10.1. Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.11. Medio natural: áreas e problemas ambientais.	▪ B1.11. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente e as súas consecuencias.	▪ B1.11.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
Bloque 3. A Historia				
▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	▪ B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	▪ XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B3.2. Fontes históricas.	▪ B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. ▪ XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais. ▪ XHB3.2.3. Compara dous relatos a distintas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			escalas temporais sobre as conquistas de Alexandre.	CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Cambio e continuidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Tempo histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Vocabulario histórico e artístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Evolución das especies e a hominización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Entender o proceso de hominización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.6.1. Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Periodización da Prehistoria e a Idade Antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Datar a Prehistoria e a Idade Antiga, e distinguir a escala temporal de etapas como estas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.7.1. Distingue etapas dentro da historia antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Prehistoria e Idade Antiga: visión global. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e os acontecementos históricos máis salientables da Prehistoria e da Idade Antiga, para adquirir unha perspectiva global da súa evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.8.1. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9.1. Paleolítico: etapas; características das formas de vida; cazadores colectores. ▪ B3.9.2. Neolítico: revolución agraria e expansión das sociedades humanas; sedentarismo; artesanía e comercio; organización social. ▪ B3.9.3. Prehistoria galega: megalitos e petróglifos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Coñecer as características da vida humana correspondentes aos dous períodos en que se divide a Prehistoria: Paleolítico e Neolítico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.1. Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un. ▪ XHB3.9.2. Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Aparición dos ritos: restos materiais e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Identificar os primeiros ritos relixiosos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.10.1. Recoñece as funcións dos primei- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	artísticos; pintura e escultura.		ros ritos relixiosos como os da "deusa nai".	▪ CCEC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.11. Idade Antiga: primeiras civilizacións urbanas. Mesopotamia e Exipto. Sociedade, economía e política.	▪ B3.11. Coñecer algunhas características da vida humana neste período, así como o establecemento e a difusión de diferentes culturas urbanas, despois do neolítico.	▪ XHB3.11.1. Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.12. Idade Antiga: invención da escritura.	▪ B3.12. Recoñecer a importancia da descuberta da escritura.	▪ XHB3.12.1. Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas (textos).	▪ CSC ▪ CAA
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.13. Idade Antiga: historia de Exipto.	▪ B3.13. Explicar as etapas en que se divide a historia de Exipto.	▪ XHB3.13.1. Interpreta un mapa cronolóxico-xeográfico da expansión exipcia.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ XHB3.13.2. Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto.	▪ CSC ▪ CCL
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.14. Idade Antiga: relixión exipcia.	▪ B3.14. Identificar as principais características da relixión exipcia.	▪ XHB3.14.1. Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do alén.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ XHB3.14.2. Realiza un mapa conceptual cos principais deuses do panteón exipcio.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.15. Idade Antiga: arte en Mesopotamia e Exipto.	▪ B3.15. Localizar e describir algúns exemplos arquitectónicos de Exipto e de Mesopotamia.	▪ XHB3.15.1. Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
▪ a ▪ c	▪ B3.16. Mundo clásico. Grecia: as "polis" gregas e a súa expansión.	▪ B3.16. Coñecer os trazos principais das polis gregas e a transcendencia do concepto de democracia.	▪ XHB3.16.1. Identifica trazos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos	▪ CSC ▪ CAA

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.16.2. Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.17. Mundo clásico. Grecia: expansión comercial e política das polis gregas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.17. Entender a transcendencia do concepto de colonización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.17.1. Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.18. Mundo clásico. Imperio de Alexandre Magno e os seus sucesores: helenismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.18. Distinguir entre o sistema político grego e o helenístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.18.1. Elabora un mapa do imperio de Alexandre. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.8.2. Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.19. Mundo clásico. Grecia e o helenismo: arte, ciencia, teatro e filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.19. Entender o alcance do clásico na arte e na cultura occidentais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.19.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.19.2. Dá exemplos representativos das áreas do saber grego, e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ GMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.20. Mundo clásico: orixe e etapas da historia de Roma. República e imperio: organización política e expansión colonial polo Mediterráneo. Cristianismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.20. Caracterizar os trazos principais da sociedade, a economía e a cultura romanas, e recoñecer os conceptos de cambio e continuidade na historia da Roma antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.20.1. Confecciona un mapa coas etapas da expansión de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.20.2. Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio na Roma antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.21. Mundo clásico. Arte romana: arquitectura, escultura e pintura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.21. Identificar e describir os trazos característicos de obras da arte grega e romana, diferenciando entre os que son específicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.21.1. Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.22. Península Ibérica: pobos prerromanos; Hispania romana; Gallaecia. Proceso de romanización. A cidade e o campo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.22. Establecer conexións entre o pasado da Hispania romana e o presente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.22.1. Fai un mapa da Península Ibérica onde se reflicten os cambios administrativos en época romana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.22.2. Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.22.3. Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC

3.2.2. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE 1º ESO.

UNIDADES DIDÁCTICAS INTEGRADAS - EDUCACIÓN SECUNDARIA

OBLIGATORIA

Estándares do curso 1º de e.so 2015-2016

	hemisferios da Terra e as súas principais características.	principais características.					INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto. Caderno de clase.	
XH-B1.4	1º-XHB1.4.2. - Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	X			2.08 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Diario de clase. Caderno de clase.	CAA, CMCCT, CD
XH-B1.5.	1º-XHB1.5.1. - Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial.	X			2.08 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Caderno de clase.	CAA, CMCCT, CD
XH-B1.6.	1º-XHB1.6.1. - Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais.	Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais.	X			2.08 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Caderno de clase.	CAA, CMCCT, CD, CCL
XH-B1.6.	1º-XHB1.6.2. - Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes.	Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes.	X			2.08 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Diario de clase. Caderno de clase.	CAA, CMCCT, CD, CCL
XH-B1.7.	1º-XHB1.7.1. - Explica as características xerais do relevo europeo.	Explica as características xerais do relevo europeo.	X			2.08 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Proba aberta. Cuestionario aberto.	CAA, CMCCT, CD, CCL, CAA
XH-B1.8.	1º-XHB1.8.1. - Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo.	Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo.	X			2.08 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Caderno de clase.	CAA, CMCCT, CD

UNIDADES DIDACTICAS INTEGRADAS - EDUCACION SECUNDARIA
OBLIGATORIA

Estándares do curso 1º de e.so 2015-2016

XH-B1.9.	1º-XHB1.9.1. - Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa.	Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa	X			2.08 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Caderno de clase.	CAA, CMCCT, CD, CCL
XH-B1.9.	1º-XHB1.9.2. - Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente.	Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente.	X			2.08 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CAA, CMCCT, CD
XH-B1.10.	1º-XHB1.10.1. - Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais.	Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais	X			2.08 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CAA, CMCCT, CD
XH-B1.11.	1º-XHB1.11.1. - Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Realiza procuras sinxelas en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.		X		2.08 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Diario de clase. Investigacións.	CAA, CMCCT, CD, CCL
XH-B3.1.	1º-XHB3.1.1. - Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son heranza do pasado.	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son heranza do pasado.		X		2.08 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Posta en común. Cuestionario aberto.	CSC, CCEC
XH-B3.2.	1º-XHB3.2.1. - Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.		X		2.08 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC, CAA
XH-B3.2.	1º-XHB3.2.2. - Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais.	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais.		X		2.08 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC, CAA
XH-B3.3.	1º-XHB3.3.1. - Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as		X		2.08 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.	CSC, CMCCT

3.2.3. TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS DE 1º DE ESO.

Primeiro trimestre:

- O planeta Terra.
- O relevo da Terra.
- A hidrosfera: auga doce e auga salgada.
- O tempo atmosférico.
- Os climas da Terra.
- As paisaxes dos climas temperados.

Segundo trimestre:

- As paisaxes de climas extremos.
- Os problemas medioambientais.

-A prehistoria da humanidade.

-As primeiras civilizacións : Mesopotamia e Exipto.

-As polis gregas.

Terceiro trimestre:

-Os pobos prerromanos.

-Roma, da República o Imperio.

-A Hispania romana.

-O legado da cultura clásica.

3.3. 2º ESO. XEOGRAFÍA E HISTORIA.

3.3.1. CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES.

Xeografía e Historia. 1º ciclo ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1.O medio físico			
▪ b	▪ B1.1 A localización. Latitude e lonxitude.	▪ B1.1 Localizar espazos xeográficos e lugares nun	▪ XHB1.1.1 Localiza espazos xeográficos e lugares	▪ CAA

Xeografía e Historia. 1º ciclo ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ f ▪ g 		mapa ou imaxe satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2 Características xerais do medio físico de España e de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2 Ter unha visión global do medio físico de España e Galicia e das súas características xerais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.2.1 Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3 Medio físico de España: relevo e hidrografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3 Situar no mapa de España as principais unidades e elementos do relevo peninsular así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.1 Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.2 Describe as diferentes unidades de relevo con axuda do mapa físico de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4 Medio físico de Galicia: relevo e hidrografía 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4 Situar no mapa de Galicia as principais unidades e elementos do relevo así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.1 Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.2 Describe as diferentes unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5 Clima: elementos e factores. A diversidade climática da Península Ibérica e Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5 Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.1 Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.2 Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.3 Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD

Xeografía e Historia. 1º ciclo ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6 A diversidade de paisaxes. Zonas bioclimáticas da Península Ibérica e Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6 Coñecer os principais espazos naturais de España e Galicia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.6.1 Distingue e localiza nun mapa as diferentes paisaxes de España e Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7 Medio natural e problemas medioambientais en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7 Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o medio ambiente español e de Galicia e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.7.1 Realiza buscas en medios impresos e dixitais referidas a problemas medioambientais actuais en España e Galicia e localiza páxinas e recursos web directamente relacionados con eles . 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
Bloque 2. O espazo humano				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1 A poboación mundial: Os modelos demográficos e os movementos migratorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1 Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.1.1 Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.1.2 Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2 A poboación europea: distribución e evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2 Analizar a poboación europea, en canto á súa distribución, evolución, dinámica, migracións e políticas de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.1 Explica as características da poboación europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.2 Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, evolución e dinámica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3 A poboación española: Evolución, distribución e dinámica. Os movementos migratorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3 Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, así como os movementos migratorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.3.1 Explica a pirámide de poboación de España e das diferentes Comunidades Autónomas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD

Xeografía e Historia. 1º ciclo ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.3.2 Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. A poboación de Galicia: Evolución, distribución e dinámica. Os movementos migratorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4 Analiza as características da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución, así como os movementos migratorios 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.4.1 Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e destinos principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5 O proceso de urbanización no planeta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5 Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas e realizar o comentario e identifica o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.5.1 Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo ▪ XHB2.5.2 Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a qué país pertencen e explica a súa posición económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6 A cidade e o proceso de urbanización europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6 Comprender o proceso de urbanización, os seus pros e contras en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.1 Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa. ▪ XHB2.6.2 Distingue os diversos tipos de cidades existentes no noso continente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7 A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7 Recoñecer as características das cidades españolas e galegas e as formas de ocupación do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.7.1 Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e Galicia, axudándose 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Xeografía e Historia. 1º ciclo ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 		espazo urbano.	de Internet ou de medios de comunicación escrita.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8 A diversidade de medios naturais en España e Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8 Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.8.1 Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.8.2 Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos que reflictan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9 As paisaxes no territorio español e galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9 Identificar as principais paisaxes humanizadas españolas e galegas identificándoas por comunidades autónomas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.9.1 Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10 Os principais retos e problemas ambientais en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10 Coñecer e analizar os problemas e retos medioambientais que afronta España, a súa orixe e as posibles vías para afrontar estes problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.10.1 Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
Bloque 3. A Historia				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1 A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da Historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1 Recoñecer que o pasado "non está morto e enterrado", senón que determina ou inflúe no presente e nos diferentes posibles futuros e nos distintos espazos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.1.1 Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2 As fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2 Identificar, nomear e clasificar fontes históricas e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1 Nomea e identifica catro clases de fontes 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Xeografía e Historia. 1º ciclo ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ j		explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.	históricas.	▪ CAA
			▪ XHB3.2.2 Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan restos materiais ou textuais.	▪ CSC ▪ CAA
▪ j	▪ B3.3 Cambio e continuidade.	▪ B3.3 Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e interpretación.	▪ XHB3.3.1 Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ XHB3.3.2 Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ f ▪ j	▪ B3.4 O tempo histórico.	▪ B3.4 Entender que os acontecementos e procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	▪ XHB3.4.1 Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ j ▪ h	▪ B3.5 O vocabulario histórico e artístico.	▪ B3.5 Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, insertándoo no contexto adecuado.	▪ XHB3.5.1 Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	▪ CSC ▪ CCL
▪ g ▪ j	▪ B3.23 A Idade Media. Concepto de 'Idade Media' e as súas sub-etapas: Alta, Plena e Baixa Idade Media.	▪ B3.23 Caracterizar a Alta Idade Media en Europa recoñecendo a dificultade da falta de fontes históricas neste período.	▪ XHB3.23.1 Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ j	▪ B3.24 A "caída" do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas. O Imperio Bizantino e os reinos xermánicos.	B3.24 Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos.	▪ XHB3.24.1 Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ j	▪ B3.25 O feudalismo.	▪ B3.25 Explicar a organización feudal e as súas consecuencias.	▪ XHB3.25.1 Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	▪ CSC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ j	▪ B3.26 O Islam. A Península Ibérica: a invasión musulmá. A evolución de Al-Andalus e dos reinos cristiáns.	▪ B3.26 Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socio-económicos, políticos e culturais.	▪ XHB3.26.1 Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ XHB3.26.2 Explica a importancia de Al-Ándalus na Idade Media.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT

Xeografía e Historia. 1º ciclo ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l				▪ CCL
▪ g ▪ h ▪ j ▪ l	▪ B3.27 Reconquista e repoboación.	▪ B3.27 Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Ándalus.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.27.1 Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica. ▪ XHB3.27.2 Explica a importancia do Camiño de Santiago. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
▪ j	▪ B3.28 A expansión comercial europea e a recuperación das cidades. A crise da Baixa Idade Media: a 'Peste Negra' e as súas consecuencias.	▪ B3.28 Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais.	▪ XHB3.28.1 Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	▪ CSC
▪ j ▪ h ▪ l	▪ B3.29 A arte románica e gótica e islámica.	▪ B3.29 Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media.	▪ XHB3.29.1 Describe características da arte románica, gótica e islámica.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL

3.3.2.CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVAILABLE. 2º ESO

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
XH-B1.1	2º-XHB1.1.1 - Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Traballo sobre mapas. INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.	CAA, CMCT, CD
XH-B1.2	2º-XHB1.2.1 - Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.	Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.			X	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CAA, CMCT, CD, CCL
XH-B1.3	2º-XHB1.3.1 - Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Complementar mapas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CAA, CMCT, CD
XH-B1.3	2º-XHB1.3.2 - Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de	Describe as principais unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CAA, CMCT, CD, CCL

	España.					INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	
XH-B1.4	2º-XHB1.4.1 - Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Tralado sobre mapas físicos mudos.</p>	CAA, CMCT, CD

2º-XHB1.4.2 - Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.	Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.				X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CAA, CMCT, CD, CCL
2º-XHB1.5.1 - Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.	Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.				X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Completar mapas.</p>	CAA, CMCT, CD, CCL
2º-XHB1.5.2 - Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.	Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.				X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CAA, CMCT, CD

2º-XHB1.5.3 - Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.	Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Traballo con mapas.</p>	CAA, CMCT, CD
2º-XHB1.6.1 - Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.	Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Proba obxectiva.</p>	CAA, CMCT, CD
2º-XHB1.7.1 - Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientaisactuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientaisactuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase. Posta en común.</p>	CAA, CMCT, CD, CCL
2º-XHB2.1.1 - Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Proba obxectiva.</p>	CAA, CMCT, CSC, CD

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
XH-B2.1	2º-XHB2.1.2 - Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Exposición dun tema.	CAA, CMCT, CSC, CD
XH-B2.2	2º-XHB2.2.1 - Explica as características da poboación europea.	Explica as principais características da poboación europea.			X	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CAA, CCL, CSC, CD
XH-B2.2	2º-XHB2.2.2 - Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa	Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Cuestionarios.	CAA, CMCT, CSC, CD,

	evolución e a súa dinámica.	súa dinámica.				INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Cuestionario pechado.	CCL
XH-B2.3	2º-XHB2.3.1 - Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Cuestionario pechado.</p>	CAA, CMCT, CSC, CD, CCL
XH-B2.3	2º-2º-XHB2.3.2 - Analiza en distintos medios os movementos migratorios las últimas tres décadas en España.					<p>PROCEDEMENTOS:</p> <p>INSTRUMENTOS:</p>	CAA, CMCT, CASC, CD, CCL
XH-B2.4	2º-XHB2.4.1 - Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.	Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais			X	<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.</p>	CAA, CMCT, CSC, CD, CCL
XH-B2.5	2º-XHB2.5.1 - Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.	Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CAA, CMCT, CSC, CD, CCL
XH-B2.5	2º-XHB2.5.2 - Sitúa no mapa do mundo as vintecidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición	Sitúa no mapa do mundo as vintecidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Cuestionarios.</p>	CAA, CMCT, CSC, CD,

	económica.					INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Cuestionario pechado.	CCL
XH-B2.6	2º-XHB2.6.1 - Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común. Cuestionario pechado.</p>	CAA, CMCT, CSC, CD, CCL
XH-B2.6	2º-XHB2.6.2 - Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Distingue os principais tipos de cidades do noso continente.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado.</p>	CAA, CMCT, CSC, CD, CCL
XH-B2.7	2º-XHB2.7.1 - Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	Interpreta textos sinxelos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Posta en común.</p>	CAA, CMCT, CSC, CD, CCL
XH-B2.8	2º-XHB2.8.1 - Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Cuestionario pechado. Mapas.</p>	CAA, CMCT, CSC, CD, CCL
XH-B2.8	2º-XHB2.8.2 - Elabora gráficos de distinto tipo	Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos	CAA, CMCT,

	(lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuaisouanalóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.	soportes virtuaisouanalóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos				alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL, CD
XH-B2.9	2º-XHB2.9.1 - Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.	Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CAA, CMCT, CSC, CD, CCL
XH-B2.10	2º-XHB2.10.1 - Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Diario de clase. Proba obxectiva.	CAA, CMCT, CSC, CD, CCL
XH-B3.1	2º-XHB3.1.1 - Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC, CCEC
XH-B3.2	2º-XHB3.2.1 - Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.			X	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado.	CSC, CAA
XH-B3.2	2º-XHB3.2.2 - Comprende	Comprende que a historia non se			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos	CSC,

	que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisoutextuais.	pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisoutextuais.				alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CAA
XH-B3.3	2º-XHB3.3.1 - Ordena temporalmente algúnsfeitos históricos e outrosfeitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Ordena temporalmente algúnsfeitos históricos e outrosfeitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.		X		PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado.	CSC, CMCT
XH-B3.3	2º-XHB3.3.2 - Realiza diversos tipos de eixescronolóxicos e mapas históricos.	Realiza diversos tipos de eixescronolóxicos e mapas históricos		X		PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado. Caderno de clase.	CSC, CMCT
XH-B3.4	2º-XHB3.4.1 - Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC, CMCT
XH-B3.5	2º-XHB3.5.1 - Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.		X		PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado.	CSC, CCL

XH-B3.6	2º-XHB3.6.1 - Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado	Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Investigacións.</p>	CSC, CAA
XH-B3.7	2º-XHB3.7.1 - Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos		X		<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado. Caderno de clase.</p>	CSC, CAA
XH-B3.8	2º-XHB3.8.1 - Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado. Producións plásticas.</p>	CSC
XH-B3.9	2º-XHB3.9.1 - Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	Cofece as orixes do Islam e o seu alcance posterior.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado.</p>	CSC, CCEC
XH-B3.9	2º-XHB3.9.2 - Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Producións orais. Cuestionario pechado.</p>	CSC, CCEC, CMCT, CCL

3.

XH-B3.10	2º-XHB3.10.1 - Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiásna Península Ibérica.	Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiásna Península Ibérica.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Cuestionarios. Complimentación de mapas .</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Cuestionario pechado.</p>	CSC, CAA
XH-B3.10	2º-XHB3.10.2 - Explica a importancia do Camiño de Santiago.	Explica a importancia do Camiño de Santiago.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Cuestionarios. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Cuestionario pechado. Posta en común.</p>	CSC, CCEC, CCL
XH-B3.11	2º-XHB3.11.1 - Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado. Posta en común.</p>	CSC
XH-B3.12	2º-XHB3.12.1 - Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Describe características da arte románica, gótica e islámica.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Cuestionario pechado. Producións plásticas.</p>	CSC, CCEC, CCL

3.3.3. Temporalización dos Contidos. 2º ESO

- Primeira avaliacion:

- Idade Media: concepto e as subetapas.
- Caída do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas.
- Feudalismo.
- Islam. Península Ibérica: invasión musulmá. Evolucion de Al-Andalus e dos reinos cristiáns.
- Arte románica, gótica e islámica.

- Segunda avaliacion:

- Proceso de urbanización no planeta.
- A cidade e o proceso de urbanización europeo, español e galego.
- Poboación mundial, europea e española.
- Movementos migratorios en España.
- Poboación de Galicia e movementos migratorios.

- **Terceira avaliación:**

- Características xerais do medio físico de España e de Galicia.
- Relevo e hidrografía de España e de Galicia.
- Diversidade climática da Península Ibérica. Elementos e factores.
- Diversidade de paisaxes. Zonas bioclimáticas da Península Ibérica e de Galicia.
- Medio Natural e problemas ambientais en España.

3.4. 3º ESO. XEOGRAFÍA E HISTORIA.

3.4.1. Contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O medio físico				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Localización. Latitude e lonxitude 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Localizar e interpretar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe satélite 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.1. Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.3. Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD
Bloque 2. O espazo humano				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Organización política e territorial de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer a organización administrativa e territorial de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.1.1. Distingue nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.1. Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.3.1. Diferencia os sectores económicos europeos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Sectores de actividade económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Analizar os datos do peso do sector terciario dun país fronte aos do sector primario e secundario, e extraer conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Recoñecer as actividades económicas que se realizan en Europa nos tres sectores, identificando distintas políticas económicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Sectores económicos en Europa, en España e en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Recoñecer as actividades económicas que se realizan en Europa nos tres sectores, identificando distintas políticas económicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.3.1. Diferencia os sectores económicos europeos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h 				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Sistemas económicos do mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Coñecer as características de diversos tipos de sistemas económicos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.4.1. Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Aproveitamento e futuro dos recursos naturais. Desenvolvemento sustentable. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Entender a idea de desenvolvemento sustentable e as súas implicacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.5.1. Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Recursos naturais e actividades agrarias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Localizar os recursos agrarios e naturais no mapa mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.1. Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.2. Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.3. Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.4. Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Pesca: tipos e problemática. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Explica e localiza os tipos de pesca e os seus problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.7.1. Procura información sobre a sobre-explotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Sector industrial. Rexións industrializadas do mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Explicar a distribución desigual das rexións industrializadas no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.8.1. Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Actividades terciarias: transporte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Analizar o impacto dos medios de transporte no seu contorno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.9.1. Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Actividades terciarias: comercio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Entender os fluxos e os bloques comerciais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.10.1. Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.10.2. Describe as características do comercio internacional na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.10.3. Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			constitúen.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Turismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Analizar o desenvolvemento do turismo e a súa importancia económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.11.1. Identifica os tipos de turismo e os seus efectos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.11.2. Valora a importancia do turismo na economía española e galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Analizar gráficos de barras por países e textos onde se reflectan os niveis de consumo, o comercio desigual e a débeda externa entre países en desenvolvemento e os desenvolvidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.12.1. Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.12.2. Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais, para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.12.3. Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Tensións mundiais e subdesenvolvemento. Solucións ao problema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Relacionar áreas de conflito bélico no mundo con factores económicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.13.1. Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.13.2. Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relacións con factores económicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
Bloque 3. A historia				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. ▪ XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Cambio e continuidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. ▪ XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Tempo histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Vocabulario histórico e artístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Idade Moderna: concepto e datación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Comprender a significación histórica da etapa do Renacemento en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.6.1. Distingue modos de periodización histórica (Idade Moderna, Renacemento, Barroco, Absolutismo, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Renacemento e Humanismo: alcance posterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Relacionar o alcance da nova ollada dos humanistas, artistas e científicos do Renacemento con etapas anteriores e posteriores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.7.1. Identifica trazos do Renacemento e do Humanismo na historia europea, a partir de fontes históricas de diversos tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Arte renacentista e barroca. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Coñecer a importancia da arte renacentista e barroca en Europa e en América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.8.1. Coñece obras e legado de artistas, humanistas e científicos da época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l ▪ h ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Principais manifestacións da cultura dos séculos XVI e XVII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Coñecer a importancia dalgúns autores e obras destes séculos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.1. Analiza obras, ou fragmentos delas, dalgúns autores desta época no seu contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Estado moderno: monarquías autoritarias, parlamentarias e absolutas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Comprender a diferenza entre os reinos medievais e as monarquías modernas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.10.1. Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Monarquías modernas: unión dinástica de Castela e Aragón. Posición de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.11.1. Comprende os conceptos de cambio e continuidade en relación co reinado dos Reis Católicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Descubertas xeográficas: Castela e Portugal. Conquista e colonización de América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Entender os procesos de conquista e colonización, e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.12.1. Explica as causas que conduciron á descuberta de América para Europa, a súa conquista e a súa colonización. ▪ XHB3.12.2. Coñece os principais feitos da expansión de Aragón e de Castela polo mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.12.3. Sopesa interpretacións conflitivas sobre a conquista e a colonización de América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.13. Os conflitos europeos nos séculos XVI e XVII a través das políticas dos Austrias: reforma, contrarreforma e guerras de relixión; loita pola hexemonía e guerra dos Trinta Anos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.13. Coñecer trazos das políticas internas e as relacións exteriores dos séculos XVI e XVII en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.13.1. Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA

3.4.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable. Temporalización, Grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación. 3º ESO

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN		C.C.
			% de peso	% de peso	% de peso	% peso no curso	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
XH-B1.1.	3º-XHB1.1.1. - Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite.	Distingue diferentes tipos de mapas e algunhas imaxes satélite	X 18.85%			2.2 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Intercambios orais cos alumnos/as. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Asamblea. Traballo de aplicación e síntese.	CAA , CM CCT, CCL , CD
XH-B1.1.	3º-XHB1.1.2. - Localiza espazosxeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas.	Localiza certos espazosxeográficos.	X 20.48%			2.39 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Asamblea. Proba obxectiva.	CAA , CM CCT, CD

XH-B1.1.	3º-XHB1.1.3. - Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos.	Coñece os tipos de mapas temáticos.	X 20.48%			2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese. Proba obxectiva.</p>	CAA , CM CCT, CCL , CD
XH-B2.1.	3º-XHB2.1.1. - Distingue nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas.	Distingue nun mapa político de España a distribución territorial.	X 19.71%			2.3 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos. Traballo con mapas mudos.</p> <p>INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese. Proba obxectiva.</p>	CCL , CM CCT, CD, CAA , CSC
XH-B2.2.	3º-XHB2.2.1. - Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos.	Compara a poboación activa de cada sector en diversos países.	X 20.48%			2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea. Traballo de aplicación e síntese. Proba de interpretación de datos.</p>	CCL , CM CCT, CD, CAA , CSC
XH-B2.3.	3º-XHB2.3.1. - Diferencia os sectores económicos europeos.	Diferencia os sectores económicos europeos.		X 3.23%		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e</p>	CCL , CM CCT, CAA ,

							síntese. Proba obxectiva.	CSC
XH-B2.4.	3º-XHB2.4.1. - Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico.	Diferencia aspectos concretos dun sistema económico.		X		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese. Proba obxectiva.</p>	CCL , CSI EE, CAA , CSC
XH-B2.5.	3º-XHB2.5.1. - Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el.	Define o desenvolvemento sustentable.		X		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos. Proba obxectiva.</p>	CCL , CM CCT, CD, CAA , CSC
XH-B2.6.	3º-XHB2.6.1. - Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo.	Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas e as masas forestais.		X		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común. Proba obxectiva.</p>	CAA , CD, CM CCT
XH-B2.6.	3º-XHB2.6.2. - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo.	Localiza nun mapa as principais zonas produtoras de minerais.		X		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Traballo de mapas na aula.</p> <p>INSTRUMENTOS:</p>	CAA , CSI EE, CD, CM

								CCT
XH-B2.6.	3º-XHB2.6.3. - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo.	Localiza nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios oraiscos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Asamblea. Proba obxectiva.	CD, CAA , CSI EE, CM CCT
XH-B2.6.	3º-XHB2.6.4. - Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas.	Identifica algunhas enerxías alternativas.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL , CAA , CSI EE, CM CCT
XH-B2.7.	3º-XHB2.7.1. - Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais.	Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Gravacións e análise. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Gravación e análise. Proba de interpretación de datos.	CCL , CM CCT, CD, CAA , CSC , CSI EE
XH-B2.8.	3º-XHB2.8.1. - Localiza nun mapa os países máis	Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo.		X		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas	CCL ,

	industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados.			3.23%			específicas. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese. Proba obxectiva.	CAA , CSI EE
XH-B2.9.	3º-XHB2.9.1. - Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outogandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións.	Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario desde o seu orixe ata o seu consumo.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese. Proba de interpretación de datos.	CD, CAA , CSC , CSI EE
XH-B2.10.	3º-XHB2.10.1. - Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país.	Define certos indicadores económicos.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta. Asamblea.	CAA , CD, CCL , CM CCT, CSI EE
XH-B2.10.	3º-XHB2.10.2. - Describe as características do comercio internacional na actualidade.	Describe algunhas características do comercio internacional.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CAA , CCL , CSC , CSI EE

XH-B2.10.	3º-XHB2.10.3. - Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen.	Enumera algunhas características dos bloques comerciais.		X 3.23%		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CAA , CCL , CSC , CSI EE
XH-B2.11.	3º-XHB2.11.1. - Identifica os tipos de turismo e os seus efectos	Identifica os tipos de turismo		X 3.23%		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea. Proba obxectiva.</p>	CAA , CCL , CCE C, CSI EE, CD
XH-B2.11.	3º-XHB2.11.2. - Valora a importancia do turismo na economía española e galega.	Valora a importancia do turismo en España		X 3.23%		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea. Proba obxectiva.</p>	CAA , CCL , CCE C, CSI EE, CD
XH-B2.12.	3º-XHB2.12.1. - Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia.	Analiza o consumo de países con diferente desenvolvemento.		X 3.23%		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: . Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas.</p>	CAA , CCL ,

							INSTRUMENTOS: Asamblea. Proba obxectiva.	CSC , CSI EE, CD
XH-B2.12.	3º-XHB2.12.2. - Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais, para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais.	Crea mapas conceptuais para explicar o funcionamento do comercio.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Asamblea. Proba de interpretación de datos.	CAA , CCL , CSI EE, CD
XH-B2.12.	3º-XHB2.12.3. - Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio.	Describe o funcionamento dos intercambios internacionais.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese. Proba obxectiva.	CAA , CM CCT, CSI EE, CD, CCL
XH-B2.13.	3º-XHB2.13.1. - Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza.	Realiza un informe sobre algunhas medidas para superar a pobreza.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Proba obxectiva.	CAA , CSC , CSI EE, CCL

XH-B2.13.	3º-XHB2.13.2. - Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relaciónas con factores económicos.	Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e as súas posibles causas.		X 3.23%		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Proba obxectiva.</p>	CCL , CAA , CSC , CSI EE
XH-B3.1.	3º-XHB3.1.1. - Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado	Identifica elementos culturais do pasado.		X 3.23%		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Gravacións e análise. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Gravación e análise. Proba de interpretación de datos.</p>	CSC , CAA , CCE C
XH-B3.2.	3º-XHB3.2.1. - Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	Nomea algunhas fontes históricas		X 3.23%		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea.</p>	CSC , CAA
XH-B3.2.	3º-XHB3.2.2. - Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	Comprende a historia se coñece a partir das fontes		X 3.23%		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea.</p>	CSC , CAA
XH-B3.3.	3º-XHB3.3.1. - Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables,	Ordena temporalmente algúns feitos históricos.		X 3.23%		2.39 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CSC , CM CCT

	utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.							
XH-B3.3.	3º-XHB3.3.2. - Realiza diversos tipos de eixescronolóxicos e mapas históricos.	Realiza algúñseixescronolóxicos e mapas históricos.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC , CM CCT
XH-B3.4.	3º-XHB3.4.1. - Entendeque varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Entende que varias culturas convivían a vez en diferentes enclaves.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios oraiscos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CSC , CM CCT
XH-B3.5.	3º-XHB3.5.1. - Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	Utiliza certo vocabulario histórico.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.	CSC , CCL
XH-B3.6.	3º-XHB3.6.1. - Distingue modos de periodización histórica (Idade Moderna, Renacemento, Barroco, Absolutismo, etc.).	Distingue modos de periodización histórica.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC , CAA
XH-B3.7.	3º-XHB3.7.1. - Identifica trazos do Renacemento e do Humanismo na historia europea, a partir de fontes	Identifica certos trazos do Renacemento e do Humanismo.		X 3.23%		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CSC , CCE C,

	históricas de diversos tipos.						INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CAA , CCL
XH-B3.8.	3º-XHB3.8.1. - Coñece obras e legado de artistas, humanistas e científicos da época.	Coñece certas obras de artistas.		X		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Asamblea. Proba obxectiva.	CSC , CCE C, CM CCT, CCL
XH-B3.9.	3º-XHB3.9.1. - Analiza obras, ou fragmentos delas, dalgúns autores desta época no seu contexto.	Analiza certas obras da época tratada.		X		2.39 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CSC , CCE C, CAA , CCL
XH-B3.10.	3º-XHB3.10.1. - Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.			X	16.67%	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC , CAA
XH-B3.11.	3º-XHB3.11.1. - Comprende os conceptos de cambio e continuidade en relación co reinado dos Reis Católicos.	Comprende o cambio que supuxo o reinado dos Reis Católicos.			X	16.67%	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC , CAA
XH-B3.12.	3º-XHB3.12.1. - Explica as	Explica as causas que conduciron			X	2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CSC

	causas que conduciron á descuberta de América para Europa, a súa conquista e a súa colonización.	a descuberta de América.			16.67%		INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	, CM CCT, CAA , CCL
XH-B3.12.	3º-XHB3.12.2. - Coñece os principais feitos da expansión de Aragón e de Castela polo mundo.	Coñece os principais feitos da expansión de Castela polo mundo.			X 16.67%	2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC
XH-B3.12.	3º-XHB3.12.3. - Sopesa interpretacións conflitivas sobre a conquista e a colonización de América.	Sopesa interpretacións sobre a colonización de América.			X 16.67%	2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC , CAA , CCL
XH-B3.13.	3º-XHB3.13.1 - Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos".	Analiza as causas que conducen as Guerras da Idade Moderna.			X 16.67%	2.39 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC , CAA

3.4.3. Temporalización dos Contidos de Xeografía. 3º ESO

- Primeira avaliación:

- Localización. Latitude e lonxitude.
- Organización política e territorial de España.
- Sectores da actividade económica.
- Sectores económicos en Europa, en España e en Galicia.
- Sectores económicos do mundo.
- Aproveitamento e futuro dos recursos naturais. Desenvolvemento sustentable.
- Recursos naturais e actividades agrarias.
- Pesca: tipos e problemática.

Práctica: Mapas físicos, políticos e temáticos.

- Segunda avaliación:

- Sector industrial. Rexións industrializadas do mundo.
- Actividades terciarias: transporte e comercio.
- Turismo.

-
- Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa. Tensións mundiais e subdesenvolvemento. Solucións ao problema.

HISTORIA. Contidos.

- Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.
- Fontes históricas.
- Cambio e continuidade. Tempo histórico. Vocabulario histórico artístico.
- Idade Moderna: concepto e datación..

- Terceira avaliación:

- Renacemento e Humanismo.
- Arte renacentista e barroca.
- Principais manifestacións da cultura dos séculos XVI e XVII.
- Estado Moderno: monarquías autoritarias, parlamentarias e absolutas
- Monarquías modernas: unión dinástica de Castela e Aragón. Posición de Galicia.
- Descubertas xeográficas: Castela e Portugal. Conquista e colonización de América.
- Os conflitos europeos nos séculos XVI e XVII a través das políticas dos Austrias: reforma, contrarreforma e guerras de relixión; Guerra dos Trinta Anos.

3.5.4º ESO. HISTORIA

3.5.1. Contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Xeografía e historia. 4º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O século XVIII en Europa ata 1789				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1 O século XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minorías. Francia, Inglaterra, España e Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1 Explicar as características do "Antigo Réxime" nos seus sentidos político, social e económico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.1 Establece, a través da análise de diferentes textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo. ▪ XHB1.1.2 Distingue conceptos históricos como "Antigo Réxime" e "Ilustración". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ h ▪ j ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2 A ilustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2 Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.2.1 Describe as características da cultura da Ilustración e que implicacións ten nalgunhas monarquías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ j ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3 A arte e a ciencia en Europa no século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3 Coñecer os avances da "revolución científica" dende os séculos XVII e XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.1 Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época. ▪ XHB1.3.2 Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CMCCT
Bloque 2. A Era das Revolucións liberais				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1 As revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX. Bases ideolóxicas (liberalismo, nacionalismo, rexionalismo), económicas e sociais. Principais consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1 Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.1.1 Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron. ▪ XHB2.1.2 Recoñece, mediante a análise de fontes de diversa época, o valor das mesmas non só como información, senón tamén como evidencia para os historiadores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía e historia. 4º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2 As revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: periodización e feitos principais. A Restauración. Os procesos unificadores e independentistas. O caso español 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2 Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.1 Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, sinalando os pros e os contras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.2 Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, indicando os pros e os contras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.3 Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 3. A Revolución Industrial				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1 A Revolución industrial: concepto, factores que a fan posible (económicos, sociais, ideolóxicos). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1 Describir os feitos relevantes da revolución industrial e o seu encadeamento causal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.1.1 Analiza os pros e os contras da primeira revolución industrial en Inglaterra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2 A revolución industrial. Desde Gran Bretaña ao resto de Europa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2 Analizar as vantaxes e inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1 Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1 Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ j ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3 As consecuencias da Revolución Industrial. O movemento obreiro (orixes, ideoloxías, formas de organización). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3 Entender o concepto de "progreso" e os sacrificios e avances que conleva. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.1 Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4 A discusión en torno ás características da industrialización en España e Galicia: ¿éxito ou fracaso?. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4 Analizar a evolución dos cambios económicos en España e Galicia, a raíz da industrialización parcial do país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.4.1 Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5 A ciencia no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5 Coñecer os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, e a súa relación coas revolucións industriais 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.1 Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA

Xeografía e historia. 4º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
Bloque 5. A época de 'Entreguerras' (1919-1945)				
<ul style="list-style-type: none"> g h j 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1 O Período de Entreguerras. Do final da Gran Guerra ó crash do 29 e a Gran Depresión. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1 Coñecer e comprender os acontecementos, feitos e procesos máis importantes do Período de Entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB5.1.1 Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
			<ul style="list-style-type: none"> XHB5.1.2 Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, coma o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> XHB5.1.3 Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> a c d h j 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2 O fascismo italiano e o nazismo alemán. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2 Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB5.2.1 Explica diversos factores que fixeron posible a auxe do fascismo en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
<ul style="list-style-type: none"> a c d g h j 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3 A II República española e a guerra civil. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3 Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da guerra civil 	<ul style="list-style-type: none"> XHB5.3.1 Explica as principais reformas e reaccións ás mesmas durante a II República española. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> XHB5.3.2 Explica as causas da guerra civil española no contexto europeo e internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
Bloque 6. As causas e consecuencias da Segunda Guerra Mundial (1939-1945)				
<ul style="list-style-type: none"> g j 	<ul style="list-style-type: none"> B6.1 As orixes da Segunda Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.1 Coñecer as causas da Segunda Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB6.1.1 Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as distintas narrativas). 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> g h j 	<ul style="list-style-type: none"> B6.2 O desenvolvemento da Segunda Guerra Mundial: extensión, fases, formas de guerra, principais consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.2 Coñecer os principais feitos da Segunda Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de "guerra total". 	<ul style="list-style-type: none"> XHB6.2.1 Sitúa nun mapa as fases do conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> XHB6.2.2 Dá unha interpretación de por qué rematou antes a guerra "europea" que a "mundial". 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL

Xeografía e historia. 4º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> XHB6.2.3 Elabora unha narrativa explicativa das causas e consecuencias da Segunda Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> a d j 	<ul style="list-style-type: none"> B6.3 O Holocausto. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.3 Entender o contexto no que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB6.3.1 Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> g h j 	<ul style="list-style-type: none"> B6.4 A nova xeopolítica mundial: "guerra fría" e plans de reconstrución posbélica. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.4 Comprender o concepto de "guerra fría" no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, EEUU e URSS. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB6.4.1 Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da guerra fría. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
			<ul style="list-style-type: none"> XHB6.4.2 Describe as consecuencias da guerra de Vietnam. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> a d g h j 	<ul style="list-style-type: none"> B6.5 Os procesos de descolonización en Asia e África. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.5 Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX. E comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB6.5.1 Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> XHB6.5.2 Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, p.exemplo, África Sub-Sahariana (1950s.60s) e India (1947). 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA
Bloque 7. A estabilización do Capitalismo e o illamento económico do Bloque Soviético				
<ul style="list-style-type: none"> a d g h j 	<ul style="list-style-type: none"> B7.1 Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State". 	<ul style="list-style-type: none"> B7.1 Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, e os avances económicos do "Welfare State" en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB7.1.1 Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
			<ul style="list-style-type: none"> XHB7.1.2 Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> f g h j k 	<ul style="list-style-type: none"> B7.2. A crise do petróleo (1973). 	<ul style="list-style-type: none"> B7.2 Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB7.2.1 Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> a c 	<ul style="list-style-type: none"> B7.3 A ditadura de Franco en España. 	<ul style="list-style-type: none"> B7.3 Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España, trala guerra civil, e cómo foi evolucionando esa ditadura dende 1939 a 1975. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB7.3.1 Coñece a situación da posguerra e a represión en España e as distintas fases da ditadura de Franco 	<ul style="list-style-type: none"> CSC

Xeografía e historia. 4º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ h ▪ j 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.3.2 Discute cómo se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 8. O mundo recente entre os séculos XX e XXI				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1 As distintas formas económicas e sociais do capitalismo no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1 Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.1.1 Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época ▪ XHB8.1.2 Comprende os pros e contras do estado do benestar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2 O colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2 Coñecer as causas e consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.2.1 Analiza diversos aspectos (políticos, económicos, culturais) dos cambios producidos tralo colapso da URSS. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3 A transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3 Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.3.1 Compara interpretacións diversas sobre a Transición española nos anos setenta e na actualidade. ▪ XHB8.3.2 Enumera e describe algúns dos principais feitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, Lei para a reforma política de 1976, Lei de Amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do estado das autonomías, etc. ▪ XHB8.3.3 Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): xénese e historia das organizacións terroristas, aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4 O camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4 Entender a evolución da construción da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.4.1 Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía e historia. 4º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 9. A Revolución Tecnolóxica e a Globalización a finais do século XX e principio do XXI				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1 A globalización económica: concepto, características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1 Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.1.1 Busca na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas e elabora argumentos a favor e en contra. ▪ XHB9.1.2 Elabora discusións sobre eurocentrismo e globalización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2 O papel da revolución tecnolóxica na globalización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2 Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a revolución tecnolóxica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.2.1 Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da Información e a comunicación, a distintos niveis xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h ▪ j ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3 As consecuencias da globalización. Relacións interrexionais, focos de conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3 Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, rexional, nacional e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións medioambientais transnacionais e discutir as novas realidades do espazo globalizado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.3.1 Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas, gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
Bloque 10. A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da Historia e a Xeografía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1 A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da Historia e a Xeografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B.10.1 Recoñecer que o pasado "non está morto e enterrado", senón que determina ou inflúe no presente e nos diferentes posibles futuros e nos distintos espazos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.1.1 Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgúns consecuencias do quentamento global, coma o desxeo do Báltico. ▪ XHB10.1.2 Sopesa cómo unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI. ▪ XHB10.1.3 Compara (nun ou varios aspectos) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2 Cambio e continuidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2 Explicar as características de cada tempo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.2.1 Ordena temporalmente algúns feitos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Xeografía e historia. 4º ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ j		histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e interpretación.	históricos e outros feitos relevantes utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	▪ CMCCT
			▪ XHB10.2.2 Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ f ▪ j	▪ B10.3 O tempo histórico.	▪ B10.3. Entender que os acontecementos e procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	▪ XHB10.3.1 Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ h ▪ j	▪ B10.4 Vocabulario histórico e artístico: a Idade Contemporánea.	▪ B10.4 Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, insertándoo no contexto adecuado.	▪ XHB10.4.1 Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	▪ CSC ▪ CCL

3.5.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe available.4ºESO

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
XH-B1.1	4º-XHB1.1.1 - Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos". Peso: 1.61%	Distingue as principais diferencias entre Absolutismo e Parlamentarismo	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta. Caderno de clase.</p>	CSC, CAA, CCL
XH-B1.1	4º-XHB1.1.2 - Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración. Peso: 1.61%	Coñece o concepto de Antigo Réxime e o de Ilustración.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta. Caderno de clase.</p>	CSC, CAA, CCL
XH-B1.2	4º-XHB1.2.1 - Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgúns monarquías.	Recoñece as principais características da Ilustración	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Exposición dun tema. Caderno de clase.</p>	CSC, CCEC, CCL

	Peso: 1.61%						
XH-B1.3	4º-XHB1.3.1 - Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época. Peso: 1.61%	Valora a enorme importancia dos avances científicos e as súas consecuencias	X			<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común. Proba aberta.</p>	CSC, CMCT, CAA
XH-B1.3	4º-XHB1.3.2 - Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas. Peso: 1.61%	Recoñece as consecuencias no coñecemento humano do método científico.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto. Posta en común.</p>	CSC, CMCT
XH-B2.1	4º-XHB2.1.1 - Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	Coñece algunhas das situacións sociais e as ideas que explican a actuación dos revolucionarios	X			<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto. Posta en común.</p>	CSC, CAA, CCL

	Peso: 1.61%						
XH-B2.1	<p>4º-XHB2.1.2 - Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senó tamén como evidencia para os/as historiadores/as.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	Valora a importancia das fontes históricas primarias e secundarias	X			<p>PROCEDEMENTOS: Sinxelos comentarios de textos Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CSC, CAA, CCL
XH-B2.2	<p>4º-XHB2.2.1 - Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	Redacta unha síntese dalgunha revolución burguesa en Europa con explicación das causas máis importantes	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CSC, CAA, CCL

XH-B2.2	<p>4º-XHB2.2.2 - Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>Redacta unha síntese da Independencia de EEUU o da Revolución Francesa</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	<p>CSC, CAA, CCL</p>
XH-B2.2	<p>4º-XHB2.2.3 - Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>Debate as implicacións da violencia</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea.</p>	<p>CSC, CAA, CCL</p>
XH-B3.1	<p>4º-XHB3.1.1 - Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>Coñece as mais destacadas características da primeira revolución industrial no Reino Unido</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto. Proba aberta.</p>	<p>CSC, CAA, CCL</p>

XH-B3.2	<p>4º-XHB3.2.1 - Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nassúas distintas escalas temporais e xeográficas.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	Sintetiza a industrialización no resto de Europa e EEUU	X			<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto. Proba aberta.</p>	CSC, CAA, CCL
XH-B3.2	<p>4º-XHB3.2.2 - Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	Coñece as diferencias entre a industrialización de Reino Unido e o norte de Europa	X			<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto. Proba aberta.</p>	CSC, CAA, CCL
XH-B3.3	<p>4º-XHB3.3.1 - Explica a situación laboral feminina e infantil nassúas industrias.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	Valora a situación laboral de mulleres e menos nas cidades industrias	X			<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común. Textos escritos.</p>	CSC, CSIEE, CCL

XH-B3.4	<p>4º-XHB3.4.1 - Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>Recoñece as principais repercusións políticas dos cambios económicos en España</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto. Caderno de clase.</p>	CSC
XH-B3.5	<p>4º-XHB3.5.1 - Elabora un eixecronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>Elabora un exige cronolóxico dos máis importantes avances da ciencia e tecnoloxía no século XIX</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CSC, CAA, CMCT
XH-B4.1	<p>4º-XHB4.1.1 - Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicteunharealidade que influirá naxeopolítica mundial e nasrelacións económicas transnacionais.</p>	<p>Comprende o concepto de imperialismo e as implicacións futuras nasrelacións políticas e económicas internacionais</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Exposición dun tema. Proba aberta.</p>	CSC, CAA, CCL

	Peso: 1.61%						
XH-B4.1	4º-XHB4.1.2 - Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización. Peso: 1.61%	Dialoga sobre os conceptos de eurocentrismo e globalización				PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC, CAA, CCL
XH-B4.2	4º-XHB4.2.1 - Sabe recoñecer as causas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914. Peso: 1.61%	Recoñece as relacións causais entre colonialismo, imperialismo e a Primeira Guerra Mundial.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CSC, CAA
XH-B4.3	4º-XHB4.3.1 - Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	Coñece a diferenza entre acontecementos e procesos o os aplica no caso da I Guerra Mundial.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.	CSC, CAA

	Peso: 1.61%						
XH-B4.3	4º-XHB4.3.2 - Analiza o novo mapa político de Europa. Peso: 1.61%	Interpreta o novo mapa político de Europa	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Realización e comentario de mapa.</p>	CSC, CAA
XH-B4.3	4º-XHB4.3.3 - Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados. Peso: 1.61%	Distingue as diferentes perspectivas do resultado da guerra e as súas principais implicacións.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	CSC, CAA, CCL
XH-B4.4	4º-XHB4.4.1 - Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade. Peso: 1.61%	Distingue a diferente interpretación da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CSC, CAA, CCL

XH-B4.5	<p>4º-XHB4.5.1 - Comenta analíticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>Sabe os principios básicos para analizar obras artísticas do século XIX</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Comentario de obras de arte</p>	<p>CSC, CAA, CCL, CCEC</p>
XH-B4.5	<p>4º-XHB4.5.2 - Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>Distingue a diferenza dos principais movementos artísticos do século XIX</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.</p>	<p>CSC, CAA, CCL, CCEC</p>
XH-B5.1	<p>4º-XHB5.1.2 - Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>Recoñece a relación entre a crise do 1929 e a Depresión dos anos 30 cos acontecementos posteriores. E poñer en relación dita crise a a de 2008</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	<p>CSC, CAA</p>

XH-B5.1	4º-XHB5.1.3 - Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller. Peso: 1.61%	Coñece que é o movemento sufraxista e o inicio da loita pola igualdade de dereitos.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CSC, CAA, CCL
XH-B5.2	4º-XHB5.2.1 - Explica diversos factores que fixeron posible o auge do fascismo en Europa. Peso: 1.61%	Describir as principais causas do auge do fascismo en Europa		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CSC, CCL
XH-B5.3	4º-XHB5.3.1 - Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas. Peso: 1.61%	Describe as reformas máis importantes da II República española		X		PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CSC, CCL
XH-B5.3	4º-XHB5.3.2 - Explica as causas da Guerra Civil	Comprende as principais causas		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos	CSC, CAA,

	española no contexto europeo e internacional. Peso: 1.61%	da Guerra Civil				alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CCL
XH-B6.1	4º-XHB6.1.1 - Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas). Peso: 1.61%	Sabe diferencias os tipos de causas principais e secundarias, próximas e remotas) dos acontecementos históricos		X		PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado.	CSC, CAA
XH-B6.2	4º-XHB6.2.1 - Sitúa nun mapa as fases do conflito. Peso: 1.61%	Recoñecenun mapa a evolución dos frentes		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CSC, CAA
XH-B6.2	4º-XHB6.2.2 - Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	Diferencia as fases da II Guerra Mundial en Europa e en Asia-Pacífico		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CSC, CAA, CCL

	Peso: 1.61%						
XH-B6.2	4º-XHB6.2.3 - Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos. Peso: 1.61%	Coñece as principais causas e consecuencias da II Guerra Mundial		X		<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.</p>	CSC, CAA, CCL
XH-B6.3	4º-XHB6.3.1 - Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial. Peso: 1.61%	Valora o significado do Holocausto		X		<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CSC
XH-B6.4	4º-XHB6.4.1 - Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da	Recolle información dalgúns conflitos da Guerra Fría.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p>	CSC, CAA, CCL

	Guerra Fría. Peso: 1.61%					INSTRUMENTOS: Investigacións.	
XH-B6.4	4º-XHB6.4.2 - Describe as consecuencias da guerra de Vietnam. Peso: 1.61%	Coñece algunhas das consecuencias da Guerra de Vietnam		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CSC, CAA, CCL
XH-B6.5	4º-XHB6.5.1 - Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador. Peso: 1.61%	Realiza una síntese do proceso descolonizador		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CSC, CCL
XH-B6.5	4º-XHB6.5.2 - Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	Distingue entre a descolonización en África e Asia e as súas fases		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo.	CSC, CAA

	Peso: 1.61%						
XH-B7.1	4º-XHB7.1.1 - Explica os avances dos réximes soviéticos e do "WelfareState" en Europa. Peso: 1.61%	Valora os logros dos réximes comunistas e o do Estado de Benestar en Europa		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CSC, CAA, CCL
XH-B7.1	4º-XHB7.1.2 - Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da mulleraotraballo asalariado. Peso: 1.61%	Coñece as principais consecuencias sociais da incorporación da mulleraotraballo asalariado		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC
XH-B7.2	4º-XHB7.2.1 - Compara a criseenerxética de 1973 coa financeira de 2008. Peso: 1.61%	Recoñece as diferencias entre una criseenerxética e unha financeira (2008)		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.	CSC, CAA, CCL

XH-B7.3	4º-XHB7.3.1 - Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco Peso: 1.61%	Diferencia as etapas da ditadura de Franco e as súas características máis importantes		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CSC
XH-B7.3	4º-XHB7.3.2 - Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica Peso: 1.61%	Entende o concepto de memoria histórica en España e Europa		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CSC, CAA, CCL
XH-B8.1	4º-XHB8.1.1 - Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época Peso: 1.61%	Recoñece as diferenzas das nacións europeas			X	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CSC, CAA

XH-B8.1	4º-XHB8.1.2 - Comprende os proles e contras do estado do benestar. Peso: 1.61%	Distingue os proles e contras do Estado do Benestar			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC
XH-B8.2	4º-XHB8.2.1 - Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS. Peso: 1.61%	Identifica os principais cambios producidos polo colapso da URSS e os outros réximes socialistas			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CSC, CAA, CCL
XH-B8.3	4º-XHB8.3.1 - Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade. Peso: 1.61%	Recoñece as interpretacións da Transición española á democracia			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CSC, CAA, CCL
XH-B8.3	4º-XHB8.3.2 - Enumera e describe algúns dos principais feitos que deron	Coñece os momentos e acontecementos cruciais da			X	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.	CSC, CCL

	<p>lugar ao cambio nasociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiraselecciónsxerais, creación do Estado das autonomías, etc</p> <p>Peso: 1.61%</p>	Transición				INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	
XH-B8.3	<p>4º-XHB8.3.3 - Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	Interpreta a xénese e desenvolvemento do terrorismo en España e a situación das vítimas			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións.</p>	CSC, CAA, CCL

XH-B8.4	4º-XHB8.4.1 - Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro. Peso: 1.61%	Analiza o nacemento e desenvolvemento da Unión Europea e o seu futuro			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CSC, CAA, CCL
XH-B9.1	4º-XHB9.1.1 - Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra. Peso: 1.61%	Procura nos medios de comunicación novas de sectores globalizados			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CSC, CD, CCL, CAA, CSIEE
XH-B9.1	4º-XHB9.1.2 - Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización. Peso: 1.61%	Aporta argumentos sobre o eurocentrismo e aglobalización			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC, CAA
XH-B9.2	4º-XHB9.2.1 - Analiza algunhas ideas de	Procura información sobre as tecnoloxías e comunicación e			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos	CSC, CAA,

	<p>progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>aporta argumentos sobre as súas vantaxes e os novos problemas que plantexan.</p>				<p>alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	<p>CCL, CD</p>
XH-B9.3	<p>4º-XHB9.3.1 - Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflictivo das condicións sociais do proceso de globalización.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>Realiza documentos (mapas, gráficos ou textos) sobre algunhos conflitos e dificultades sociais que conlevan.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	<p>CSC, CD, CAA, CCL, CMCT, CSIEE</p>
XH-B10.1	<p>4º-XHB10.1.1 - Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do</p>	<p>Describe algunhas consecuencias do quecemento global</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.</p>	<p>CSC, CMCT, CAA, CCL</p>

	Báltico. Peso: 1.61%						
XH-B10.1	4º-XHB10.1.2 - Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI. Peso: 1.61%	Valora a evolución de Europa, dende o belicismo a unha Europa unida nun proxecto común económico e político.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CSC, CAA
XH-B10.1	4º-XHB10.1.3 - Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI. Peso: 1.61%	Relaciona as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica recente.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CSC, CMCT, CAA
XH-B10.2	4º-XHB10.2.1 - Ordena temporalmente	Ordena temporalmente e relaciona cronolóxicamente os feitos e			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos	CSC,

	algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. Peso: 1.61%	procesos históricos				alumnos/as. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.	CMCT
XH-B10.2	4º-XHB10.2.2 - Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. Peso: 1.61%	Realiza algúns tipos de mapas históricos e eixes cronolóxicos.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CSC, CMCT
XH-B10.3	4º-XHB10.3.1 - Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. Peso: 1.61%	Comprende a convivencia de culturas diversas en diferentes ámbitos xeográficos.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC, CMCT

XH-B10.4	<p>4º-XHB10.4.1 - Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.</p> <p>Peso: 1.61%</p>	<p>Utilizar con certa precisión o principais termos propios do coñecemento histórico e artístico</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.</p>	<p>CSC, CCL</p>
----------	---	--	--	--	---	---	---------------------

3.5.3.TEMPORALIZACIÓN 4º ESO

1ª Avaliación:

- T. 1. A Europa do Antigo Réxime.
- T. 2. A crise do Antigo Réxime.
- T. 3. A primeira revolución industrial.
- T. 4. Liberalismo e nacionalismo.
- T. 5. Os cambios na sociedade europea do século XX.
- T. 6. América: independencia e consolidación dos Estados.

2ª Avaliación:

- T. 7. A segunda revolución industrial e o imperialismo.
- T. 8. A primeira guerra mundial (1914-1918).
- T. 9. A revolución rusa e a Unión Soviética.
- T. 10. A economía de entreguerras e a Gran Depresión.
- T. 11. A época de entreguerras: democracias e totalitarismos.

3ª Avaliación:

- T. 12. A segunda guerra mundial (1939-1945).
- T. 13. A guerra fría: un mundo bipolar.
- T. 14. Asia e África: da descolonización ás novas potencias.
- T. 15. América Latina: séculos XX e XXI.
- T. 16. Da CEE á Unión Europea.
- T. 17. O mundo actual.

4. BACHARELATO

4.1. PRINCIPIOS

O Bacharelato ten como finalidade proporcionarlle ao alumnado formación, madureza intelectual e humana, coñecementos e habilidades que lle permitan desenvolver funcións sociais e incorporarse á vida activa con responsabilidade e competencia. Así mesmo, capacitará o alumnado para acceder á educación superior.

Atendendo a LOMLOE as actividades educativas no bacharelato favorecerán a capacidade do alumno para aprender por si mesmo, para traballar en equipo e para aplicar os métodos de investigación apropiados. Así mesmo, prestarase especial atención á orientación educativa e profesional do alumnado incorporando a perspectiva de xénero.

Na organización dos estudos de bacharelato prestarase especial atención aos alumnos e alumnas con necesidade específica de apoio educativo. Para estes efectos, estableceranse as alternativas organizativas e metodolóxicas e as medidas de atención á diversidade precisas para facilitar o acceso ao currículo deste alumnado.

4.2. OBXECTIVOS

O Bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomenta a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

-
- b) Consolidar unha madurez persoal, afectivo-sexual e social que lles permita actuar de forma respectuosa, responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Prever, detectar e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais, así como as posibles situacións de violencia.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades de mulleres e homes, analizar e valorar criticamente as desigualdades existentes, así como o recoñecemento e ensinanza do papel das mulleres na historia e impulsar a igualdade real e a non discriminación por razón de nacemento, sexo, orixe racial ou étnica, discapacidade, idade, enfermidade, relixión ou crenzas, orientación sexual ou identidade de xénero ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.
- d) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- e) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- f) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- g) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e mellora do seu contorno social.
- h) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- i) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- j) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- k) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

l) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Afianzar os hábitos de actividades físico-deportivas para favorecer o benestar físico e mental, así como medio de desenvolvemento persoal e social.

m) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da mobilidade segura e saudable.

n) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

ñ) Fomentar unha actitude responsable e comprometida na loita contra o cambio climático e na defensa do desenvolvemento sustentable.

(Modificacións da LOMLOE)

4.3. 1º DE BAC.HISTORIA DO MUNDO CONTEMPÓRANEO

4.3.1. PRINCIPIOS

O estudo da materia de Historia do Mundo Contemporáneo é esencial para o coñecemento e a comprensión do mundo actual. Non menos importante é o seu carácter formativo, xa que desenvolve capacidades e técnicas intelectuais propias do pensamento abstracto e formal, tales como a observación, a análise, a interpretación, a capacidade de comprensión e o sentido crítico. Por outra banda, a historia contribúe decisivamente á formación de cidadáns e cidadás responsables, conscientes dos seus dereitos e das súas obrigas, así como da herdanza recibida e do seu compromiso coas xeracións futuras.

Historia do Mundo Contemporáneo pretende ofrecer unha visión de conxunto dos procesos históricos fundamentais do mundo pero prestando, cando é preciso, unha especial atención a España e a Galicia.

A cronoloxía debe ser o eixe do coñecemento histórico, porque non hai historia sen acontecementos, e no histórico está presente a idea de cambio, e preci-samente para explicar tal cambio debemos recorrer á multiplicidade de sectores que compoñen a vida cotiá.

A partir dos contidos, dos criterios de avaliación e dos estándares de aprendizaxe avaliáveis preténdese o desenvolvemento persoal, intelectual e social do alumnado. Todas as actividades propostas queren favorecer a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo, para traballar en equipo e individual-mente e para actuar con espírito crítico. O seu estudo deberá contribuír a fomentar unha especial sensibilidade cara á sociedade do presente e a súa problemática, que anime a adoptar unha actitude responsable e solidaria coa defensa da liberdade, a igualdade entre homes e mulleres, os dereitos humanos, a non discriminación e os valores democráticos.

4.3.2. OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O Antigo Réxime				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Trazos do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Definir e esquematizar os trazos do Antigo Réxime, describindo os seus aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais, utilizando diferentes tipos de diagramas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.1.1. Extrae os trazos do Antigo Réxime dun texto proposto que os conteña. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.1.2. Obtén e selecciona información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa ao Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.1.3. Clasifica os trazos do Antigo Réxime en aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.1.4. Elabora mapas conceptuais que explican os trazos característicos do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Transformacións no Antigo Réxime: economía, poboación e sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Distinguir as transformacións no Antigo Réxime enumerar as que afectan a economía, a poboación e a sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.2.1. Explica as transformacións do Antigo Réxime que afectan a economía, a poboación e a sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.2.2. Analiza a evolución dos trazos do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Obxectivos	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 			Antigo Réxime do século XVII e o século XVIII.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Revolucións e parlamentarismo en Inglaterra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Explicar o parlamentarismo inglés do século XVII resumindo as características esenciais do sistema e valorando o papel das revolucións para alcanzar as transformacións necesarias para logralo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.3.1. Describe as características do parlamentarismo inglés a partir de fontes históricas. ▪ HMCB1.3.2. Distingue as revolucións inglesas do século XVII como formas que promoven o cambio político do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. O pensamento da Ilustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Relacionar as ideas da Ilustración co Liberalismo de comezo do século XIX, establecendo elementos de coincidencia entre ambas as ideoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.4.1. Enumera e describe as ideas da Ilustración e as do Liberalismo de comezos do século XIX. ▪ HMCB1.4.2. Establece as semellanzas e AS diferenzas entre as ideas da Ilustración e o Liberalismo de comezos do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Relacións internacionais: equilibrio europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Describir as relacións internacionais do Antigo Réxime demostrando a idea de equilibrio europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.5.1. Sitúa en mapas de Europa os países ou reinos en función dos conflitos que interveñen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Manifestacións artísticas do momento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Diferenciar manifestacións artísticas do Antigo Réxime e seleccionar as obras máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.6.1. Distingue e caracteriza obras de arte do Rococó. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 2. As revolucións industriais e as súas consecuencias sociais				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Revolución industrial: concepto, factores que a fan posible (económicos, sociais e ideolóxicos). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Obter información que permita explicar as revolucións industriais do século XIX, seleccionando as fontes bibliográficas ou en liña nas que se ache dispoñible. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.1.1. Identifica as causas da primeira Revolución Industrial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Revolución ou revolucións industriais: características. Transformacións técnicas e novas fontes de enerxía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Describir as Revolucións Industriais do século XIX e establecer os seus trazos característicos e as súas consecuencias sociais 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.2.1. Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial. ▪ HMCB2.2.2. Analiza comparativa e esquemáticamente as dúas revolucións industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Protagonismo de Gran Bretaña e extensión do proceso de industrialización a outras zonas de Europa. Industrialización extraeuropea. Industrialización española e galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Enumerar os países que iniciaron a industrialización, localízalos adecuadamente e establecer as rexións onde se produce ese avance. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.3.1. Localiza nun mapa os países industrializados e as súas rexións industriais. ▪ HMCB2.3.2. Analiza aspectos que expliquen o desenvolvemento económico do sector industrial dos primeiros países industrializados, a partir de fontes historiográficas. ▪ HMCB2.3.3. Debate en torno ao éxito ou o fracaso da industrialización en España e en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Cambios debidos á Revolución Industrial: transportes, agricultura, poboación (migracións e novo concepto de cidade). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Identificar os cambios nos transportes, na agricultura e na poboación que influiron ou foron consecuencia da Revolución Industrial do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.4.1. Sinala os cambios sociais máis relevantes do século XIX asociándoos ao proceso da Revolución Industrial. ▪ HMCB2.4.2. Describe a partir dun plano a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i 			cidade industrial británica.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.4.3. Identifica en imaxes os elementos propios da vida nunha cidade industrial do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.4.4. Comenta mapas que expliquen a evolución da extensión das redes de transporte: ferrocarril, estradas e canles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Economía industrial: pensamento e primeiras crises. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Analizar e seleccionar ideas que identifiquen as características da economía industrial e do liberalismo económico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.5.1. Explica as causas e consecuencias das crises económicas e as súas posibles solucións a partir de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Nacemento do proletariado e organización da clase obreira: orixes do sindicalismo e correntes de pensamento; partidos políticos obreiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Coñecer as correntes de pensamento que pretenden mellorar a situación da clase obreira do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.6.1. Compara as correntes de pensamento social da época da Revolución Industrial: socialismo utópico, socialismo científico e anarquismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.6.2. Distingue e explica as características dos tipos de asociacionismo obreiro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
Bloque 3. A crise do Antigo Réxime				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Crise do Antigo Réxime: visión global. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Analizar a evolución política, económica, social, cultural e de pensamento que caracteriza a primeira metade do século XIX, distinguindo os feitos, os personaxes e os símbolos, e encadrándoos en cada variable analizada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.1.1. Realiza eixes cronolóxicos que inclúan diacronía e sincronía dos acontecementos da primeira metade do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CMCCT

Obxectivos	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i				
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.2. Nacemento dos EEUU.	▪ B3.2. Describir as causas e o desenvolvemento da independencia de Estados Unidos, e establecer as causas máis inmediatas e as etapas da independencia.	▪ HMCB3.2.1. Identifica xerarquias causais na guerra de independencia dos Estados Unidos a partir de fontes historiográficas.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.3. Revolución Francesa de 1789: aspectos políticos e sociais.	▪ B3.3. Explicar, a partir de información obtida en internet, a Revolución Francesa de 1789, incluíndo cada idea obtida nas causas, no desenvolvemento e nas consecuencias.	▪ HMCB3.3.1. Explica as causas da Revolución Francesa de 1789. ▪ HMCB3.3.2. Explica esquematicamente o desenvolvemento da Revolución Francesa.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B3.4. Imperio Napoleónico.	▪ B3.4. Identificar o Imperio Napoleónico, localizar a súa expansión europea e establecer as súas consecuencias.	▪ HMCB3.4.1. Identifica nun mapa histórico a extensión do Imperio Napoleónico.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.5. O Congreso de Viena e o Absolutismo.	▪ B3.5. Analizar a transcendencia para Europa do Congreso de Viena e a restauración do absolutismo, e identificar as súas consecuencias para os países implicados.	▪ HMCB3.5.1. Analiza as ideas defendidas e as conclusións do Congreso de Viena, e relaciónas coas súas consecuencias.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d	▪ B3.6. Revolucións liberais ou burguesas de 1820, 1830 e 1848. O caso español.	▪ B3.6. Identificar as revolucións burguesas de 1820, 1830 e 1848, e relacionar as súas causas e o seu desenvolvemento.	▪ HMCB3.6.1. Compara as causas e o desenvolvemento das revolucións de 1820, 1830 e 1848.	▪ CSC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ p 				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. O Nacionalismo: unificacións de Italia e Alemaña. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Coñecer o proceso de Unificación de Italia e Alemaña, obtendo o seu desenvolvemento a partir da análise de fontes gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.7.1. Describe e explica a unificación de Italia e a de Alemaña a partir de fontes gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Cultura e Arte: Europa entre o neoclasicismo e o romanticismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Descubrir as manifestacións artísticas de comezos do século XIX, obtendo información de medios bibliográficos ou de internet e presentándoa adecuadamente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.8.1. Establece as características propias da pintura, a escultura e a arquitectura do Neoclasicismo e o Romanticismo a partir de fontes gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Independencia das colonias hispano-americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Analizar utilizando fontes gráficas a independencia de Hispanoamérica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.9.1. Realiza un friso cronolóxico explicativo da independencia das colonias hispano-americanas ao comezo do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
Bloque 4. A dominación europea do mundo e a I Guerra Mundial				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Tránsito do século XIX ao XX: visión global. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Describir as transformacións e os conflitos xurdidos a finais do século XIX e comezos do século XX, e distinguir o seu desenvolvemento e os factores desencadeadores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.1.1. Realiza un diagrama en que se expliquen as cadeas causais e os procesos dentro do período de finais do século XIX e comezos do XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA

Obxectivos	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h				
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.2. Evolución dos principais Estados en Europa, América e Asia: Inglaterra vitoriana; Francia (III República e II Imperio); Alemaña bismarckiana; o Imperio Austrohúngaro; Rusia; os Estados Unidos (da Guerra Civil ata comezos do século XX) e Xapón (transformacións de finais do século XIX).	▪ B4.2. Analizar a evolución política, social e económica dos principais países europeos, ademais de Xapón e os Estados Unidos a finais do século XIX, e presentar información que explique tales feitos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.2.1. Elabora un eixe cronolóxico con feitos que explican a evolución durante a segunda metade do século XIX de Inglaterra, Francia, Alemaña, o Imperio Austrohúngaro, Rusia, os Estados Unidos e Xapón. ▪ HMCB4.2.2. Explica a partir de imaxes as características que permiten identificar a Inglaterra vitoriana. ▪ HMCB4.2.3. Analiza textos relativos á época de Napoleón III en Francia. ▪ HMCB4.2.4. Identifica e explica razoadamente os feitos que converten Alemaña nunha potencia europea durante o mandato de Bismarck. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.3. Expansión colonial dos países industriais: causas; colonización e reparto de Asia, África e outros enclaves coloniais; consecuencias.	▪ B4.3. Describir a expansión imperialista de europeos, xaponeses e estadounidenses a finais do século XIX, e establecer as súas consecuencias.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.3.1. Identifica e explica razoadamente as causas e as consecuencias da expansión colonial da segunda metade do século XIX. ▪ HMCB4.3.2. Localiza nun mapamundi as colonias das potencias imperialistas. ▪ HMCB4.3.3. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d	▪ B4.4. Relacións internacionais. Paz Armada: a Tripla Alianza e a Tripla Entente.	▪ B4.4. Comparar sinteticamente os sistemas de alianzas do período da Paz Armada.	▪ HMCB4.4.1. Describe as alianzas dos países máis destacados durante a Paz Armada.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. I Guerra Mundial: causas, desenvolvemento e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Distinguir os acontecementos que conducen á declaración das hostilidades da I Guerra Mundial, e desenvolver as súas etapas e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.5.1. Identifica a partir de fontes históricas ou historiográficas as causas da I Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.5.2. Comenta símbolos conmemorativos vinculados á I Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.5.3. Analiza e explica as etapas da Gran Guerra a partir de mapas históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.5.4. Extrae conclusións de gráficos e imaxes sobre as consecuencias da I Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 5. O período de entreguerras, a II Guerra Mundial e as súas consecuencias				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Economía, sociedade e cultura da época: os anos vinte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Recoñecer as características do período de Entreguerras inseríndoas nos correspondentes aspectos políticos, económicos, sociais ou culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.1.1. Explica as características do período de Entreguerras a partir de manifestacións artísticas e culturais de comezos do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Revolución Rusa; formación e desenvolvemento da URSS. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Esquematizar o desenvolvemento da Revolución Rusa de 1917 recoñecendo as súas etapas e os seus protagonistas máis significativos, e establecer as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.2.1. Identifica e explica algunhas das causas da Revolución Rusa de 1917. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.2.2. Compara a Revolución Rusa de febreiro de 1917 coa de outubro de 1917. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Tratados de Paz e reaxuste internacional: 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Identificar os tratados de paz da I Guerra Mundial e establecer como unha consecuencia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.3.1. Explica os acordos dos tratados de paz da I Guerra Mundial e analiza as súas con- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Obxectivos	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	Sociedade de Nacións.	o xurdimento da Sociedade de Nacións.	secuencias a curto prazo.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.3.2. Analiza o papel que xoga a Sociedade de Nacións nas relacións internacionais, a partir de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Estados Unidos e a crise de 1929: a Gran Depresión e o "New Deal". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Explicar a Gran Depresión e describir os factores desencadeadores e as súas influencias na vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.4.1. Interpreta imaxes da Gran Depresión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.4.2. Comenta gráficas que explican a crise económica de 1929. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Fascismos europeos e nazismo alemán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Recoñecer a transcendencia dos fascismos europeos como ideoloxías que conduciron ao desencadeamento de conflitos no panorama europeo do momento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.5.1. Compara o fascismo italiano e o nazismo alemán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.5.2. Distingue símbolos dos fascismos europeos da primeira metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Relacións internacionais do período de entreguerras; viraxes cara á guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Comprender as relacións internacionais no período de entreguerras como elementos importantes das causas da II Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.5.3. Analiza a partir de fontes contrapostas as relacións internacionais anteriores ao estoupido da II Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. II Guerra Mundial: orixes do conflito e características xerais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Identificar e explicar as desencadeadores da II Guerra Mundial, así como os feitos máis característicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.7.1. Identifica e explica as causas desencadeadores da II Guerra Mundial a partir de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h				
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.8. Desenvolvemento da II Guerra Mundial.	▪ B5.8. Establecer as etapas do desenvolvemento da II Guerra Mundial, distinguindo as que afectaron a Europa e as que afectaron aos Estados Unidos e a Xapón.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.8.1. Explica as etapas da II Guerra Mundial tanto na fronte europea como na guerra do Pacífico. ▪ HMCB5.8.2. Analiza o desenvolvemento da II Guerra Mundial a partir de mapas históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.9. Consecuencias da II Guerra Mundial.	▪ B5.9. Analizar o papel da guerra mundial como elemento de transformación da vida cotiá.	▪ HMCB5.9.1. Describe as consecuencias da II Guerra Mundial.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B5.10. Antisemitismo: o Holocausto.	▪ B5.10. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.10.1. Analiza imaxes que explican o Holocausto levado a cabo pola Alemaña nazi. ▪ HMCB5.10.2. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.11. Preparación da Paz e a ONU.	▪ B5.11. Obter e seleccionar información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa á posguerra.	▪ HMCB5.11.1. Sintetiza textos que explican a intervención da ONU nas relacións internacionais e nos asuntos de descolonización.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
Bloque 6. Evolución de dous mundos diferentes e os seus enfrontamentos				
▪ a ▪ b	▪ B6.1. Formación do bloque comunista fronte ao bloque capitalista: Guerra Fría.	▪ B6.1. Describir os feitos políticos, económicos, sociais e culturais que explican o xurdimento	▪ HMCB6.1.1. Localiza nun mapa os países que formaban os bloques comunista e capitalista.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 		dos dous bloques antagónicos, clasificándoos e presentándoos adecuadamente.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Evolución das relacións entre as dúas superpotencias. Conflitos: da Guerra Fría á coexistencia pacífica e a distensión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Interpretar a Guerra Fría, a coexistencia pacífica e a distensión, e as súas consecuencias, e establecer acontecementos que exemplifiquen cada unha destas etapas das relacións internacionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.2.1. Identifica e explica os conflitos da Guerra Fría a partir dun mapa histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Evolución da economía mundial de posguerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Distinguir feitos que explican o enfrontamento entre os bloques comunista e capitalista, revisando as novas dos medios de comunicación da época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.3.1. Selecciona símbolos e imaxes que se identifiquen co mundo capitalista e o mundo comunista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.3.2. Extrae conclusións dos textos, imaxes, mapas e gráficas que expliquen a evolución de ambos os bloques enfrontados na Guerra Fría, e sinala a que bloque pertence e algúns motivos que explican esa pertenza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Características sociais e culturais de dous modelos políticos diferentes: comunismo e capitalismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Comparar e analizar o modelo capitalista co comunista desde os puntos de vista político, social, económico e cultural, e exemplificar coa selección de feitos que durante este período afectan as dúas grandes superpotencias: a URSS e os Estados Unidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.4.1. Explica algunhas características da economía capitalista a partir de gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.4.2. Explica algunhas características da economía comunista a partir de gráficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.4.3. Establece razoadamente e comparativamente as diferenzas entre o mundo capitalista e o comunista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.4.4. Identifica formas políticas do mundo occidental e do mundo comunista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 7. A descolonización e o terceiro mundo				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Orixes, causas e factores da descolonización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Explicar os motivos e os feitos que conducen á descolonización, e establecer as causas e os factores que explican o proceso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.1.1. Localiza nun mapa as zonas afectadas pola descolonización e os seus conflitos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Etapas e modelos de descolonización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Describir as etapas e as consecuencias do proceso descolonizador, e identificar as que afectan a unhas colonias e a outras, establecendo feitos e personaxes significativos de cada proceso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.2.1. Establece de xeito razoado as causas, os feitos e os factores que desencadean e explican o proceso descolonización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.2.2. Identifica e compara as características da descolonización de Asia e de África. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Desenvolvemento do proceso descolonizador: papel da ONU. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Definir o papel da ONU na descolonización, analizando información que demostre as súas actuacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.3.1. Explica as actuacións da ONU no proceso descolonizador a partir de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. O terceiro mundo e o Movemento de Países Non Aliados: problemas dos países do terceiro mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Analizar o subdesenvolvemento do terceiro mundo e establecer as causas que o explican. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.4.1. Analiza as características dos países do terceiro mundo a partir de gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.4.2. Localiza nun mapa os países do terceiro mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.4.3. Analiza textos e imaxes do Movemento de Países Non Aliados e dos países subdesenvolvidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.5. Relacións entre os países desenvolvidos e non desenvolvidos; nacemento da axuda internacional e o xurdimento das relacións entre os 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.5. Apreciar o nacemento da axuda internacional e o xurdimento das relacións entre os 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.5.1. Explica a evolución das relacións entre os países desenvolvidos e os países en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<p>ternacional.</p>	<p>países desenvolvidos e subdesenvolvidos, re- producindo as formas de axuda ao desenvol- vemento e describindo as formas de neocolo- nialismo dentro da política de bloques.</p>	<p>vías de desenvolvemento, comparando a axuda internacional coa intervención neocolonialista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
Bloque 8. A crise do bloque comunista				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. A URSS e as democracias populares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Describir a situación da URSS a finais do século XX, establecendo os seus trazos máis significativos desde unha perspectiva política, social e económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.1.1. Localiza nun mapa as repúblicas exsoviéticas e os países formados tras a caída do muro de Berlín. ▪ HMCB8.1.2. Elabora un eixe cronolóxico que ordena os acontecementos que explican a desintegración da URSS, a formación da CEI e o xurdimento das repúblicas exsoviéticas. ▪ HMCB8.1.3. Compara os países dos Balcáns desde os anos 80 ata a actualidade, utilizando mapas de situación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Irupción de M. Gorbachov: Perestroika e Glasnost. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Resumir as políticas de M. Gorbachov nomeando as disposicións concernentes á Perestroika e á Glasnost, e resaltar as súas influencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.2.1. Describe os trazos políticos e socioeconómicos da URSS desde a época de Breznev ata a de Gorbachov. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3. Desintegración da URSS: CEI-Federación Rusa e as novas repúblicas exsoviéticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3. Analizar a situación creada co xurdimento da CEI e as repúblicas exsoviéticas, recollendo informacións que resuman as novas circunstancias políticas e económicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.3.1. Elabora un cadro sinóptico sobre a situación política e económica das repúblicas exsoviéticas e a CEI- Federación Rusa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4. Caída do muro de Berlín e evolución dos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4. Explicar a caída do muro de Berlín e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.4.1. Analiza imaxes que reflicten a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	países de Europa central e oriental.	nomear as súas repercusións nos países de Europa central e oriental.	caída do muro de Berlín.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.4.2. Explica as novas relacións das repúblicas exsoviéticas con Europa occidental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.4.3. Realiza unha procura guiada en internet para explicar de maneira razoada a disolución do bloque comunista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.5. Problema dos Balcáns. Guerra de Iugoslavia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.5. Identificar o problema dos Balcáns, enumerar as causas do xurdimento de tal situación e resumir os feitos que configuran o desenvolvemento de conflitos nesta zona. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.5.1. Describe comparativamente a evolución política dos países de Europa central e oriental tras a caída do muro de Berlín. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.5.2. Describe e analiza as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da guerra dos Balcáns, nomeadamente en Iugoslavia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
Bloque 9. O mundo capitalista na segunda metade do século XX				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Pensamento e cultura da sociedade capitalista na segunda metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Distinguir os postulados que defende a cultura capitalista da segunda metade do século XX establecendo as liñas de pensamento e os logros obtidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.1.1. Enumera as liñas de pensamento económico do mundo capitalista na segunda metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.1.2. Explica o modelo capitalista dun país elaborando información a partir dunha procura guiada en internet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Estado do benestar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Describir o Estado do benestar, aludindo ás características significativas que inflúen na vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.2.1. Identifica razoadamente as características e símbolos do Estado do benestar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3. Proceso de construción da Unión Europea: das Comunidades Europeas á Unión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3. Explicar o proceso de construción da Unión Europea enumerando os fitos máis des- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.3.1. Elabora eixes cronolóxicos sobre o proceso de construción da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT

Obxectivos	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 		tacados que configuran a súa evolución.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.4. Obxectivos e institucións da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.4. Coñecer os obxectivos da Unión Europea en relación coas institucións que compoñen a súa estrutura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.4.1. Relaciona razoadamente as institucións da Unión Europea cos obxectivos que esta persegue. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.5. Evolución dos Estados Unidos: dos anos 60 aos 90. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.5. Describir a evolución política, social e económica dos Estados Unidos desde os anos 60 aos 90 do século XX, sintetizando os aspectos que explican a transformación da sociedade norteamericana e que constitúen elementos orixinarios do Estado do benestar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.5.1. Realiza un eixe cronolóxico dos feitos máis significativos de tipo político, social e económico dos Estados Unidos desde os anos 60 aos 90. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.5.2. Selecciona e presenta mediante mapas ou redes conceptuais información referida aos Estados Unidos entre 1960 e 2000. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.6. Xapón e os novos países asiáticos industrializados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.6. Identificar as singularidades do capitalismo de Xapón e os novos países industriais asiáticos, establecendo trazos de carácter político, económico, social e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.6.1. Establece razoadamente as características e os símbolos que explican aspectos singulares do capitalismo de Xapón e a área do Pacífico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 10. O mundo actual desde unha perspectiva histórica				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. Globalización e medios de comunicación: impacto científico e tecnolóxico. Caída do muro de Berlín. Atentados de Nova York. A inmigración como fenómeno globalizado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. Analizar as características da globalización e describir a influencia dos medios de comunicación neste fenómeno, así como o impacto dos medios científicos e tecnolóxicos na sociedade actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.1.1. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e noutros medios dixitais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.1.2. Elabora un breve informe sobre as relacións entre inmigración e globalización a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ m 			partir de fontes históricas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCL ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.1.3. Extrae conclusións de imaxes e material videográfico relacionados co mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. A ameaza terrorista nun mundo globalizado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. Describir os efectos da ameaza terrorista (yihadismo, etc.) sobre a vida cotiá, e explicar as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.2.1. Realiza unha procura guiada en internet sobre a ameaza terrorista, organizacións que a sustentan, actos máis relevantes (11-S de Nova York, 11-M de Madrid 7-X de Londres, etc.), os seus símbolos e as repercusións na sociedade (cidadanía ameazada, asociacións de vítimas, mediación en conflitos, etc.), e analiza e comunica a información máis relevante. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Europa: reto e unión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Resumir os retos da Unión Europea no mundo actual, identificando os seus problemas para amosarse como zona xeopolítica unida fronte a outras áreas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.3.1. Identifica os retos actuais da Unión Europea a partir de novas xomalísticas seleccionadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.3.2. Explica comparativamente os desaxustes da Unión Europea na relación con outros países ou áreas xeopolíticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Trazos salientables da sociedade norteamericana a comezos do século XXI, tras os atentados do 11 de setembro de 2001. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Enumerar os trazos salientables da sociedade norteamericana a comezos do século XXI identificando a transcendencia dos atentados do 11-S e explicando as transformacións e o impacto ocasionado a este país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.4.1. Elabora mapas conceptuais sobre os trazos da sociedade norteamericana, agrupados en política, sociedade, economía e cultura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.5. Hispanoamérica: situación actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.5. Analizar a evolución política, económica, social e cultural de Hispanoamérica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.5.1. Describe os principais movementos políticos, económicos, sociais e culturais da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n 			Hispanoamérica actual.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.6. O mundo islámico na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.6. Describir a evolución do mundo islámico na actualidade, resumindo os seus trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.6.1. Enumera e explica os trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais do mundo islámico, e localiza nun mapa os países que o forman na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.7. África islámica, subsahariana e Sudáfrica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.7. Distinguir a evolución dos países de África relacionando as súas zonas xeoestratéxicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.7.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre os principais países do continente africano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.8. A India e China do século XX ao XXI: evolución política, económica, social e de mentalidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.8. Resumir a evolución de China e a India desde finais do século XX ao século XXI, seleccionando trazos políticos, económicos, sociais e de mentalidades 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.8.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de China e a India. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.8.2. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre países emerxentes de Asia e África. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
Bloque 11. A historia contemporánea: o tempo histórico. Métodos e ferramentas propias da disciplina.				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Tempo histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Recoñecer que os acontecementos e procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB11.1.1. Recoñece que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Localizar e seleccionar información 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB11.2.1. Localiza e selecciona información 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m ▪ i 		escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias (biblioteca, internet, etc.), e analizar a súa credibilidade.	escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias, e analiza a súa credibilidade.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.3. Vocabulario histórico e artístico da Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.3. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB11.3.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

4.3.3 CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE: TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	1ªA V.	2ªA V.	3ªA V.	GRAO MÍNIMO PARA A SUPERACIÓN DA MATERIA	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
O Bloque 1. O antigo Réxime					
HMCB1.1.1. Extrae os trazos do Antigo Réxime dun texto proposto que os conteña.	X			80%	Comentario de texto Proba escrita

HMCB1.1.2. Obtén e selecciona información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa ao Antigo Réxime.	X			100%	Comentario de texto Proba escrita
HMCB1.1.3. Clasifica os trazos do Antigo Réxime en aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais.	X			100%	Proba escrita
HMCB1.1.4. Elabora mapas conceptuais que explican os trazos	X			80%	Actividades no caderno

característicos do Antigo Réxime.					
HMCB1.2.1. Explica as transformacións do Antigo Réxime que afectan a economía, a poboación e a sociedade.	X			80%	Proba escrita
HMCB1.2.2. Analiza a evolución dos trazos do Antigo Réxime do século XVII e o século XVIII.	X			80%	Comentario de texto Proba escrita
HMCB 1.2.3. Describe as características	X			80%	Comentario de texto

do parlamentarismo inglés a partir de fontes históricas.					
HMCB1.3.2. Distingue as revolución inglesas do século XVII como formas que promoven o cambio político do Antigo Réxime.	X			70%	Comentario de texto
HMCB1.4.1 Enumera e describe as ideas da Ilustración e as do Liberalismo de comezos do século XIX.	X			100%	Comentario de texto Proba escrita
HMCB1.4.2. Establece as semellanzas e as diferenzas entre as ideas da Ilustración e o	X			80%	Comentario de texto Debate

Liberalismo de comezos do século XIX.					
HMCB1.5.1. Sitúa en mapas de Europa os países ou reinos en función dos conflitos en que interveñen.	X			80%	Comentario de mapa histórico
HMCB1.6.1. Distingue e caracteriza o arte obras de arte do Rococó.	X			80%	Análise de imaxes
Bloque 2. As revolucións industriais e as súas consecuencias					
HMCB2.1.1. Identifica as causas da primeira Revolución Industrial	X			90%	Proba escrita
HMCB2.2.2. Analiza comparativa e esquematicamente as dúas revolucións industriais.	X			90%	Actividade no caderno
HMCB2.3.1. Localiza nun mapa	X			80%	Análise de mapa

os países industrializados e as súas rexións industriais.					
HMCB2.3.2. Analiza aspectos que expliquen o desenvolvemento económico do sector industrial dos primeiros países industrializados, a partir de fontes historiográficas.	X			100%	Comentario de texto
HMCB2.3.3. Debate en torno ao éxito ou o fracaso da industrialización en España e en Galicia.	X			80%	Debate en clase
HMCB2.4.1. Sinala os cambios sociais máis relevantes do século XIX asociándoos ao proceso da Revolución Industrial.	X			100%	Proba escrita
HMCB2.4.2. Describe a partir dun plano a cidade industrial	X			70%	Análise de plano

británica.					
HMCB2.4.3. Identifica en imaxes os elementos propios da vida nunha cidade industrial do século XX.	X			70%	Análise de imaxes
HMCB2.4.4. Comenta mapas que expliquen a evolución da extensión das redes de transporte: ferrocarril, estradas e canles.	X			80%	Comentario de mapa
HMCB2.5.1. Explica as causas e consecuencias das crises económicas e as súas posibles solucións a partir de fontes históricas	X			100%	Comentario de texto Proba escrita
HMCB2.6.1. Compara as correntes de pensamento social da época da Revolución Industrial: socialismo utópico, socialismo científico	X			100%	Proba escrita

e anarquismo.					
HMCB2.6.2. Distingue e explica as características dos tipos de asociacionismo obreiro.	X			100%	Proba escrita
Bloque 3. A crise do Antigo Réxime					
HMCB3.1.1. Realiza eixescronolóxicos que inclúan diacronía e sincronía dos acontecementos da primeira metade do século XIX.	X			80%	Eixecronolóxico
HMCB3.2.1. Identifica xerarquías causais na guerra de independencia dos Estados Unidos a partir de fontes historiográficas.	X			80%	Comentario de texto
HMCB3.3.1. Explica as causas da	X			100%	Proba escrita

Revolución Francesa de 1789.					Comentario de texto
HMCB3.3.2. Explica esquemáticamente o desenvolvemento da Revolución Francesa.	X			100%	Actividades no caderno Proba escrita
HMCB3.4.1. Identifica nun mapa histórico a extensión do Imperio Napoleónico.	X			80%	Análise de mapa
HMCB3.5.1. Analiza as ideas defendidas e as conclusións do Congreso de Viena, e relaciónas as súas consecuencias.	X			80%	Comentario de texto Proba escrita
HMCB3.6.1. Compara as causas e o desenvolvemento das revolucións de 1820, 1830 e 1848.	X			80%	Proba escrita Esquema no caderno
HMCB3.7.1. Describe e explica a unificación de Italia e a de Alemaña	X			80%	Comentario de imaxes

a partir de fontes gráficas.					
HMCB3.9.1. Realiza un friso cronolóxico explicativo da independencia das colonias hispanoamericanas a comezo do século XIX.	X			80%	Eixecronolóxico
Bloque 4. A dominación europea do mundo e 1ª Guerra Mundial					
HMCB4.1.1. Realiza un diagrama en que se expliquen as cadeas causais e os procesos dentro do período de finais do século XIX e comezos do XX.	X			80%	Actividade no caderno
HMCB4.2.1. Elabora un eixecronolóxico con feitos que explican a evolución durante a segunda metade do século XIX de Inglaterra, Francia, Alemaña, o Imperio Austrohúngaro, Rusia, os Estados Unidos e Xapón.	X			70%	Eixecronolóxico

HMCB4.2.2. Explica a partir de imaxes as características que permiten identificar a Inglaterra vitoriana	X			70%	Análise de imaxes
HMCB4.2.3. Analiza textos relativos á época de Napoleón en Francia.				80%	Comentario de texto
HMCB4.2.4. Identifica e explica razoadamente os feitos que converten Alemaña nunha potencia europea durante o mandato de Bismarck.	X			90%	Comentario de texto Proba escrita
HMCB4.3.1. Identifica e explica razoadamente as causas e as consecuencias da expansión colonial da segunda metade do século XIX.		X		100%	Proba escrita

HMCB4.3.2. Localiza nun mapamundi as colonias das potencias imperialistas.		X		100%	Análise de mapa histórico
HMCB4.3.3. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.		X		80%	Proba escrita
HMCB4.4.1. Describe as alianzas dos países máis destacados durante a Paz Armada.		X		100%	Proba escrita
HMCB4.5.1. Identifica a partir de fontes históricas ou historiográficas as causas da I Guerra Mundial		X		80%	Comentario de texto
HMCB4.5.2. Comenta símbolos conmemorativos vinculados á I Guerra Mundial		X		60%	Análise de imaxes
HMCB4.5.3. Analiza e explica as etapas da Gran Guerra a partir		X		90%	Comentario de mapa histórico

de mapas históricos.					
HMCB4.5.4. Extrae conclusións de gráficos e imaxes sobre as consecuencias da I Guerra Mundial		X		80%	Análise de gráficos e imaxes Proba escrita
Bloque 5. O periodo de entreguerras, a 2ª Guerra Mundial e as súas consecuencias					
HMCB5.1.1. Explica as características do período de Entreguerras a partir de manifestacións artísticas e culturais de comezos do século XX.		X		100%	Comentario de imaxes e documentos
HMCB5.2.1. Identifica e explica algunhas das causas da Revolución Rusa de 1917.		X		100%	Proba escrita
HMCB5.2.2. Compara a Revolución Rusa de febreiro de 1917 coa de outubro de 1917.		X		80%	Proba escrita

HMCB5.3.1. Explica os acordos dos tratados de paz da I Guerra Mundial e analiza as súas consecuencias a curto prazo.		X		100%	Proba escrita Comentario de texto
HMCB5.3.2. Analiza o papel que xoga a Sociedade de Nacións nas relacións internacionais, a partir de fontes históricas.		X		80%	Comentario de texto
HMCB5.4.1. Interpreta imaxes da Gran Depresión.		X		70%	Análise de imaxes
HMCB5.4.2. Comenta gráficas que explican a crise económica de 1929.		X		80%	Análise de gráfico económico
HMCB5.5.1. Compara o fascismo italiano e o nazismo alemán.		X		100%	Comentario de texto Proba escrita
HMCB5.5.3. Analiza a partir de fontes contrapostas as relacións internacionais anteriores ao		X		80%	Comentario de texto Proba escrita

estoupido da II Guerra Mundial					
HMCB5.7.1. Identifica e explica as causas desencadeadores da II Guerra Mundial a partir de fontes históricas.		X		100%	Comentario de texto Proba escrita
HMCB5.8.1. Explica as etapas da II Guerra Mundial tanto na fronte europea como na guerra do Pacífico.		X		100%	Proba escrita
HMCB5.8.2. Analiza o desenvolvemento da II Guerra Mundial a partir de mapas históricos		X		80%	Comentario de mapas históricos
HMCB5.9.1. Describe as consecuencias da II Guerra Mundial		X		90%	Proba escrita
HMCB5.10.1. Analiza imaxes que explican o Holocausto levado a cabo pola Alemaña nazi.		X		90%	Análise de imaxes

HMCB5.10.2. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.		X		100%	Debate
HMCB5.11.1. Sintetiza textos que explican a intervención da ONU nas relacións internacionais e nos asuntos de descolonización.		X		80%	Actividade no caderno Proba escrita
Bloque 6. Evolución de dous mundos diferentes e os seus enfrontamentos					
HMCB6.1.1. Localiza nun mapa os países que formaban os bloques comunista e capitalista		X		90%	Análise de mapa histórico
HMCB6.2.1. Identifica e explica os conflitos da Guerra Fría		X		80%	Análise dun mapa histórico
HMCB6.3.1. Selecciona símbolos e imaxes que se identifiquen co mundo capitalista e o mundo comunista.		X		90%	Análise de imaxes

HMCB6.3.2. Extrae conclusións dos textos, imaxes, mapas e gráficas que expliquen a evolución de ambos os bloques enfrontados na Guerra Fría, e sinala a que bloque pertence e algúns motivos que explican esa pertenza.		X		90%	Comentario de texto Comentario de mapa histórico Análise de imaxes Proba escrita
HMCB6.4.1. Explica algunhas características da economía capitalista a partir de gráficas.		X		90%	Comentario de gráfica económica
HMCB6.4.2. Explica algunhas características da economía comunista a partir de gráficos.		X		90%	Comentario de gráfica histórica
HMCB6.4.3. Establece razoadamente e comparativamente as diferenzas entre o mundo capitalista e o comunista.		X		100%	Proba escrita

HM CB6.4.4. Identifica formas políticas do mundo occidental e do mundo comunista.		X		80%	Proba escrita
		X			
Bloque 7. A descolonización e o Terceiro Mundo					
HM CB7.1.1. Localiza nun mapa as zonas afectadas pola descolonización e os seus conflitos.		X		70%	Comentario de mapa histórico
HM CB7.2.1. Establece de xeito razoado as causas, os feitos e os factores que desencadean e explican o proceso de descolonización.		X		80%	Proba escrita
HM CB7.2.2. Identifica e compara as características da descolonización de Asia e de África.		X		90%	Actividade no caderno

HMCB7.3.1. Explica as actuacións da ONU no proceso descolonizador a partir de fontes históricas		X		80%	Comentario de texto
HMCB7.4.1. Analiza as características dos países do terceiro mundo a partir de gráficas.			X	80%	Análise de gráficas
HMCB7.4.2. Localiza nun mapa os países do terceiro mundo.			X	80%	Análise de mapa
HMCB7.4.3. Analiza textos e imaxes do Movemento de Países Non Aliñados e dos países subdesenvolvidos.			X	70%	Comentario de texto
HMCB7.5.1. Explica a evolución das relacións entre os países desenvoltos e os países en vías de desenvolvemento, comparando a axuda internacional coa intervención			X	70%	Comentario de texto Proba escrita

neocolonialista.					
Bloque 8. A crise do mundo comunista					
HMCB8.1.1. Localiza nun mapa as repúblicas exsoviéticas e os países formados tras a caída do muro de Berlín.			X	90%	Análise de mapa Proba escrita
HMCB8.1.2. Elabora un eixecronolóxico que ordena os acontecementos que explican a desintegración da URSS, a formación da CEI e o xurdimento das repúblicas exsoviéticas.			X	80%	Eixecronolóxico
HMCB8.1.3. Compara os países dos Balcáns desde os anos 80 ata a actualidade, utilizando mapas			X	80%	Análise de mapas

de situación.					
HMCB8.2.1. Describe os trazos políticos e socioeconómicos da URSS desde a época de Breznev ata a de Gorbachov			X	80%	Proba escrita
HMCB8.3.1. Elabora un cadro sinóptico sobre a situación política e económica das repúblicas exsoviéticas e a CEI- Federación Rusa			X	80%	Actividade no caderno
HMCB8.4.1. Analiza imaxes que reflicten a caída do muro de Berlín			X	90%	Análise de imaxes
HMCB8.4.2. Explica as novas relacións das repúblicas exsoviéticas con Europa occidental.			X	80%	Proba escrita
HMCB8.4.3. Realiza unha procura guiada en internet para			X	80%	Exposición en clase

explicar de maneira razoada a disolución do bloque comunista.					
HMCB8.5.1. Describe comparativamente a evolución política dos países de Europa central e oriental tras a caída do muro de Berlín			X	70%	Actividade no caderno
HMCB8.5.2. Describe e analiza as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da guerra dos Balcáns, nomeadamente en Iugoslavia			X	90%	Comentario de texto Proba escrita
Bloque 9. O mundo capitalista na segunda metade do século XX					
HMCB9.1.1. Enumera as liñas de pensamento económico do mundo capitalista na segunda metade do século XX.			X	100%	Proba escrita Comentario de texto
HMCB9.1.2. Explica o modelo capitalista dun país elaborando			X	80%	Exposición en clase

información a partir dunha procura guiada en internet					
HMCB9.2.1. Identifica razoadamente as características e símbolos do Estado do benestar			X	90%	Proba escrita Comentario de texto
HMCB9.3.1. Elabora eixescronolóxicos sobre o proceso de construción da Unión Europea			X	90%	Eixecronolóxico
HMCB9.4.1. Relaciona razoadamente as institucións da Unión Europea cos obxectivos que esta persegue.			X	100%	Proba escrita
HMCB9.5.1. Realiza un eixecronolóxico dos feitos máis significativos de tipo político, social e			X	90%	Eixecronolóxico

económico dos Estados Unidos des de os anos 60 aos 90.					
HMCB9.5.2. Selecciona e presenta mediante mapas ou redes conceptuais información referida aos Estados Unidos entre 1960 e 2000.			X	80%	Exposición en clase
HMCB9.6.1. Establece razoadamente as características e os símbolos que explican aspectos singulares do capitalismo de Xapón e a área do Pacífico.			X	80%	Proba escrita

Bloque 10. O mundo actual desde unha perspectiva histórica

HMCB10.1.1. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e noutros medios dixitais.			X	60%	Traballo con Internet no aula
HMCB10.1.2. Elabora un breve informe sobre as relacións entre inmigración e globalización a partir de fontes históricas.			X	90%	Análise de fontes
HMCB10.1.3. Extrae conclusión de imaxes e material videográfico relacionados co mundo actual.			X	80%	Visionado de imaxes Traballo no caderno
HMCB10.2.1. Realiza unha procura guiada en internet sobre a ameaza terrorista, organizacións que a sustentan, actos máis relevantes			X	70%	Traballo videográfico Exposición en clase

(11-S de Nova York, 11-M de Madrid 7-X de Londres, etc.), os seus símbolos e as repercusións na sociedade (ciudadanía ameazada, asociacións de vítimas, mediación en conflitos, etc.), e analiza e comunica a información máis relevante.					
HMCB10.3.1. Identifica os retos actuais da Unión Europea a partir de novas xornalísticas seleccionadas.			X	80%	Comentario e análise de fontes xornalísticas e outros medios
HMCB10.3.2. Explica comparativamente os desaxustes da Unión Europea na relación con outros países ou áreas xeopolíticas			X	60%	Traballo no caderno
HMCB10.4.1. Elabora mapas conceptuais sobre os trazos da sociedade norteamericana,			X	60%	Traballo no caderno

agrupados en política, sociedade, economía e cultura.					
HMCB10.5.1. Describe os principais movementos políticos, económicos, sociais e culturais da Hispanoamérica actual.			X	60%	Traballo no caderno Proba escrita
HMCB10.6.1. Enumera e explica os trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais do mundo islámico, e localiza nun mapa os países que o forman na actualidade			X	80%	Comentario de texto Proba escrita
HMCB10.7.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre os principais países do continente africano.			X	70%	Comentario de texto Proba escrita
HMCB10.8.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de China e a India			X	70%	Comentario de texto Proba escrita

HMCB10.8.2. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre países emerxentes de Asia e África.			X	70%	Comentario de texto Proba escrita
Bloque 11. A Historia Contemporánea: O Tempo histórico. Métodos e ferramentas da disciplina					
HMCB11.1.1. Recoñece que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	X	X	X	100%	Eixescronolóxicos
HMCB11.2.1. Localiza e selecciona información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias, e analiza a súa credibilidade.	X	X	X	80%	Comentario de textos Comentario de imaxes
HMCB11.3.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	X	X	X	80%	Exposicións de clase. Comentarios de texto. Análise de imaxes

4.4. 2º DE BAC. HISTORIA DE ESPAÑA. OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES...

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 0: Cómo se escribe la Historia criterios comúns				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ j ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B01. O método histórico. Fontes e perspectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.1.Localizar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas) en bibliotecas, Internet, etc. e extraer información relevante ao tratado, valorando criticamente a súa fiabilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.1.1 Busca información de interese (en libros ou Internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, feito ou proceso histórico e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.2. A análise e comentario de fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.2 Elaborar mapas e liñas de tempo, localizando as fontes adecuadas, utilizando os datos proporcionados ou servíndose dos coñecementos xa adquiridos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.2.1 Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.3. A utilidade das fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.3 Comentar e interpretar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas), relacionando a súa información cos coñecementos previos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.3.1 Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.4. Os mapas e as liñas do tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.4 Recoñecer a utilidade das fontes para o historiador, á parte da súa fiabilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.4.1 Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón como proba para responder as preguntas que se formulan os historiadores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC

Bloque 1. A Península Ibérica dende os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ j ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Da prehistoria á monarquía visigoda: 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1 Explicar as características dos principais feitos e procesos históricos da península Ibérica dende a prehistoria ata a desaparición da monarquía visigoda, identificando as súas causas e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.1 Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e ▪ O Neolítico, e as causas do cambio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCS
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A prehistoria: a evolución do Paleolítico ao Neolítico; a pintura cantábrica e a levantina. A importancia da metalurxia. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.2 Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A configuración das áreas celta e ibérica: Tartesos, indoeuropeos e colonizadores orientais.A cultura castrexa. ▪ Hispania romana: conquista e romanización da península; o legado cultural romano. .O exemplo galego. ▪ A monarquía visigoda: ruralización da economía; o 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.3 Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	poder da Igrexa e a nobreza.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.4 Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento. ▪ HEB1.1.5 Explica o diferente nivel de desenvolvemento das áreas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e dos colonizadores fenicios e gregos. ▪ HEB1.1.6 Debuxa un mapa esquemático da península ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta. ▪ HEB1.1.7 Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo. ▪ HEB1.1.8 Compara o ritmo e grao de romanización dos diferentes territorios peninsulares. ▪ HEB1.1.9 Resume as características da monarquía visigoda e explica por qué alcanzou tanto poder a Igrexa e a nobreza. ▪ HEB1.1.10 Busca información de interese (en libros ou Internet) sobre pervivencias culturais e artísticas do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición. ▪ HEB1.1.11 Representa unha liña do tempo dende 250 a.C. ata 711 d.C., situando nela os principais acontecementos históricos. ▪ HEB1.1.12 Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 2. A Idade Media: Tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Al Ándalus: a conquista musulmá da península; evolución política de Al Ándalus; revitalización econó- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1 Explicar a evolución dos territorios musulmáns na península, describindo as súas etapas políticas, así 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.1 Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da península. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i ▪ l 	<p>mica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte.</p>	<p>como os cambios económicos, sociais e culturais que introduciron.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.2 Representa unha liña do tempo dende 711 ata 1474, situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al Ándalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns. ▪ HEB2.1.3 Describe a evolución política de Al Ándalus. ▪ HEB2.1.4 Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al Ándalus. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: <ul style="list-style-type: none"> – Evolución política. O nacemento das Cortes. – Os reinos cristiáns na Baixa Idade Media (séculos XIV e XV); a diferente evolución e organización política das Coroas de Castela, Aragón e Navarra ▪ O proceso de reconquista e repoboación. 	<p>▪ B2.2 Explicar a evolución e configuración política dos reinos cristiáns, relacionándoa co proceso de reconquista e o concepto patrimonial da monarquía.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.2.1 Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da península Ibérica ao remate da Idade Media. ▪ HEB2.2.2 Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións. ▪ HEB2.2.3 Compara a organización política da Coroa de Castela, a Coroa de Aragón e o Reino de Navarra ao remate da Idade Media. ▪ HEB2.2.4 Comenta o ámbito territorial e características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Os reinos cristiáns na Idade Media: o réxime señorial e a sociedade estamental. Tensións sociais. 	<p>▪ B2.3 Diferenciar as tres grandes fases da evolución económica dos reinos cristiáns durante toda a Idade Media (estancamento, expansión e crise), sinalando os seus factores e características.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.3.1 Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica. 	<p>▪ B2.4 Analizar a estrutura social dos reinos cristiáns, describindo o réxime señorial e as características da sociedade estamental.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.4.1 Explica a orixe e características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. As manifestacións artísticas. 	<p>▪ B2.5 Describir as relacións culturais de cristiáns, musulmáns e xudeus, especificando as súas colaboracións e influencias mutuas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.5.1 Describe o labor dos centros de tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ k ▪ l 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.5.2 Busca información de interese (en libros ou Internet) sobre a importancia cultural e artística do Camiño de Santiago e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
Bloque 3. A formación da Monarquía Hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Os Reis Católicos: a unión dinástica de Castela e Aragón; a reorganización do Estado; a política relixiosa; a conquista de Granada; o descubrimento de América; a incorporación de Navarra; as relacións con Portugal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1 Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna, identificando as pervivencias medievais e os feitos relevantes que abren o camiño á modernidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.1.1 Define o concepto de "unión dinástica" aplicado a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.1.2 Explica as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.1.3 Analiza as relacións dos Reis Católicos con Portugal e os obxectivos que perseguían. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. O auxe do Imperio no século XVI: os dominios de Carlos I e os de Filipe II, o modelo político dos Austrias; os conflitos internos; os conflitos relixiosos no seo do Imperio; os conflitos exteriores; a exploración e colonización de América e o Pacífico; a política económica respecto a América, a revolución dos prezos e o custe do Imperio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2 Explicar a evolución e expansión da monarquía hispánica durante o século XVI, diferenciando os reinados de Carlos I e Filipe II. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.1 Compara os imperios territoriais de Carlos I e o de Filipe II, e explica os diferentes problemas que provocaron. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.2 Explica a expansión colonial en América e o Pacífico durante o século XVI. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.3 Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; a expulsión dos mouriscos; os proxectos de reforma de Olivares; a guerra dos Trinta Anos e a perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; as rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II e o problema sucesorio; a crise demográfica e económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3 Explicar as causas e consecuencias da decadencia da monarquía hispánica no século XVII, relacionando os problemas internos, a política exterior e a crise económica e demográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.1 Describe a práctica do valimento e os seus efectos na crise da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.2 Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.3 Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos, e as súas consecuencias para a monarquía his- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			pánica e para Europa.	CAA
			HEB3.3.4 Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640.	CCL CSC CAA
			HEB3.3.5 Explica os principais factores da crise demográfica e económica do século XVII, e as súas consecuencias.	CCL CSC
			HEB3.3.6 Representa unha liña do tempo dende 1474 ata 1700, situando nela os principais acontecementos históricos.	CMCCT CAA CSC
d e g h i k l	B3.4. O Século de Ouro español: do Humanismo á Contrarreforma; Renacemento e Barroco na literatura ea arte.	B3.4 Recoñecer as grandes achegas culturais e artísticas do Século de Ouro español, extraendo información de interese en fontes primarias e secundarias (en bibliotecas, Internet, etc.).	HEB3.4.1 Busca información de interese (en libros ou Internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: O Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo.	CCL CD CAA CSC CCEC
Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788)				
d e h i	B4.1. Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht eo novo equilibrio europeo; os Pactos de Familia con Francia.	B4.1 Analizar a Guerra de Sucesión española como contenda civil e europea, explicando as súas consecuencias para a política exterior española ea nova orde internacional.	HEB4.1.1 Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito.	CCL CSC
			HEB4.1.2 Representa unha liña do tempo dende 1700 ata 1788, situando nela os principais acontecementos históricos.	CMCCT CAA CSC
			HEB4.1.3 Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht eo papel de España nela.	CCL CSC
d e h i	B4.2. As reformas institucionais: o novo modelo de Estado; a administración en América; a Facenda Real; as relacións Igrexa-Estado.	B4.2 Describir as características do novo modelo de Estado, especificando o alcance das reformas promovidas polos primeiros monarcas da dinastía borbónica.	HEB4.2.1 Define qué foron os Decretos de Nova Planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico.	CCL CSC
			HEB4.2.2 Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns.	CCL CSC CAA

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HEB4.2.3 Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Fazenda Real. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB4.2.4 Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i k 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. A economía e a política económica: a recuperación demográfica; os problemas da agricultura, a industria e o comercio; a liberalización do comercio con América. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3 Comentar a situación inicial dos diferentes sectores económicos, detallando os cambios introducidos e os obxectivos da nova política económica. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB4.3.1 Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HEB4.3.2 Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB4.3.3 Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i k 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. O despegue económico de Cataluña. O estancamento económico de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4 Explicar o despegue económico de Cataluña, comparándoo coa evolución económica do resto de España. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB4.4.1 Especifica as causas do despegue económico de Cataluña no século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, novadores e ilustrados; o despotismo ilustrado; o novo concepto de educación; as Sociedades Económicas de Amigos do País; a prensa periódica. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5 Expoñer os conceptos fundamentais do pensamento ilustrado, identificando os seus cauces de difusión. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB4.5.1 Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB4.5.2 Razona a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo				
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. O impacto da Revolución Francesa: as relacións entre España e Francia; a Guerra da Independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1 Analizar as relacións entre España e Francia dende a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, especificando en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.1.1 Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia dende a revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB5.1.2 Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. O primeiro intento de revolución liberal, as Cortes de Cádiz e a Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2 Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, relacionándoo co ideario do liberalismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.2.1 Compara as Cortes de Cádiz coas cortes estamentais do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.2.2 Comenta as características esenciais da Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. O reinado de Fernando VII: a restauración do absolutismo; o Trienio liberal; a reacción absolutista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3 Describir as fases do reinado de Fernando VII, explicando os principais feitos de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.1 Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.2 Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.3 Representa unha liña do tempo dende 1788 ata 1833, situando nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.4 Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. A emancipación da América española: o protagonismo crioulo; as fases do proceso; as repercusións para España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4 Explicar o proceso de independencia das colonias americanas, diferenciando as súas causas e fases, así como as repercusións económicas para España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.4.1 Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.4.2 Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ j ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. A obra de Goya como testemuño da época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5 Relacionar as pinturas e gravados de Goya cos acontecementos deste período, identificando nelas o reflexo da situación e os feitos contemporáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.5.1 Busca información de interese (en libros ou Internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC
Bloque 6. A conflitiva construción do Estado Liberal (1833-1874)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. O carlismo como último bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1 Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.1 Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e apoios sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i 	carlistas.	os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.2 Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas. ▪ HEB6.1.3 Representa unha liña do tempo dende 1833 ata 1874, situando nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. O triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: os primeiros partidos políticos; o protagonismo político dos militares; a lexislación económica de signo liberal; a nova sociedade de clases. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2 Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicando o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.1 Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II. ▪ HEB6.2.2 Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II dende a súa minoría de idade, e explica o papel dos militares. ▪ HEB6.2.3 Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II. ▪ HEB6.2.4 Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra. ▪ HEB6.2.5 Especifica as características da nova sociedade de clases e compáaraa coa sociedade estatal do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. O proceso constitucional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3 Explicar o proceso constitucional durante o reinado de Isabel II, relacionándoo coas diferentes correntes ideolóxicas dentro do liberalismo e a súa loita polo poder. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.3.1 Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. O Sexenio Democrático: a revolución de 1868 e a caída da monarquía isabelina; a busca de alternativas políticas e a monarquía de Amadeo I, a Primeira República; a guerra de Cuba, a terceira guerra carlista, a insurrección cantonal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4 Explicar o Sexenio Democrático como período de busca de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.1 Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático. ▪ HEB6.4.2 Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869. ▪ HEB6.4.3 Identifica os grandes conflitos do Sexenio e explica as súas consecuencias políticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Os inicios do movemento obreiro español: as condicións de vida de obreiros e campesiños; a Aso- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5 Describir as condicións de vida das clases traballadoras e os inicios do movemento obreiro en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.5.1 Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ i 	ciación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista.	España, relacionándoo co desenvolvemento do movemento obreiro internacional.	do movemento obreiro internacional.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo Sistema Político (1874-1902)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Teoría e realidade do sistema canovista: a inspiración no modelo inglés, a Constitución de 1876 e o bipartidismo; a quenda de partidos, o caciquismo e o fraude electoral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.1 Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.2 Especifica as características esenciais da Constitución de 1876. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.3 Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.4 Representa unha liña do tempo dende 1874 ata 1902, situando nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. A oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período estudado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.1 Resume a orixe e evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.2 Analiza as diferentes correntes ideolóxicas do movemento obreiro e campesiño español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Os éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; a liquidación do problema carlista; a solución temporal do problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Describir os principais logros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema político. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.1 Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.2 Describe a orixe, desenvolvemento e repercusións da terceira guerra carlista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. A perda das últimas colonias e a crise do 98: a guerra de Cuba e con Estados Unidos; o Tratado de París; o rexeneracionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.1 Explica a política española respecto ao problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.2 Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HEB7.4.3 Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
Bloque 8. Pervivencias e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente				
<ul style="list-style-type: none"> d e h i j 	<ul style="list-style-type: none"> B8.1. Un lento crecemento da poboación: pervivencia dun réxime demográfico antigo; a excepción de Cataluña. 	<ul style="list-style-type: none"> B8.1 Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.1.1 Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX. HEB8.1.2 Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCL CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i j 	<ul style="list-style-type: none"> B8.2. A economía española no XIX: <ul style="list-style-type: none"> – Unha agricultura protexida e estancada: os efectos das desamortizacións; os baixos rendementos. – Unha deficiente industrialización: a industria téxtil catalá, a siderurxia e a minería. – As dificultades dos transportes: os condicionamentos xeográficos; a rede de ferrocarrís. – O comercio: proteccionismo fronte a librecambismo. – As finanzas: a peseta como unidade monetaria; o desenvolvemento da banca moderna; os problemas da Facenda; os investimentos estranxeiros. – O caso galego. 	<ul style="list-style-type: none"> B8.2 Analizar os diferentes sectores económicos, especificando a situación herdada, as transformacións de signo liberal, e as consecuencias que se derivan delas. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.1 Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz. HEB8.2.2 Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX. HEB8.2.3 Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minería ao longo do século XIX. HEB8.2.4 Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa. HEB8.2.5 Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos. HEB8.2.6 Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da Lei Xeral de Ferrocarrís de 1855. HEB8.2.7 Compara os apoios, argumentos e actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX. HEB8.2.8 Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna. HEB8.2.9 Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCL CSC CCL CAA CSC CCL CAA CSC CCL CSC CCL

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			pública e os seus efectos.	▪ CSC
			▪ HEB8.2.10 Especifica cómo os investimentos en España de Francia e Inglaterra afectaron ao modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.	▪ CCL ▪ CSC
Bloque 9. A crise do Sistema da Restauración e a caída da Monarquía (1902-1931)				
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B9.1. Os intentos de modernización do sistema: o revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; a oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces.	▪ B9.1 Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, especificando as súas actuacións máis importantes.	▪ HEB9.1.1 Define en qué consistiu o "revisionismo político" inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas. ▪ HEB9.1.2 Representa unha liña do tempo dende 1902 ata 1931, situando nela os principais acontecementos históricos. ▪ HEB9.1.3 Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B9.2. A quebra do sistema: – O impacto dos acontecementos exteriores: a intervención en Marrocos; a Primeira Guerra Mundial; a Revolución Rusa. – A crecente axitación social: a Semana Tráxica de Barcelona; a crise xeral de 1917; o "trienio bolchevique" en Andalucía.	▪ B9.2 Analizar as causas que provocaron a quebra do sistema político da Restauración, identificando os factores internos e os externos.	▪ HEB9.2.1 Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas. ▪ HEB9.2.2 Explica as repercusións da Primeira Guerra Mundial e a Revolución Rusa en España. ▪ HEB9.2.3 Analiza as causas, principais feitos e consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927. ▪ HEB9.2.4 Analiza a crise xeral de 1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B9.3. A ditadura de Primo de Rivera: Directorio militar e Directorio civil; o remate da guerra de Marrocos; a caída da ditadura; o afundimento da monarquía.	▪ B9.3 Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, describindo as súas características, etapas e actuacións.	▪ HEB9.3.1 Especifica as causas do golpe de Estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente. ▪ HEB9.3.2 Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, dende o Directorio militar ao Directorio civil e o seu remate. ▪ HEB9.3.3 Explica as causas da caída da monarquía.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º Bacharelato				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.4. Crecemento económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: os efectos da Guerra Mundial na economía española; o intervencionismo estatal da Ditadura; a transición ao réxime demográfico moderno; os movementos migratorios; o transvase de poboación da agricultura á industria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.4 Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, relacionándoa coa situación herdada do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.4.1 Analiza os efectos da Primeira Guerra Mundial sobre a economía española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.4.2 Describe a política económica da Ditadura de Primo de Rivera. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.4.3 Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
Bloque 10. A Segunda República. A Guerra Civil nun contexto de Crise Internacional (1931-1939)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. A Segunda República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1 Explicar a Segunda República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional de crise económica e conflictividade social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.1.1 Explica as causas que levaron á proclamación da Segunda República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.1.2 Diferenza as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e principais actuacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. A evolución política durante a II República: <ul style="list-style-type: none"> – O bienio reformista: a Constitución de 1931; a política de reformas; o Estatuto de Cataluña; as forzas de oposición á República. – O bienio radical-cedista: a política restauradora e a radicalización popular; a revolución de Asturias. – A Fronte Popular: as primeiras actuacións do goberno; a preparación do golpe militar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2 Diferenciar as diferentes etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os principais feitos e actuacións en cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.1 Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.2 Especifica as características esenciais da Constitución de 1931. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.3 Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.4 Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.5 Describe as causas, desenvolvemento e consecuencias da Revolución de Asturias de 1934. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.6 Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tralo seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. A Guerra Civil: a sublevación e o desenvolvemento da guerra; a dimensión internacional do conflito; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3 Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e consecuencias, a intervención internacional 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.1 Especifica os antecedentes da Guerra Civil. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ i 	a evolución das dúas zonas; as consecuencias da guerra.	eo curso dos acontecementos nas dúas zonas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.2 Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.3 Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.4 Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.5 Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, dende o punto de vista militar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.6 Representa unha liña do tempo dende 1931 ata 1939, situando nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ k ▪ l 	▪ B10.4. A Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36.	▪ B10.4 Valorar a importancia da Idade de Prata da cultura española, expoñendo as achegas das xeracións e figuras máis representativas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.4.1 Busca información de interese (en libros ou Internet) e elabora unha brexe exposición sobre a Idade de Prata da cultura española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
Bloque 11. A Ditadura Franquista (1939-1975)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Características e evolución do franquismo: <ul style="list-style-type: none"> - A postguerra: grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; as oscilantes relacións co exterior; a configuración política do novo Estado; a represión política; a autarquía económica. - Os anos do "desenvolvemento": os Plans de Desenvolvemento e o crecemento económico; as transformacións sociais; a reafirmación política do réxime; a política exterior; a crecente oposición ao franquismo. - A fin do franquismo: a inestabilidade política; as dificultades exteriores; os efectos da crise económica internacional de 1973. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1 Analizar as características do franquismo ea súa evolución no tempo, especificando as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, e relacionándoas coa cambiante situación internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.1 Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.2 Diferenza etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.3 Explica a organización política do Estado franquista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.4 Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España dende o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			remate da Guerra Civil ata 1959.	<ul style="list-style-type: none"> CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.5 Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España dende 1959 ata 1973. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.6 Especifica as causas da crise final do franquismo dende 1973. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.7 Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.8 Explica a política económica do franquismo nas súas diferentes etapas e a evolución económica do país. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.9 Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.10 Especifica os diferentes grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.11 Representa unha liña do tempo dende 1939 ata 1975, situando nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> b d e g h i k 	<ul style="list-style-type: none"> B11.2. A cultura española durante o franquismo: a cultura oficial, a cultura do exilio, a cultura interior á marxe do sistema. 	<ul style="list-style-type: none"> B11.2 Describir a diversidade cultural do período, distinguindo as súas diferentes manifestacións. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB11.2.1 Busca información de interese (en libros ou Internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CSIEE CCEC
Bloque 12. Normalización Democrática de España e Integración en Europa (dende 1975)				
<ul style="list-style-type: none"> a b 	<ul style="list-style-type: none"> B12.1. A transición á democracia: a crise económica mundial; as alternativas políticas ao franquismo, continuismo, reforma ou ruptura; o papel do rei; a Lei para 	<ul style="list-style-type: none"> B12.1 Describir as dificultades da transición á democracia dende o franquismo nun contexto de crise económica, explicando as medidas que permitiron a cele- 	<ul style="list-style-type: none"> HEB12.1.1 Explica as alternativas políticas que se propunían trala morte de Franco, e quen defendían cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a Reforma Política; as primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ración das primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.2 Describe o papel desempeñado polo rei durante a transición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.3 Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: Lei para a Reforma política de 1976, Lei de amnistía de 1977, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.4 Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.2. O período constituínte: os Pactos da Moncloa; as preautonomías de Cataluña e o País Vasco; a Constitución de 1978 e o Estado das autonomías. O caso de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.2 Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as actuacións previas encamiñadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.2.1 Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978, e as súas características esenciais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.2.2 Describe cómo se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Os gobernos constitucionais: o problema do terrorismo; o fallido golpe de Estado de 1981; o ingreso na OTAN; a plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3 Analizar a evolución económica, social e política de España dende o primeiro goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis relevantes ás que se enfronta e os efectos da plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.1 Elabora un esquema coas etapas políticas dende 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.2 Comenta os feitos máis relevantes do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.3 Analiza a evolución económica e social de España dende a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.4 Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das diferentes organizacións terroristas que actuaron dende a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.5 Representa unha liña do tempo dende 1975 ata os nosos días, situando nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA

Historia de España. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> a b d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B12.4. O papel de España no mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> B12.4 Resumir o papel de España no mundo actual, especificando a súa posición na Unión Europea e as súas relacións con outros ámbitos xeopolíticos. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB12.4.1 Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

4.4.1. Temporalización. 2º DE BAC. HISTORIA DE ESPAÑA.

MES	SEMANA	UNIDADE TEMÁTICA
Setembro	3ª	Prehistoria
	4ª	Hispania e Gallaecia na Antigüidade
Outubro	1ª	Al-Ándalus e os reinos cristiáns medievais
	2ª	Os Reis Católicos e a Monarquía hispánica

	3 ^a	A Monarquía Borbónica no Antigo Réxime
	4 ^a	
Novembro	1 ^a	Inicios e consolidación do réxime liberal
	2 ^a	
	3 ^a	
	4 ^a	
Decembro	1 ^a	Probas de avaliación
	2 ^a	
	3 ^a	
Xaneiro	3 ^a	Estado e nación na Restauración Borbónica
	4 ^a	
Febreiro	1 ^a	As transformacións socioeconómicas na España liberal
	2 ^a	
	3 ^a	
Marzo	4 ^a	Segunda república e guerra civil
	1 ^a	
	2 ^a	
	3 ^a	Probas de avaliación

	4ª	España no franquismo
Abril	2ª	
	3ª	
	4ª	
	5ª	Transición democrática e inicios da democracia.
Maio	1ª	Probas de avaliación
	2ª	

4.5. 2º DE BAC. HISTORIA DA ARTE. OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES...

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica				
▪ I	▪ B1.1 Grecia, creadora da linguaxe clásica. Principais manifestacións.	▪ B1.1 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte grega, relacionándoa co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB1.1.1 Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.1.2 Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.1.3 Describe os distintos tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB1.1.4 Describe as características do teatro grego e a función de cada unha das súas partes.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB1.1.5 Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do Kouros de Anavysos, o Doríforo (Policleto) e o Apoxiomenos (Lisipo).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ I	▪ B1.2 A función social da arte en Grecia.	▪ B1.2 Explicar a función social da arte grega, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas e as relacións entre eles.	▪ HAB1.2.1 Especifica quen eran os principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos artistas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ k ▪ l	▪ B1.3 O comentario de obras de arte: Grecia	▪ B1.3 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte grega, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB1.3.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, tribuna das cariátides do Erecteion, templo de Atena Niké, teatro de Epidauró.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.3.2 Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: Kouros de Anavysos, Auriga de Delos, Discóbolo (Mirón), Doríforo (Policleto), unha metopa do Partenón (Fidias), Hermes con Dioniso neno (Práxiteles), Apoxiomenos (Lisipo), Victoria de Samotracia, Venus de Milo, friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle de Atena e Gea).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ I	▪ B1.4 A visión do clasicismo en Roma. A arte na Hispania romana.	▪ B1.4 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte romana, relacio-	▪ HAB1.4.1 Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes	▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ A arte na Gallaecia.	nándoa co seu contexto histórico e cultural.	históricas ou historiográficas.	▪ CAA
			▪ HAB1.4.2 Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.3 Describe as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB1.4.4 Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.5 Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.6 Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.7 Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ I	▪ B1.5 A función social da arte en Roma	▪ B1.5 Explicar a función social da arte romana, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas e as relacións entre eles.	▪ HAB1.5.1 Especifica quen eran os principais clientes da arte romana, e a consideración social da arte e dos artistas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ k ▪ l	▪ B1.6 O comentario de obras de arte: Roma	▪ B1.6 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte romana, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB1.6.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, Basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, Acueducto de Segovia, Arco de Tito en Roma, Columna de Traxano en Roma.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.6.2 Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: Augusto de Prima Porta, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de Tito (detalle dos soldados co candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén), relevo da columna de Traxano.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7 O traballo de investigación en Historia da Arte 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7 Realizar e expoñer, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.7.1 Realiza un traballo de investigación sobre Fídias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.7.2 Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de Laocoonte e os seus fillos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8 A conservación do patrimonio: a arte grecorromana 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8 Respetar as creacións artísticas da Antigüidade grecorromana, valorando a súa calidade en relación coa súa época ea súa importancia como patrimonio escaso e insubstituíble que hai que conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.8.1 Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis relevantes da arte antiga que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1 A aportación cristiá na arquitectura e a iconografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. 1 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte paleocristiá, relacionándoa co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.1 Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.2 Describe a orixe, características e función da basílica paleocristiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.3 Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e martirios paleocristiás e de cada unha das súas partes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.4 Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2 A arte bizantina 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte bizantina, relacionándoa co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.2.1 Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.2.2 Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de Santa Sofía de Constantinopla. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.2.3 Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor, a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e k l 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3 O comentario de obras de arte bizantina 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte bizantina, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.3.1 Identifica, analiza e comenta o mosaico do Contexto da emperatriz Teodora en San Vital de Rávena. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> l 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4 A arte prerrománica 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte prerrománica, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.4.1 Define o concepto de arte prerrománica e especifica as súas manifestacións en España e en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.4.2 Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> l 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5 Configuración e desenvolvemento da arte románica. Igrexas e mosteiros. A iconografía románica. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica, relacionándoa co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.5.1 Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.5.2 Describe as características e función das igrejas e mosteiros na arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.5.3 Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> l 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6 A función social da arte románica 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6 Explicar a función social da arte románica, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.6.1 Especifica as relacións entre os artistas e os clientes da arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e k l 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7 O comentario de obras de arte románica 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte románica, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.7.1 Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
I	B2.8 A aportación do gótico, expresión dunha cultura urbana. A catedral e a arquitectura civil. Modalidades escultóricas. A pintura italiana e flamenga, orixe da pintura moderna.	B2.8 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte gótica, relacionándoa co seu contexto histórico e cultural.	HAB2.8.1 Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.2 Describe as características e evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.3 Describe as características e evolución da escultura gótica e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.4 Recoñece e explica as innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.5 Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes.	CCEC CCL CAA
I	B2.9 A función social da arte gótica	B2.9 Explicar a función social da arte gótica, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas e as relacións entre eles.	HAB2.9.1 Especifica as relacións entre os artistas e os clientes da arte gótica, ea súa variación respecto ao románico.	CCEC CCL CSC CAA
d e k l	B2.10 O comentario de obras de arte gótica	B2.10 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte gótica, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB2.10.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims, interior da planta superior da Sainte Chapelle de París.	CCEC CCL CAA
			HAB2.10.2 Identifica, analiza e comenta o Grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims.	CCEC CCL CAA
			HAB2.10.3 Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas góticas: escena de A fluxida a Exipto, de Giotto, na Capela Scrovegni de Padua; o Matrimonio Arnolfini, de Jan Van Eyck; O descenso da cruz, de Roger van der Weyden; O Xardín das Delicias, de O Bosco.	CCEC CCL CAA
I	B2.11 O peculiar desenvolvemento artístico da	B2.11 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas	HAB2.11.1 Explica as características e evolución da	CCEC

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Península Ibérica. Arte hispano-musulmá. O románico no Camiño de Santiago. O gótico e a súa longa duración.	e as características esenciais da arte románica e gótica española e hispano-musulmá, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	arte románica e gótica en España.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.11.2 Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.11.3 Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.11.4 Explica a evolución da arte hispanomusulmá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.11.5 Explica as características da arte mudéxar e específica, con exemplos de obras concretas, as diferencias entre o mudéxar popular eo cortesán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12 O comentario de obras de arte medieval española 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte medieval española, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista, Catedral de Santiago de Compostela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.2 Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: A oúbeda de Santo Tomás no ángulo do claustro de Santo Domingo de Silos (Burgos), Última cena do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña (Huesca), Fachada de Praterías e Pórtico da Gloria da catedral de Santiago. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.3 Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León; ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.4 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, interior da igrexa de San Xoán dos Reis de Toledo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.5 Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Portada do Sarmental 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			da catedral de Burgos, Retablo de Gil de Siloé na Cartuxa de Miraflores (Burgos).	▪ CAA
			▪ HAB2.12.6 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmáns: Mesquita de Córdoba, Alxarfería de Zaragoza, Xiralda de Sevilla, Alhambra de Granada.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g ▪ k ▪ l	▪ B2.13 O traballo de investigación en Historia da Arte	▪ B2.13 Realizar e expoñer, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	▪ HAB2.13.1 Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da Visión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
▪ h ▪ l	▪ B2.14 A conservación do patrimonio: arte medieval	▪ B2.14 Respetar as creacións da arte medieval, valorando a súa calidade en relación coa súa época ea súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	▪ HAB2.14.1 Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB2.14.2 Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis relevantes de arte medieval que se conservan en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno				
▪ l	▪ B3.1 O Renacemento. Patróns e artistas. Orixe e desenvolvemento da nova linguaxe en arquitectura, escultura e pintura. Achegas dos grandes artistas do Renacemento italiano.	▪ B3.1 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Renacemento, relacionándoa co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB3.1.1 Explica as características esenciais do Renacemento italiano ea súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.1.2 Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.1.3 Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde el Quattrocento ao manierismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.1.4 Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.1.5 Compara a pintura italiana do Quattrocento	▪ CCEC

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			coa dos pintores góticos flamencos contemporáneos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.6 Explica a peculiaridade da pintura veneciana do Cinquecento e cita aos seus artistas máis representativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ I 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2 A función social da arte no Renacemento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2 Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, Academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.2.1 Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano, e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3 O comentario de obras de arte: arte do Renacemento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Renacemento, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.3.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ámbalas en Florencia e de Brunelleschi; Pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do Pazo Rucellai, ámbolos en Florencia y de Alberti; templete de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Miguel Ángel; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.3.2 Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; Davide Gattamelata, de Donatello; Piedad do Vaticano, David, Moisés e Tumbas mediceas, de Miguel Ángel; O rapto das sabinas, de Giambologna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.3.3 Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: O tributo da moeda e A Trindade, de Masaccio; Anunciación do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; Madonna do Duque de Urbino, de Piero della Francesca; A Virxe das rochas, A última cea e A Gioconda, de Leonardo da Vinci; A Escola de Atenas de Rafael; a bóveda e o Xuízo Final da Capela Sixtina, de Miguel Ángel; A tempestade, de Giorgione; Venus de Urbino e Carlos V en Mühlberg, de Tiziano; O lavatorio, de Tintoretto; As bodas de Caná, de Veronés. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ I 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4 A recepción da estética renacentista na Penin- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.4.1 Especifica as características peculiares do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	sula Ibérica.	as características esenciais da arte española do Renacemento, relacionándoo co seu contexto histórico e cultural.	Renacemento español e o compara co italiano.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.4.2 Describe a evolución da arquitectura renacentista española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.4.3 Explica a peculiaridade da escultura renacentista española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.4.4 Explica as características da pintura de El Greco a través de algunhas das súas obras máis representativas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5 O comentario de obras de arte: arte española do Renacemento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Renacemento, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.5.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; Pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; Mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Xoán de Herrera. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.5.2 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: Sacrificio de Isaac do retablo de San Bleito de Valladolid, de Alonso Berruguete; Santo enterro, de Juan de Juni. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.5.3 Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: O expolio, A Santa Liga ou Adoración do nome de Xesús, O mariño de San Mauricio, O enterro do Señor de Orgaz, A adoración dos pastores, O cabaleiro da man no peito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6 Unidade e diversidade do Barroco. A linguaxe artística ao servizo do poder civil e eclesiástico. O Urbanismo barroco. Igrexas e pazos. Principais tendencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Barroco, relacionándoo co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.1 Explica as características esenciais do Barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.2 Especifica as diferenzas entre a concepción barroca da arte e a renacentista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.3 Compara a arquitectura barroca coa renacentista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.4 Explica as características xerais do urbanismo barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.5 Compara a escultura barroca coa renacentista a través da representación de David por Miguel Ángel e por Bernini. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.6 Describe as características xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa católica e a protestante. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.7 Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.8 Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenca e holandesa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ I 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7 A función social da arte no Barroco 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7 Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, Academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.7.1 Describe o papel desempeñado no século XVIII polas Academias en toda Europa e, en particular, polo Salón de París. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8 O comentario de obras de arte: arte do Barroco 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Barroco, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.8.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco europeo do século XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versailles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le Nôtre. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.8.2 Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bernini: David, Apolo e Dafne, O éxtase de Santa Teresa, Cátedra de San Pedro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.8.3 Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: Vocación de San Mateo e Morte da Virxe, de Caravaggio; Triunfo de Baco e Ariadna, na bóveda do Pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; Adoración do nome de Xesús, bóveda de IlGesù en Roma, de Gaulti (IlBacciccia); Adoración dos Magos, As tres Gracias e O xar- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<i>oín do Amor</i> , de Rubens; <i>A lección de anatomía do doutor Tulpy</i> , <i>A rolda nocturna</i> , de Rembrandt.	
▪ I	▪ B3.9 O Barroco hispánico. Urbanismo e arquitectura. Imaxinería barroca. A aportación da pintura española: as grandes figuras do século de Ouro.	▪ B3.9 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Barroco, relacionándoa co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB3.9.1 Explica as características do urbanismo barroco en España e a evolución da arquitectura española durante o século XVII.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.9.2 Explica as características da imaxinería barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.9.3 Explica as características xerais da pintura española do século XVII.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB3.9.4 Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ k ▪ l	▪ B3.10 O comentario de obras de arte: arte española do Barroco	▪ B3.10 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Barroco, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB3.10.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de San Esteban de Salamanca, de Churriguera.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			HAB3.10.2 Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: <i>Piedade</i> , de Gregorio Fernández, <i>Inmaculada do faicistol</i> , de Alonso Cano; <i>Magdalena penitente</i> , de Pedro de Mena.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.10.3 Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: <i>Martirio de San Felipe</i> , <i>O soño de Xacob</i> e <i>O patizambo</i> , de Ribera; <i>Bodegón do Museo do Prado</i> , de Zurbarán; <i>O aguador de Sevilla</i> , <i>Os borrachos</i> , <i>A fragua de Vulcano</i> , <i>A rendición de Breda</i> , <i>O Príncipe Baltasar Carlos a cabalo</i> , <i>A Venus do espello</i> , <i>As meninas</i> , <i>As fandeiras</i> , de Velázquez; <i>A Sagrada Familia do paxariño</i> , <i>A Inmaculada de El Escorial</i> , <i>Os nenos da concha</i> , <i>Nenos xogando aos dados</i> , de Murillo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ I	▪ B3.11 O século XVIII. A pervivencia do Barroco. O refinamento Rococó. Neoclasicismo e Romanticismo.	▪ B3.11 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do século XVIII, relacionando cada un dos seus estilos cos seus res-	▪ HAB3.11.1 Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		pectivos contextos históricos e culturais.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.2 Compara o Barroco tardío e o Rococó e especifica a diferente concepción da vida ea arte que encerran una e outro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.3 Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.4 Comenta a escultura neoclásica a través da obra de Canova. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.5 Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na pintura de David. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.6 Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.7 Explica a figura de Salzillo como último representante da imaxinería relixiosa española en madeira policromada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12 O comentario de obras de arte: arte do século XVIII 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do século XVIII, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.12.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de París, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.12.2 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: <i>A oración no horto</i>, de Salzillo; <i>Eros e Psique</i> e <i>Paulina Bonaparte</i>, de Canova. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.12.3 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: <i>O xuramento dos Horacios</i> e <i>A morte</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			de Marat.	CAA
d e g k l	B3.13 O traballo de investigación en Historia da Arte	B3.13 Realizar e expoñer, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB3.13.1 Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
h l	B3.14 A conservación do patrimonio: arte moderna	B3.14 Respetar as creacións da arte da Idade Moderna, valorando a súa calidade en relación coa súa época ea súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	HAB3.14.1 Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis relevantes da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia.	CCEC CCL CAA CSIEE
Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación				
l	B4.1. A figura de Goya.	B4.1 Analizar a obra de Goya, identificando nela os trazos propios das correntes da súa época e os que anticipan diversas vangardas posteriores.	HAB4.1.1 Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, dende a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Burdeos. HAB4.1.2 Compara a visión de Goya nas series de gravados <i>Os caprichos</i> e <i>Os disparates ou proverbios</i> .	CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA
d e k l	B4.2 O comentario de obras de arte: Goya	B4.2 Clasificar, analizar e comentar obras significativas de Goya, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB4.2.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: <i>O quitasol</i> , <i>A familia de Carlos IV</i> , <i>O 2 de maio de 1808 en Madrid (A loita cos mamelucos)</i> , <i>Os fusilamentos do 3 de maio de 1808</i> ; <i>Desastre nº 15 ("E non hai remedio")</i> da serie <i>Os desastres da guerra</i> ; <i>Saturno devorando a un fillo</i> e <i>A leiteira de Burdeos</i> .	CCEC CCL CAA
l	B4.3 A Revolución industrial e o impacto dos novos materiais na arquitectura. Do Historicismo ao Modernismo. A Escola de Chicago. O nacemento do urbanismo moderno.	B4.3 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB4.3.1 Describe as características e evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e necesidades da revolución industrial. HAB4.3.2 Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX.	CCEC CCL CAA CSC CMCCT CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.3 Explica as características do neoclasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.4 Explica as características do historicismo en arquitectura ea súa evolución cara o eclecticismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.5 Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.6 Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.7 Describe as características e obxectivos das remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. O comentario de obras de arte: a arquitectura do século XIX 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura do século XIX, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.4.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: Templo da Magdalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorium de Chicago, de Sullivan e Adler; Torre Eiffel de París; Templo da Sagrada Família en Barcelona, de Gaudí. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5 A evolución da pintura: Romanticismo, Realismo, Impresionismo, Simbolismo. Os postimpresionistas, o xerme das vangardas pictóricas do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da pintura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.1 Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Gericault e Delacroix. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.2 Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.3 Explica o Realismo ea súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.4 Compara o Realismo co Romanticismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.5.5 Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.5.6 Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh coma precursores das grandes correntes artísticas do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.5.7 Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo eo Impresionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> l 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6 A función social da arte no século XIX 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6 Explicar a evolución cara a independencia dos artistas respecto aos clientes, especificando o papel desempeñado polas Academias, os Salóns, as galerías privadas e os marchantes. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.6.1 Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e k l 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7 O comentario de obras de arte: o século XIX 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da pintura do século XIX, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.7.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: O baño turco, de Ingres; A balsa da Medusa, de Gericault; A liberdade guiando ao pobo, de Delacroix; O carro de feno, de Constable; Chuvia, vapor e velocidade, de Turner; O enterro de Ornans, de Courbet; O ángelus, de Millet; Almorzo sobre a herba, de Manet; Impresión, sol nacente ea serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; Le Moulin de la Galette, de Renoir; Unha tarde de domingo na Grande Jatte, de Seurat; Xogadores de cartas e Mazás e laranxas, de Cézanne; A noite estrelada e O segador, de Van Gogh; Visión despois do sermón e O mercado ("Ta mater"), de Gauguin. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> l 	<ul style="list-style-type: none"> B4.8 A escultura: a pervivencia do clasicismo. Rodin. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.8 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da escultura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.8.1 Relaciona a produción eo academicismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.8.2 Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> d e k l 	<ul style="list-style-type: none"> B4.9 O comentario de obras de arte: o século XIX 	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da escultura do século XIX, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.9.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: O pensador e Os burgueses de Calais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10 O traballo de investigación en Historia da Arte 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Realizar e expoñer, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais coma as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.10.1 Realiza un traballo de investigación sobre as Exposicións Universais do século XIX ea súa importancia dende o punto de vista arquitectónico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.10.2 Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.11. A conservación do patrimonio: arte do século XIX 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.11. Respetar as creacións da arte do século XIX, valorando a súa calidade en relación coa súa época ea súa importancia como patrimonio que hai que conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.11.1 Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis relevantes da arte do século XIX que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1 O fenómeno das vangardas nas artes plásticas: Fauvismo, Cubismo, Futurismo, Expresionismo, pintura abstracta, Dadaísmo e Surrealismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das vangardas artísticas das artes plásticas na primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.1 Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos artistas iniciada na centuria anterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.2 Describe a orixe e características do Fauvismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.3 Describe o proceso de xestación e as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico eo sintético. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.4 Describe o ideario e principios básicos do futurismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.5 Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns A Ponte e O xinete azul. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.6 Describe o proceso de xestación e as características da pintura abstracta, distingue a ver- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<p>tente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasticismo.</p> <p>▪ HABS.1.7 Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise.</p> <p>▪ HABS.1.8 Explica a orixe, características e obxectivos do Surrealismo.</p> <p>▪ HABS.1.9 Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas.</p> <p>▪ HABS.1.10 Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras que están relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes.</p>	<p>▪ CAA</p> <p>▪ CCEC</p> <p>▪ CCL</p> <p>▪ CSC</p> <p>▪ CCEC</p> <p>▪ CCL</p> <p>▪ CCEC</p> <p>▪ CCL</p> <p>▪ CCEC</p> <p>▪ CCL</p> <p>▪ CAA</p>
<p>▪ I</p> <p>▪ e</p>	<p>▪ B5.2 O comentario de obras de arte: a plástica na primeira metade do século XX</p>	<p>▪ B5.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da plástica da primeira metade do século XX, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).</p>	<p>▪ HABS.2.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: <i>A alegría de vivir</i>, de Matisse; <i>As señoritas de Avinyó</i>, <i>Retrato de Ambroise Vollard</i>, <i>Natureza morta con cadeira de reixa de cana</i> e <i>Guernica</i>, de Picasso; <i>A cidade que emerge</i>, de Boccioni; <i>O berro</i>, de Munch; <i>A núa</i>, de Kirchner; <i>Líricas Sobre branco II</i>, de Kandinsky; <i>Cadrado negro</i>, de Malevich; <i>Composición II</i>, de Mondrian; <i>L.H.O.O.Q.</i>, de Duchamp; <i>O elefante das Celebes</i>, de Ernst; <i>A chave dos campos</i>, de Magritte; <i>O entroido de Arlequín Mulleres e paxaros á luz da lúa</i>, de Miró; <i>O xogo lúgubre</i> e <i>A persistencia da memoria</i>, de Dalí.</p> <p>▪ HABS.2.2 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: <i>O profeta</i>, de Gargallo; <i>Formas únicas de continuidade no espazo</i>, de Boccioni; <i>Fonte</i>, de Duchamp; <i>Muller peiteándose ante un espello</i>, de Xulio González; <i>Mademoiselle Pogany I</i>, de Brancusi; <i>Lagosta, nasa e cola de pez</i>, de Calder; <i>Figura recollada</i>, de Henry Moore.</p>	<p>▪ CCEC</p> <p>▪ CCL</p> <p>▪ CAA</p> <p>▪ CCEC</p> <p>▪ CCL</p> <p>▪ CAA</p>
<p>▪ I</p>	<p>▪ B5.3 Renovación da linguaxe arquitectónica: o funcionalismo do Movemento Moderno e a arquitectura orgánica.</p>	<p>▪ B5.3 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura da primeira metade do século XX, relacionando cada unha de-</p>	<p>▪ HABS.3.1 Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura.</p>	<p>▪ CCEC</p> <p>▪ CCL</p> <p>▪ CAA</p>

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		las cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB5.3.2 Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4 O comentario de obras de arte: a arquitectura da primeira metade do século XX 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura da primeira metade do século XX, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.4.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: Edificio da Bauhaus en Dessau (Alemania), de Gropius; Pavilión de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Savoia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; Casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5 O traballo de investigación en Historia da Arte 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Realizar e expoñer, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais coma as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.5.1 Realiza un traballo de investigación sobre o GATEPAC (Grupo de Artistas e Técnicos Españoles Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6 A conservación do patrimonio: arte do século XX 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6 Respetar as manifestacións da arte da primeira metade do século XX, valorando a súa importancia como expresión da profunda renovación da linguaxe artística na que se sustenta a liberdade creativa actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.6.1 Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
Bloque 6. A universalización da arte dende a segunda metade do século XX				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1 O predominio do Movemento Moderno ou Estilo Internacional en arquitectura. A arquitectura á marxe do estilo internacional: High Tech, arquitectura Posmoderna, Deconstrución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura dende a segunda metade do século XX, enmarcándoa nas novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan ao mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.1.1 Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte. ▪ HAB6.1.2. Explica as razóns da pervivencia e difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura. ▪ HAB6.1.3 Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a High Tech, a postmoderna e a deconstrución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2 O comentario de obras de arte: a arquitectura dende a segunda metade do século XX 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura dende a segunda metade do século XX, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.2.1 Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: a Unité d'habitation en Marsella, de Le Corbusier; o Seagram Building en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o Museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Sydney Opera House, de J. Utzon; o Centro Pompidou de París, de R. Piano 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o Museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3 As artes plásticas: das segundas vangardas á postmodernidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3 Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das artes plásticas dende a segunda metade do século XX, enmarcándoa nas novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan ao mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.1 Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.2 Explica a Abstracción postpictórica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.3 Explica O minimalismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.4 Explica a arte cinética e a Op-Art. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.5 Explica a arte conceptual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.6 Explica a Arte Povera. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.7 Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: Pop-Art, Nova Figuración, Hiperrealismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.8 Explica en qué consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: <i>Happening</i>, <i>Body Art</i> y <i>Land Art</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.9 Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ k ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4 O comentario de obras de arte: a arte dende a segunda metade do século XX 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4 Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte dende a segunda metade do século XX, aplicando un método que inclúa diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.4.1 Identifica (ao autor e a corrente artística, non necesariamente o título), analiza e comenta as seguintes obras: <i>Pintura</i> (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; <i>Grito nº 7</i>, de Antonio Saura; <i>One: number 31, 1950</i>, de J. Pollock; <i>Ctesiphon III</i>, de F. Stella; <i>Equivalente VIII</i>, de Carl André; <i>Vega 200</i>, de Vasarely; <i>Unha e tres cadeiras</i>, de J. Kosuth; <i>Igú con árbore</i>, de Mario Merz; <i>Marilyn Monroe</i> (serigrafía de 1967), de A. Warhol; <i>O Papa que berra</i> (estudo a partir do retrato do Papa Inocen- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º Bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			cio X), de Francis Bacon; A Gran Vía madrileña en 1974, de Antonio López.	
▪ I	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5 Novos sistemas visuais: fotografía, cine e televisión, cartelismo, cómic. ▪ A combinación de linguaxes expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5 Explicar o desenvolvemento e a extensión dos novos sistemas visuais, como a fotografía, o cine, a televisión, o cartelismo ou o cómic, especificando o modo en que combinan diversas linguaxes expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.5.1 Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte, arte por ordenador. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6 O impacto das novas tecnoloxías na difusión e a creación artística. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6 Describir as posibilidades que abriron as novas tecnoloxías, explicando os seus efectos tanto para a creación artística como para a difusión da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.6.1 Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
▪ I	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7 Arte e cultura visual de masas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7 Identificar a presenza da arte na vida cotiá, distinguindo os moi diversos ámbitos en que se manifesta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.7.1 Define o concepto de cultura visual de masas e describe os seus trazos esenciais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.7.2 Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8 O patrimonio artístico como riqueza cultural. A preocupación pola súa conservación. A UNESCO. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8 Respetar as manifestacións da arte de todos os tempos, valorándoas como patrimonio cultural herdado que se debe conservar e transmitir ás xeracións futuras. Explicar qué é o Patrimonio Mundial da UNESCO, describindo a súa orixe e finalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.8.1 Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os obxectivos que persegue. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.8.2 Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
Bloque 7. O vocabulario artístico				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1 O vocabulario artístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1 Utilizar a terminoloxía específica da arte nas exposicións orais e escritas, denominando con precisión os principais elementos e técnicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB7.1.1 Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

4.5.3. Temporalización. ARTE. 2º BAC.

- **1ª avaliación:** do Arte Clásico ao Medieval.
- **2ª avaliación:** Renacemento e Barroco.
- **3ª avaliación:**Arte do s.s. XIX e XX.

4.6. 2º DE BAC. XEOGRAFIA DE ESPAÑA.OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A xeografía e o estudo do espazo xeográfico				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1 Concepto de Xeografía. <ul style="list-style-type: none"> – Métodos e ferramentas propias da disciplina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1 Recoñecer a peculiaridade do coñecemento xeográfico utilizando as súas ferramentas de análise e os seus procedementos. 	<ul style="list-style-type: none"> → XHB1.1.1 Describe a finalidade do estudo da xeografía e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2 Características do espazo xeográfico. <ul style="list-style-type: none"> – O concepto de paisaxe como resultado da interacción entre factores naturais e culturais. O desenvolvemento sostible. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2 Identificar o espazo xeográfico como tal nas súas diversas ocupacións, entendéndoo como centro de relacións humanas e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.2.1 Identifica as distintas paisaxes xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.2.2 Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3 A representación gráfica do espazo xeográfico a distintas escalas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3 Distinguir e analizar os distintos tipos de planos e mapas con diferentes escalas, identificándoos como ferramentas de representación do espazo xeográfico 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.1 Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4 Planos e mapas, os seus compoñentes e análise. <ul style="list-style-type: none"> – O mapa topográfico nacional a escala 1:50.000. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4 Analizar e comentar o Mapa Topográfico Nacional E: 1/50.000. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.1 Extrae información do Mapa Topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.2 Sobre mapas e planos de diferentes escalas extrae a información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5 As técnicas cartográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5 Diseñar e comparar mapas sobre espazos xeográficos próximos utilizando os procedementos característicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.1 Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6 Obtención e interpretación da información cartográfica. <ul style="list-style-type: none"> – As imaxes satélite. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6 Buscar, seleccionar e elaborar información de contido xeográfico obtida de fontes diversas presentándoo de forma adecuada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.1 Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e mapa, comentando as características do espazo xeográfico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ j				
Bloque 2. O relevo español, a súa diversidade xeomorfolóxica				
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B2.1 España e a súa singularidade xeográfica: unidade e diversidade.	▪ B2.1 Distinguir as singularidades do espazo xeográfico español establecendo os aspectos que lle confiren unidade e os elementos que ocasionan diversidade.	▪ XHB2.1.1 Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B2.2 O relevo español, a súa diversidade xeomorfolóxica: A localización dos principais accidentes xeográficos.	▪ B2.2 Describir os trazos do relevo español, situando e analizando as súas unidades de relevo.	▪ XHB2.2.1 Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B2.3 A evolución xeolóxica do territorio español conforma as diferentes morfoestruturas.	▪ B2.3 Definir o territorio español subliñando as diferenzas das unidades morfoestruturais.	▪ XHB2.3.1 Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B2.4 Litoloxía peninsular e insular e formas de modelado.	▪ B2.4 Diferenciar a litoloxía de España diferenciando as súas características e modelado.	▪ XHB2.4.1 Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B2.5 Identificación das unidades do relevo español peninsular e insular e trazos de cada unha.	▪ B2.5 Utilizar correctamente o vocabulario específico da xeomorfoloxía.	▪ XHB2.5.1 Describe someramente nun mapa a evolución xeolóxica e conformación do territorio español.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B2.6 Corte topográfico: realización e análise.	▪ B2.6 Buscar e seleccionar información do relevo obtido de fontes diversas: bibliográficas, cartográficas, Internet ou traballos de campo, presentándoa de forma adecuada e sinalando os condicionamentos que o relevo pode impoñer.	▪ XHB2.6.1 Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d	▪ B2.7 Concepto de solo. Os solos en España: variedade	▪ B2.7 Identificar as características edáficas dos solos.	▪ XHB2.7.1 Enumera e describe os elementos constitu-	▪ CMCCT

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	de edáfica e as súas características.		tivos dos diferentes tipos de solo de España.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.7.2 Localiza nun mapa de España os distintos tipos de solos peninsulares e insulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 3. A diversidade climática e a vexetación				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1 Clima e tempo atmosférico. Factores xeográficos, dinámica atmosférica e elementos do clima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1 Sinalar nun mapa de España os dominios climáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.1.1 Localiza nun mapa de España os diversos climas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2 Dominios climáticos españois: as súas características e representación en climogramas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2 Distinguir os climas en España e comentar as súas características (sinalando os factores e elementos que os compoñen para diferenciais). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1 Describe e compara os climas en España enumerando os factores e elementos característicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3 Dominios climáticos españois: Factores limitantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3 Distinguir os climas en España e a súa representación en climogramas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.1 Representa e comenta climogramas específicos de cada clima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4 Variabilidade climática. Temperatura e precipitación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4 Comentar a información climatolóxica que se deduce utilizando mapas de temperaturas ou precipitacións de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.4.1 Comenta as características dos diferentes climas españois a partir dos seus climogramas representativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5 Situacións sinópticas e tipos de tempo atmosférico en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5 Analizar os tipos de tempo atmosférico en España utilizando os mapas de superficie e de altura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.1 Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.2 Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os diversos tipos de tempo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			atmosférico.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Os mapas do tempo, altura e superficie: a súa análise e interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Interpretar un mapa do tempo aplicando as características dos tipos de tempo peninsulares ou insulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XB33.6.1 Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Escenarios de cambio climático nos diferentes dominios do territorio peninsular e insular. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á diversidade climática de España utilizando as fontes dispoñibles, tanto de Internet, coma de medios de comunicación social, ou bibliografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.7.1 Analiza cómo afecta a España o cambio climático. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.7.2 Utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais extrae conclusións medioambientais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Factores xeográficos e características da vexetación. – As rexións bioxeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Identificar as diferentes rexións vexetais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.8.1 Identifica nun mapa os diferentes dominios vexetais, e describe e comenta as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ D ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Formacións vexetais españolas e a súa distribución. – Análise de ciserías de vexetación 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Diferenciar razoadamente as formacións vexetais españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.1 Ante unha paisaxe natural identifica as formacións vexetais que aparecen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CA ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.2 Analiza razoadamente unha cisería. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 4. A hidrografía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1 A diversidade hídrica da península e as illas – Os principais elementos hídricos nas paisaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1 Explicar a diversidade hídrica da península Ibérica e as illas, enumerando e localizando os diversos tipos de elementos hídricos que se poden percibir observando a paisaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.1.1 Explica a diversidade hídrica en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2 As vertentes hidrográficas. – As principais concas fluviais peninsulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2 Describir as concas fluviais españolas situándoas nun mapa e enumerando as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.2.1 Localiza nun mapa de España as principais concas fluviais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3 Réximes fluviais predominantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3 Identificar os réximes fluviais máis característicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.3.1 Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4 Os humedais.. – As zonas húmidas en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4 Enumerar as zonas húmidas de España localizándoas nun mapa. Comentar as súas características 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.4.1 Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas. Debate un aspecto de actualidade sobre este tema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5 O aproveitamento dos recursos hídricos: a incidencia da seca e das chuvias torrenciais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5 Analizar o aproveitamento dos recursos hídricos no noso país incluíndo as características de seca e chuvias torrenciais do clima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.5.1 Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros. Deduce consecuencias analizando tamén as características climáticas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.5.2 Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da península. Saca conclusións 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6 As augas subterráneas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6 Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á hidroloxía española, incidindo na explotación das augas subterráneas, utilizando distintas fontes de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.6.1 Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflicten a desigualdade hídrica no país e a súa interacción coas actividades humanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 5. As paisaxes naturais e as interrelacións natureza-sociedade				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1 As paisaxes naturais españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1 Describir e reflectir nun mapa as paisaxes naturais españolas identificando os seus trazos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.1.1 Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ j			▪ XHB5.1.2 Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas, identificando as súas características.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B5.2 A influencia do medio na actividade humana. Políticas favorecedoras do patrimonio natural.	▪ B5.2 Relacionar o medio natural coa actividade humana describindo casos de modificación do medio polo ser humano.	▪ XHB5.2.1 Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción home-natureza sobre as paisaxes. ▪ XHB5.2.2 Analiza algún elemento lexislador corretivo da acción humana sobre a natureza.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B5.3 Os medios humanizados e a súa interacción no espazo xeográfico. As paisaxes culturais.	▪ B5.3 Describir os espazos humanizados enumerando os seus elementos constitutivos.	▪ XHB5.3.1 Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B5.4 Aproveitamento sostible do medio físico.	▪ B5.4 Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ás paisaxes naturais e as interrelacións natureza-sociedade utilizando fontes nas que se encontre dispoñible, tanto en Internet, bibliografía ou medios de comunicación social.	▪ XHB5.4.1 Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se percibe a influencia do medio na actividade humana. ▪ XHB5.4.2 Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se percibe a influencia do home sobre o medio.. ▪ XHB5.4.3 Obtén e analiza a información que aparece nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e	▪ B5.5 As variedades de paisaxes naturais	▪ B5.5 Comparar imaxes das variedades de paisaxes naturais.	▪ XHB5.5.1 Diferencia as distintas paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de	▪ CMCCT ▪ CAA

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ i ▪ j 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
Bloque 6. A poboación española				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1 Fontes para o estudo da poboación. – Os procedementos de análise en Demografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1 Identificar as fontes para o estudo da poboación establecendo os procedementos que permiten estudar casos concretos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.1.1 Utiliza as ferramentas de estudo da poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2 Evolución histórica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2 Comentar gráficos e taxas que amosen a evolución da poboación española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.2.1 Comenta a pirámide actual de poboación española e a compara con algunha dun período anterior ou de previsións futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.2.2 Distingue as distintas pirámides de poboación na súa evolución histórica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3 Movementos naturais de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3 Caracterizar a poboación española identificando os movementos naturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.3.1 Aplica a teoría da Transición Demográfica ao caso español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.3.2 Elixe datos e taxas demográficas que mostren a configuración da poboación dun territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4 Distribución territorial da poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4 Diferenciar a densidade de poboación no espazo peninsular e insular explicando a distribución de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.4.1 Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5 As migracións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5 Explicar a distribución da poboación española identificando as migracións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.5.1 Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.5.2 Identifica e analiza as migracións recentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.5.3 Explica as relacións entre Comunidades Autónomas en relación coas migracións interiores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6 Mapa da distribución da poboación española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6 Analizar a poboación das diversas Comunidades Autónomas definindo a súa evolución a problemática de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.6.1 Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7 Mapa de densidade da poboación española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7 Comentar un mapa da densidade de poboación de España analizando a súa estrutura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.7.1 Analiza un gráfico da estrutura da poboación española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8 Conformación do espazo demográfico actual. – Definición e cálculo de taxas demográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8 Analizar as pirâmides de poboación das diversas Comunidades Autónomas, incidindo no caso galego, comentando as súas peculiaridades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.8.1 Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.9 Diversidades rexionais. Estrutura, problemática actual e posibilidades de futuro da poboación española. – A realidade demográfica galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.9 Explicar as perspectivas de poboación española e a Ordenación do Territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.9.1 Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10 A Ordenación do territorio. O peso do factor demográfico . 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10 Obter e seleccionar información de contido demográfico utilizando fontes nas que se encontre dispoñible tanto en internet ou noutras fontes de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.10.1 Presenta e defende información sobre a poboación española resaltando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirâmides, etc., nunha presentación informática ou exposicións en directo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 7. O espazo rural e as actividades do sector primario				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1 O peso das actividades agropecuarias, forestais e pesqueiras no PIB. A poboación activa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1 Describir as actividades agropecuarias e forestais especificando as características de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.1.1 Identifica as actividades agropecuarias e forestais. ▪ XHB7.1.2 Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2 Aspectos naturais e históricos que explican os factores agrarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2 Distinguir as paisaxes agrarias , a súa morfoloxía e estruturas , establecendo as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.2.1 Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios. ▪ XHB7.2.2 Aporta os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3 Os elementos que conforman as paisaxes agrarias. – As paisaxes agrarias de España, as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3 Analizar adecuadamente unha paisaxe rural distinguindo o terrazgo, bosques e hábitat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.3.1 Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das diversas paisaxes agrarias españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4 A estrutura da propiedade e tenencia da terra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4 Comprender a evolución da estrutura da propiedade e identificar formas de tenencia da terra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.4.1 Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.5 As explotacións agrarias, as súas características. – Tipos de agricultura: coexistencia de formas avanzadas e tradicionais. – As transformacións agroindustriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.5 Explicar o sector agrario español tendo en conta as súas estruturas da propiedade e as características das súas explotacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.5.1 Identifica e analiza as características das diversas paisaxes agrarias españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.6 Políticas de reforma agraria.A situación española do sector no contexto da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.6 Explicar a situación do sector agrario español tendo en conta o contexto europeo e as políticas da Unión Europea (PAC). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.6.1 Aporta datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> – A Política Agraria Común (PAC) . 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.6.2 Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.7 A actividade pesqueira: localización, características e problemas. Análise dos aspectos físicos e humanos que conforman o espazo pesqueiro. – O caso galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.7 Analizar a actividade pesqueira definindo as súas características e problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.7.1 Establece as características e peculiaridades da actividade pesqueira española e galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.7.2 Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.8 A silvicultura: características e desenvolvemento no territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.8 Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo rural, silvícola ou pesqueiro utilizando fontes dispoñibles en Internet, medios de comunicación social ou bibliografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.8.1 Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 8. As fontes de enerxía e o espazo industrial				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1 O proceso de industrialización español: características e breve evolución histórica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1 Analizar o proceso de industrialización español establecendo as características históricas que conducen á situación actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.1.1 Selecciona e analiza información sobre os problemas e configuración da industria española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.1.2 Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.1.3 Selecciona e analiza imaxes que mostren a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2 Localización das fontes de enerxía en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2 Relacionar as fontes de enerxía e a industrialización describindo as súas consecuencias en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.2.1 Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas no país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CDC

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B.8.3 Achega ao PIB da industria. A poboación activa. <ul style="list-style-type: none"> – Deficiencias e problemas do sector industrial español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3 Coñecer os factores da industria en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.3.1 Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.3.2 Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4 Elementos das paisaxes industriais. Tipoloxías de paisaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4 Identificar e comentar os elementos dunha paisaxe industrial dada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.4.1 Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.5 Rexións industriais e eixos de desenvolvemento de España: importancia das políticas territoriais no sector. A planificación e perspectivas de futuro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.5 Describir os eixos de desenvolvemento industrial sobre un mapa, establecendo as súas características e as posibilidades de rexeneración e cambio futuros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.5.1 Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os distintos sectores industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.5.2 Localiza e describe as rexións industriais e os eixos de desenvolvemento industrial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.5.3 Describe os eixos ou focos de desenvolvemento industrial e as súas perspectivas de futuro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.6 Influencia da política da Unión Europea na configuración da industria española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.6 Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo industrial español e a influencia nel da política industrial europea, utilizando fontes nas que se encontre dispoñible, tanto en Internet, bibliografía, ou medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.6.1 Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 9. O sector servizos				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1 A terciarización da economía española: influencia no PIB. A poboación activa do sector terciario. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1 Analizar a terciarización da economía española establecendo as súas características e a influencia no Produto Interior Bruto e utilizar correctamente a terminoloxía do sector servizos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.1.1 Identifica as características do sector terciario español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ j 				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2 Análise dos servizos e distribución no territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2 Identificar a presenza dos servizos no territorio analizando a súa distribución e impacto no medio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.2.1 Explica a incidencia que para a economía española posúe o sector servizos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3 O sistema de transportes en España. – O impacto das infraestruturas sobre o espazo xeográfico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3 Explicar o sistema de transporte en España distinguindo a articulación territorial que configura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.3.1 Describe cómo se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.3.2 Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.3.3 Describe e analiza mapas que reflictan un sistema de transporte determinado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.3.4 Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.3.5 Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.4 O desenvolvemento comercial. Características e evolución. – A súa distribución territorial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.4 Describir o desenvolvemento comercial establecendo as súas características e describindo a ocupación territorial que impón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.4.1 Comenta gráficas e estatísticas que explican o desenvolvemento comercial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.5 Os espazos turísticos. Características e evolu- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.5 Localizar nun mapa os espazos turísticos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.5.1 Analiza e explica as desigualdades do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	ción.	enumerando as súas características e desigualdades rexionais.	espazo turístico.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.6 Outras actividades terciarias: sanidade, educación, finanzas, os servizos públicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.6 Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á actividade ou ao espazo do sector "servizos" español, utilizando fontes nas que se encontre dispoñible, tanto en Internet como en bibliografía ou medios de comunicación social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.6.1 Comenta gráficas e estatísticas que explican o desenvolvemento turístico español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.6.2 Explica cómo articulan o territorio outras actividades terciarias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.6.3 Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial, ou outras actividades do sector servizos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.7 As transformacións das paisaxes nas zonas turísticas. O caso do litoral 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.7 Identificar e comentar unha paisaxe transformada por unha importante zona turística. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.7.1 Confeciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e o emprego en España a partir de imaxes que reflictan o seu impacto nunha paisaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC
Bloque 10. O espazo urbano				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1 Concepto de cidade e a súa influencia na ordenación do territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1 Definir a cidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.1.1 Define 'cidade' e aporta exemplos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2 Morfoloxía e estrutura urbanas. A análise socioeconómico e político a través do plano da cidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2 Analizar e comentar planos de cidades, distinguindo os seus diferentes trazados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.2.1 Analiza e explica o plano da cidade máis próxima, ou significativa, ao lugar de residencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3 As planificacións urbanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3 Identificar o proceso de urbanización enume- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.3.1 Identifica as características do proceso de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> – Os instrumentos do planeamento. 	<ul style="list-style-type: none"> rando as súas características e planificacións internas. 	<ul style="list-style-type: none"> urbanización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.3.2 Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4 Características do proceso de urbanización. As áreas de influencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4 Analizar a morfoloxía e estrutura urbana extraendo conclusións da pegada da Historia e a súa expansión espacial, reflexo da evolución económica e política da cidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.4.1 Signala a influencia histórica no plano das cidades españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.4.2 Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano da mesma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.5 As características da paisaxe urbana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.5 Analizar e comentar unha paisaxe urbana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.5.1 Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.5.2 Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e estrutura urbana dunha cidade coñecida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.6 Os usos do solo urbano. – A ordenación territorial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.6 Identificar o papel das cidades na ordenación do territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.6.1 Explica a xerarquización urbana española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.7 A rede urbana española. Características do proceso de crecemento espacial das cidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.7 Describir a rede urbana española comentando as características da mesma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.7.1 Describe e analiza as influencias mutuas existentes entre a cidade e o espazo que a rodea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.8 O sistema urbano español: o desenvolvemento sostible. Cidades saudables. O territorio como recurso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.8 Obter e seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ao espazo urbano español utilizando fontes nas que se encontre dispoñible, en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.8.1 Selecciona e analiza novas xornalísticas que mostren a configuración e problemática do sistema urbano español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ j 		Internet, medios de comunicación social ou bibliografía.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
Bloque 11. Formas de organización territorial				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1 A organización territorial de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1 Describir a organización territorial española analizando a estrutura local, rexional, autonómica e nacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.1.1 Localiza e explica nun mapa a organización territorial española partindo do concello e Comunidade Autónoma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2 A influencia da Historia e a Constitución de 1978 no deseño territorial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2 Explicar a organización territorial española establecendo a influencia da Historia e a Constitución de 1978; mediante o emprego de mapas históricos e actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.2.1 Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.2.2 Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.2.3 Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do s. XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.2.4 Distingue e enumera as Comunidades Autónomas, as principais cidades en cada unha delas e os países fronteirizos de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.3 Os desequilibrios e contrastes territoriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.3 Analizar a organización territorial española describindo os desequilibrios e contrastes territoriais e os mecanismos correctores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.3.1 Enumera os desequilibrios e contrastes territoriais existentes na organización territorial española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.4 As Comunidades Autónomas: políticas rexionais e de cohesión territorial. – A Comunidade Autónoma Galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.4 Describir a transcendencia das Comunidades Autónomas definindo as políticas territoriais que levan a cabo estas, incidindo no caso de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.4.1 Explica as políticas territoriais que practican as Comunidades Autónomas en aspectos concretos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ j				
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B11.5 A cuestión territorial na España das Autonomías.	▪ B11.5 Obter e seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ás formas de organización territorial en España utilizando fontes nas que se encontre dispoñible en Internet, medios de comunicación social ou bibliografía.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.5.1 Distingue os símbolos que diferencian as Comunidades Autónomas. ▪ XHB11.5.2 Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 12. España en Europa e no mundo				
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B12.1 España: situación xeográfica; posición e localización dos territorios que conforman a unidade e diversidade política.	▪ B12.1 Definir a situación xeográfica de España no mundo establecendo a súa posición e localizando os seus territorios.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB12.1.1 Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación. ▪ XHB12.1.2 Identifica aspectos relevantes de España na situación mundial. ▪ XHB12.1.3 Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B12.2 España en Europa. Estrutura territorial. Contrastes físicos e socioeconómicos de Europa.	▪ B12.2 Describir o continente europeo distinguindo a súa estrutura territorial, os contrastes físicos e socioeconómicos.	▪ XHB12.2.1 Explica a posición de España na Unión Europea.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B12.3 A posición de España na Unión Europea. Políticas rexionais e de cohesión territorial	▪ B12.3 Identificar a posición de España na Unión Europea enumerando as políticas rexionais e de cohesión territorial que se practican en Europa e que afectan ao noso país.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB12.3.1 Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España. ▪ XHB12.3.2 Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía. 2º Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B12.4 España no mundo. Globalización e diversidade no mundo.	▪ B12.4 Definir a globalización explicando os seus trazos.	▪ XHB12.4.1 Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afectan ao noso país.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B12.5 Procesos de mundialización e desigualdades territoriais. Grandes eixes mundiais.	▪ B12.5 Comparar os procesos de mundialización e diversidade territorial resumindo as características de un e outro.	▪ XHB12.5.1 Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos do concepto mundialización e o concepto diversidade territorial.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ j	▪ B12.6 Posición de España nas áreas socioeconómicas e xeopolíticas mundiais.	▪ B12.6 Explicar as repercusións da inclusión de España en espazos socioeconómicos e xeopolíticos continentais e mundiais, utilizando fontes diversas baseadas en material bibliográfico ou on line e en opinións expostas nos medios de comunicación social.	▪ XHB12.6.1 Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

4.6.1. Temporalización.

- 1ª Avaliación: Xeografía física.

-2ª Avaliación: Sector Primario, Secundario e Terciario.

- 3ª Avaliación: Xeografía humana. Xeografía urbana. Organización territorial. España en Europa e no mundo.

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

5.1. ESO

A metodoloxía didáctica neste etapa será nomeadamente activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.

Procurarase o traballo en equipo do profesorado coobxecto de proporcionar un enfoque multidisciplinar do proceso educativo, garantindo a coordinación de todos os membros do equipo docente de cada grupo.

Consideramos como principio metodolóxico fundamental, capacitar ao alumno para que se desenvolva por si mesmo. Neste senso, intentaremos realizar unha metodoloxía activa que, estimule a autonomía do traballo persoal, valorando a súa iniciativa e, tentando que aprendan a enfrontarse por si sos á resolución de problemas, entendendo o error como algo normal e que axuda a aprender. Isto potencia a súa participación no proceso de aprendizaxe, o permitirlle demostrar o seu interese, aprender de modo máis duradeiro, desenvolver habilidades impensables cunha metodoloxía máis pasiva e, que a súa estadía na aula sexa máis grata.

Neste contexto realizaranse actividades de traballo persoal do alumnado, tanto individual como colectivo, que serán supervisadas con posterioridade na clase nunha posta en común, propiciando a súa intervención mediante preguntas. Deste xeito estimulamos a súa participación e atención na aula, e o mesmo tempo, intentamos mellorar a súa capacidade de expresión oral e a súa integración.

Ó mesmo tempo, poranse en práctica actividades que potencien as capacidades de dedución do alumno: realización de mapas (históricos ou xeográficos) e de esquemas, elaboración de cadros comparativos, participación en debates, realización de comentarios... que estimulen ó alumno a pensar e lle permitan desenvolver un espírito crítico. Tamén se traballará o vocabulario básico da area como paso imprescindible para a comprensión dos contidos da materia.

5.2. BACHARELATO

Implementaranse metodoloxías que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado e as súas características individuais e/ou estilos de aprendizaxe, co fin de conseguir que todo o alumnado alcance o máximo desenvolvemento das súas capacidades. Así mesmo, estas metodoloxías deberán favorecer a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo, para traballar en equipo e promover o traballo en equipo, e para aplicar métodos de investigación apropiados.

As tecnoloxías da información e da comunicación serán unha ferramenta necesaria para a aprendizaxe en todas as materias, tanto polo seu carácter imprescindible na educación superior como pola súa utilidade e relevancia para a vida cotiá e a inserción laboral.

Promoverase as medidas necesarias para que as habilidades de comprensión de lectura e de uso da información, a expresión escrita e a capacidade de se expresar correctamente en público se traballen polo profesorado en todas as materias. O alumnado de bacharelato debe adquirir, ademais, un manexo adecuado da información en diferentes soportes e procedente de distintas fontes, incluída a biblioteca escolar, en liña co concepto de alfabetizacións múltiples.

5.3. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

En consonancia coa metodoloxía que se vai seguir, os materiais que se van utilizar son moi variados:

5.3.1. Os libros de texto.

1º ESO: Xeografía e Historia. Editorial Vicens Vives.

2º ESO: Xeografía e Historia Ciencias Sociais. Editorial Vicens Vives.

3º ESO: Xeografía e Historia Editorial Vicens Vives.

4º ESO: Historia. Ciencias Sociais. Editorial Vicens Vives.

1º BAC.: Historia do mundo contemporáneo. Editorial Anaya.

2º BAC.: Historia de España. Editorial Vicens Vives

Historia da Arte. Editorial Vicens Vives.

Xeografía de España. Editorial Anaya.

5.3.2. Recursos Didácticos dixitais.

Hoxe en día o recurso fundamental tanto para Xeografía, Historia e Arte é o **ordenador de aula**, onde o profesor/a ten numeroso material en formato dixital. Fundamentalmente as presentacións en Powerpoint. Internet é un recurso que se utiliza diariamente. Como complemento utilízase a **AulaVirtual** como repositorio de material para o alumnado. Aí o alumno/a ten todo o explicado na aula, material complementario, exercicios, etc. O alumnado conta tamén con un ordenador personal onde ten a plataforma **E-dixgal**, onde o profesor colga material e tarefas, ademáis conta con manuais que complementan o libro físico, que este departamento segue a ter. Para algúns cursos de Bacharelato utilízase tamén Classroom fruto dos bos resultados que deron no confinamento.

Outros materiais e recursos:

- Caderno de clase, documentos, gráficos, mapas temáticos, táboas estatísticas, eixes cronolóxicos, esquemas...
- Colección de mapas físicos, políticos, topográficos, mudos e ilustrados.
- Atlas xeográficos, anuarios estatísticos diferentes
- Papel milimetrado, papel vexetal, grafos, portaminas, regras, calculadora.
- Colección de vídeos e DVD sobre Historia, Xeografía e Arte.
- Repertorios de textos e outros documentos das Ciencias Sociais.

6. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

6.1. CONSIDERACIÓN XERAIS.

Os referentes para a comprobación do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa nas avaliacións continua e final das materias dos bloques de materias troncais, específicas e de libre configuración autonómica serán os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe.

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de educación secundaria obrigatoria será **continua, formativa e integradora**. Algo que reafirma a LOMLOE.

No proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno ou unha alumna non sexa o adecuado, estableceranse medidas de reforzo educativo.

Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto comose detecten as dificultades, e estarán dirixidas a garantir a adquisición das competencias imprescindibles para continuar o proceso educativo.

A avaliación das aprendizaxes dos alumnos e das alumnas terá un carácter formativo e será un instrumento para a mellora tanto dos procesos de ensino como dos procesos de aprendizaxe.

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado deberá ser integradora, e deberá terse en conta desde todas as materias a consecución dos obxectivos establecidos para a etapa e do desenvolvemento das competencias correspondente.

Contémplanse tres modalidades:

- Avaliación inicial. Proporciona datos sobre o punto de partida de cada alumno, aportando unha primeira fonte de información sobre os coñecementos previos e características persoais, que permiten unha atención ás diferenzas e unha metodoloxía

adecuada.Avaliación formativa. Concede importancia á evolución ó longo do proceso, conferindo unha visión das dificultades e progresos de cada caso.

- Avaliación continua. Establece os resultados ó termo do proceso total da aprendizaxe en cada período formativo e a consecución dos obxectivos e estándares de aprendizaxe.

6.1.1. Avaliación inicial.

- A prospección dos coñecementos dos alumnos para analizar a realidade sobre a que imos traballar é especialmente necesaria para os alumnos que se incorporan ó Centro por primeira vez e convinte para tódolos demais. Pódese realizar mediante unha proba inicial ou mediante calquera outro medio que o profesorado considere oportuno. Esta prospección servirá de avaliación inicial. Aquí decídese sobre os reforzos, PMAR, dificultades e outras cuestións.

6.1.2. Avaliación continua.

A realización da avaliación continua é un obxectivo primordial que se propón o Departamento. Non se valorarán as capacidades de cada alumno só a partir das probas obxectivas (que por suposto se utilizan), senón atendendo a tódolos elementos de xuízo que o profesor debe ter de cada alumno/a de forma personalizada, como son: exercicios de clase, a súa participación na mesma, traballos de investigación realizados ben individualmente ben en grupo, caderno de clase, etc. En resumo: o conxunto da actividade do alumno ó longo do proceso de aprendizaxe.

As probas obxectivas que se propoñen ós alumnos no son só memorísticas (aínda que cremos que a memoria non se debe descoidar). Van encamiñadas o grao de consecución das competencias básicas e os estándares de aprendizaxe.

Asemade pódese preguntar nunha proba cuestións, xa preguntadas en probas anteriores: as cuestións básicas no deben ser aprendidas nun momento e esquecerse sen máis. Para evitalo, impídese que os alumnos pensen que xa non se lles pode preguntar sobre iso. Non se debe dividir a materia en compartimentos estancos.

6.2. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

6.2.1. EXAMES

As probas obxectivas realizadas constará dunha parte teórica e outra práctica. Estableceranse modelos similares por curso, e todos os exames levarán a puntuación de cada pregunta.

a.- Parte teórica:

- 1- Definición de conceptos xeográficos e históricos, feitos e personaxes históricos.
- 2- Desenvolver cuestións concretas sobre un tema.
- 3- Elaboración de esquemas e cadros comparativos.

b.- Parte práctica:

- 1- Localizar nos mapas as principais culturas da antigüidade e os diferentes aspectos xeográficos: físicos, políticos e temáticos.
- 2- Elaborar e/ou comentar gráficos, series estatísticas, mapas topográficos, climogramas, pirámides de poboación e resolver problemas xeográficos.
- 3- Ordenar e interpretar un eixe cronolóxico.
- 4- Comentar ou realizar mapas históricos (2º,3º e 4º ESO; 1ºBac.) ou xeográficos. (2º,3º ESO)
- 5- Comentario guiado sobre un texto, gráfico, cuadro estatístico ou mapa temático, fotografía... (3º, 4º ESO; 1º de Bach.).

c.- 2º de Bac.

As probas de 2º de Bacharelato axustaran a Orde ECD/1941/2016, do 22 de decembro sobre a Avaliación do Bacharelato para o acceso á Universidade (ABAU), tendo en conta a Matriz de Especificacións. A avaliación axustarase aos cambios de contidos en ABAU, aos criterios de cualificacións dos Grupos de Traballo de ABAU e as rúbricas propostas.

6.2.2. Criterios xerais de cualificación de exames.

O Departamento terá en conta os seguintes criterios para cualificar cada unha das probas obxectivas que se realizarán en cada avaliación:

- Asimilación dos estándares de aprendizaxe.
- Capacidade de organización e asociación de ideas.
- Capacidade de expresión axeitada a cada contexto.

Estos puntos suporán o 90% da nota.

- Corrección da expresión escrita (ortográfica e sintáctica). Entendendo por corrección escrita: unha letra lexible, os marxes, sangrados, utilización de maiúsculas e minúsculas, que non haxa tachóns, etc. E dicir, que os exames teñan un boa presentación. Pode supoñer ata un 10% da nota.

En xeral, realizaranse dous exames por avaliación, aínda que isto queda condicionado, a posibilidade da aplicación da temporalización de contidos.

6.3. OUTROS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Como xa apuntamos, as probas escritas son un instrumento fundamental de avaliación do proceso de aprendizaxe dos alumnos, pero non constitúen o único instrumento de avaliación. O Departamento valorará asemade os seguintes aspectos:

- Asistencia regular ás clases. Enténdese que a asistencia ás clases é condición imprescindible para poder aplicar a avaliación continua.
- Participación no desenvolvemento das actividades lectivas, rexistrada e cualificada nas fichas de seguimento dos alumnos.
- Realización e corrección sistemática das tarefas encomendadas, recollidas no caderno de clase do alumno.
- Traballos de investigación, monografías, resumos e outras actividades realizadas polos alumnos.
- Exposición e posta en común dos traballos na aula.
- Participación en debates, preferiblemente sobre cuestións actuais, xa que, ben porque se atopen no seu no seu entorno próximo, ben porque o escoiten nos medios ou o lean na prensa, resúltanlles familiares e atractivas e participan nelas de forma moi entusiasta e maioritaria.

6.4. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

6.4.1. Cualificacións por Avaliacións.

En xeral, a cualificación de cada avaliación será o resultado da consideración global dos diferentes instrumentos referidos, valorados da maneira seguinte:

1º ESO:

Materia	Valor	Instrumentos avaliación	Observacións
XEOGRAFÍA E HISTORIA. 1º E.S.O	70%	PROBAS ESCRITAS	<ul style="list-style-type: none"> ·2 por avaliación de 2 temas cada unha. Constarán de: <ul style="list-style-type: none"> -Pregunta de desenvolvemento, comparación , definición, relación , situación xeográfica, comentarios de mapas , eixos cronolóxicos etc. -As respostas erróneas poderán restar puntuación, previa advertencia nos enunciados das mesmas. -Puntuarase sobre 7. -En cada proba farase constar a calificación de cada pregunta. - Terase en conta a corrección ortográfica.

XEOGRAFÍA E HISTORIA. 1º E.S.O	30%	CADERNO (10%)	<ul style="list-style-type: none"> - Libreta ou arquivador cuadriculado de tamaño A4. -Valorarase : orde, limpeza, presentación e rotulación do mesmo, realización total ou parcial das actividades. - Revisarase frecuentemente e sen previo aviso. - Avaliación: sempre que o traballo obrigatorio non esté realizado farase constar na libreta e calificarase como un negativo. - Ó final de cada trimestre, deberase entregar coa totalidade do traballo de aula de casa feito.
		TRABALLOS (10%)	<ul style="list-style-type: none"> - Serán tarefas da casa: resumos, vocabulario, búsqueda de información, pequenas investigacións, e realizacións de mapas.
		INTERESE, APLICACIÓN ATENCIÓN (10%)	<ul style="list-style-type: none"> - Valorarase negativamente non traer o material axeitado a clase, non facer as tarefas obrigatorias da casa, a actitude pasiva/negativa(falta de interese, de atención, impuntualidade nas entregas), non participar na aula, non seguir a clase e non facer o esforzo necesario para coller o ritmo. - Tres negativos restarán 0,5 da puntuación media de avaliación.

			- Valorarase sempre o esforzo persoal.
Materia	Valor	Instrumentos avaliación	Observacións
XEOGRAFÍA E HISTORIA. 2º E.S.O	70%	PROBAS ESCRITAS	<p>2 ou 3 por avaliación de un ou dous temas.</p> <p>- Constará de diferentes tipos de preguntas: de desenvolver, de relacionar, de comparación, definición de termos. Tamén haberá mapas, fotografías, eixes cronolóxicos, imaxes de satélite, planos urbanos....</p> <p>- Puntuaranse sobre 7. No exame sempre aparecerá a cualificación de cada pregunta.</p> <p>- Nos exercicios tipo test, as respostas erróneas poden restar puntuación (previa advertencia nos enunciados nas mesmas)</p>
	Realización de actividades, material, interese e participación. 30%	Portafolios do alumnado: 5%	<p>Acéptanse cadernos cuadriculados en formato A4, ou archivadores.</p> <p>- Valorarase a orde, limpeza, presentación do mesmo e a realización das actividades.</p> <p>- Revisarase frecuentemente e sen previo aviso. Sempre que o traballo obrigatorio non estea realizado farase constar no caderno do profesor e cualificarase como un negativo.</p>

XEOGRAFÍA E HISTORIA. 2º E.S.O	30%	Traballos: 15%	Serán actividades para realizar na aula ou na casa: resumos, glosario, actividades de investigación, realización de mapas e elaboración de gráficos. ○ Exemplos de actividades de investigación: “Os reporteiros da Idade Media”, “O Románico en Lalín”, “A emigración na miña familia”... ○ Os traballos de investigación que se entreguen fóra do prazo establecido (sen causa xustificada), non se recollen.
		Interese e participación diaria na aula: 10%	Valorarase negativamente non traer o material axeitado á clase, non facer as tarefas obrigatorias da casa, a actitude pasiva/negativa (falta de interese, de atención, impuntualidade nas entregas e non participar nas actividades e debates).

Materia	Valor	Instrumentos avaliación	Observacións
XEOGRAFÍA E HISTORIA. 3º E.S.O	70%	PROBAS ESCRITAS	<ul style="list-style-type: none"> ·2 por avaliación de 2 temas cada unha. Constarán de: <ul style="list-style-type: none"> - Constarán de diferentes tipos de preguntas: de desenvolver, cortas, de comparación, definición de termos. Haberá tamén mapas, fotos.. -As respostas erróneas poderán restar puntuación, previa advertencia nos enunciados das mesmas. -Puntuarase sobre 7. -En cada proba farase constar a calificación de cada pregunta. - Terase en conta a corrección ortográfica.
	30%	CONTROIS (20%)	<ul style="list-style-type: none"> - Controis de mapas, definicións ou cuestións traballados na aula.
		TRABALLO DIARIO (10%)	<ul style="list-style-type: none"> - Valorarase sempre o esforzo persoal, interés, atención e participación. - Traer os deberes e o material requerido.

Materia	Valor	Instrumentos avaliación	Observacións
XEOGRAFÍA E HISTORIA. 4º E.S.O	80%	PROBAS ESCRITAS	<ul style="list-style-type: none"> ·2 por avaliación como mínimo. Constarán de: - Consistirá na elaboración de cuestións de diversa tipoloxía: definición de conceptos, comparación, relación, preguntas de desenvolvemento, comentario dun documento histórico, etc. - As respostas erróneas poderán restar puntuación, previa advertencia nos enunciados das mesmas. - Puntuarase sobre 10.
	20%	CONTROIS PERIÓDICOS DO TRABALLO DIARIO (10%)	<ul style="list-style-type: none"> - Cuestionarios breves: definición de conceptos, cronoloxía, características de ideoloxías, movementos culturais ou artísticos.. - Comentarios de documentos históricos. Entrega obrigatoria.
		TRABALLOS, 5%	<ul style="list-style-type: none"> - Traballos trimestrais: <ul style="list-style-type: none"> ➤ 1ª Av.: Análise dun filme. Entegado por escrito. ➤ 2ª Av.: Traballo sobre a lectura dun libro. Entregado por escrito. ➤ 3ª Av.: Investigación sobre un tema proposto. Traballo en grupo. Entregado por escrito e exposto na aula.

		<p>INTERESE, APLICACIÓN, ATENCIÓN</p> <p>5%</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Valorarase negativamente non traer o material axeitado a clase, non facer as tarefas obrigatorias da casa, a actitude pasiva/negativa (falta de interese, de atención, impuntualidade nas entregas), non participar na aula, non seguir a clase e non facer o esforzo necesario para coller o ritmo. - Tres negativos restarán 0,5 da puntuación media da avaliación. - Valorarase sempre o esforzo persoal.
--	--	---	--

BACHARELATO

1º BACHARELATO: haberá dous exames por avaliación, cuio valor é do 90% da nota. O 10% restante sairá de controis, traballo diario e interés. Na última avaliación substituirase un exame por unha exposición oral (normalmente sobre os conflitos da Guerra Fría e acontecementos relevantes).

2º BACHARELATO: Haberá dous exames por avaliación, excepto na 3ª, que haberá un e Final. Todos serán modelo ABAU e representarán o 90% da nota, o 10% valorarase a través de controis de cuestións concretas, en Historia, controis de definicións e temas teóricos, en Xeografía, controis de mapas e definicións, en Arte control de definicións, así como o seu interese e participación na clase. A recuperación das avaliacións será preferentemente a final de curso coincidindo co exame para subir nota. Haberá un exame FINAL para subir nota, sempre conservando a nota media das tres avaliacións.

A nota final será da media das tres avaliacións, sempre tendo en conta a avaliación continúa.

6.4.2. Cualificacións finais.

A avaliación continua implica que o alumno debe ser avaliado non só dos estándares de aprendizaxe senón tamén, do seu grado de consecución das competencias clave que vai adquirindo progresivamente ó longo do curso. Para facilitar a súa aprendizaxe significativa, este departamento, decidiu realizar probas de recuperación, a aqueles alumnos que non superen as propostas en cada avaliación; estas poderán ser tras cada avaliación ou a final de curso. Poderase dar a posibilidade en 2º de Bacharelato de facer un exame final para subir nota.

A cualificación final será a media das notas acadadas nas tres avaliacións, sempre valorando a avaliación continua e, para aprobar, deberá ser de 5 puntos ou superior.

Segundo a LOMLOE as decisións sobre a promoción do alumnado dun curso a outro serán adoptadas de forma colexiada polo equipo docente, atendendo á consecución dos obxectivos, ao grao de adquisición das competencias establecidas e á valoración das medidas que favorezan o progreso do alumno ou alumna. Os alumnos e alumnas promocionarán de curso cando o equipo docente considere que a natureza das materias non superadas lle permita seguir con éxito o curso seguinte e se considere que ten expectativas favorables de recuperación e que a dita promoción beneficiará a súa evolución académica. En todo caso, promocionará quen alcanzase os obxectivos das materias ou ámbitos cursados ou teña avaliación negativa nunha ou dúas materias. Os proxectos educativos dos centros regularán as actuacións do equipo docente responsable da avaliación, de acordo co establecido polas administracións educativas. A permanencia no mesmo curso debe entenderse como unha medida de carácter excepcional, polo que só se poderá utilizar unha vez no mesmo curso e dúas veces, como máximo, ao longo do ensino obrigatorio.

Os alumnos e alumnas que ao rematar educación secundaria obrigatoria alcanzasen as competencias e os obxectivos da etapa obterán o título de graduado en educación secundaria obrigatoria, de acordo coas decisións adoptadas de forma colexiada polo seu profesorado.

Os alumnos e alumnas promocionarán de primeiro a segundo de bacharelato cando superen as materias cursadas ou teñan avaliación negativa en dúas materias, como máximo. Para obter o título será necesaria a avaliación positiva en todas as materias dos dous cursos de bacharelato. Non obstante, considérase a posibilidade de que, excepcionalmente, o equipo docente poida decidir a obtención do título de bacharelato por parte do alumno ou alumna que supere todas as materias salvo unha, sempre que se considere que alcanzou os obxectivos vinculados a ese título,

6.4.3. Probas extraordinarias.

Para aquel alumnado que non aprobe todas as materias antes do 6 de xuño realizarase unha convocatoria extraordinaria que a nova lei educativa sitúa estas **probas extraordinarias en xuño** (eliminando os exames de setembro) entre o 20 e 22 de xuño, como xa ocurría para 2º de Bac. Polo tanto entre o 6 de xuño (a partir desta data realizarase a avaliación ordinaria) e o 22 levarase a cabo a preparación e realización das probas extraordinarias e actividades de apoio, reforzo, recuperación, ampliación e titorización.

Os exames da proba extraordinaria son únicos e comúns para tódolos alumnos de cada curso. Serán elaborados polo profesorado afectado, seguindo o esquema de proba obxectiva que se utiliza ó longo do curso e, supervisados polo departamento. Para aprobar é necesario acadar unha nota de 5 puntos ou superior.

O modelo será similar ao realizado ao longo do curso. Na ESO haberá, preguntas cortas, mapas (físicos, políticos e históricos), fotografías, ou diagramas que fagan referencia aos estándares de aprendizaxe.

En 1º de Bacharelato o exame constará dunha composición de texto histórico, unha ou varias fotografías de feitos históricos, un mapa histórico para comentar e sinalar certos elementos e algunha pregunta corta do máis significativo do programa.

En 2º de Bacharelato serán exames tipo ABAU e haberá dúas opcións.

6.4.4. ALUMNADO QUE NON PODE ASISTIR A CLASE PRESENCIAL.

Unha cuestión a ter en conta, é o alumnado que non pode asistir as clases presenciais, por confinamento, enfermidade ou por calquer cuestión. Farase un seguimento a través das distintas plataformas dixitais, E-dixgal, Classrom ou Aula Virtual, según o curso. Por suposto tamén a través do correo e sempre en cooperación co titor/a. Tamén haberá conexións a través da plataforma Webex.

A pandemia e o confinamento déronnos unha experiencia neste terreo que aplicaremos en calquer suposto.

Os criterios de avaliación e cualificación manteranse e os exames faranse cando se incorpore, pode haber certas excepcións, entón platearíase un exame online, pero sempre excepcionalmente.

7. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.

7.1. INTRODUCCIÓN.

En Galicia o **Decreto 86/2015** que establece o currículo da ESO e Bacharelato en Galicia, sinala que a atención educativa para o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo (ACNEAE) ten o fin de que acaden o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e competencias de cada etapa.

Será o **D. 229/2011** do 7 de decembro de 2011 que regula a atención á diversidade do alumnado en Galicia, onde se inclúen medidas ordinarias e ordinarias que faciliten a adecuación do currículo ao contexto sociocultural dos centros educativos e ás características particulares do alumnado (**diferencias en competencia curricular, motivación intereses, relación social, estratexias, estilos e ritmos de aprendizaxe...**).

A actual lei (LOMLOE) indica que a escolarización do ACNEAE deberá estar rexida polos **principios de inclusión e participación, calidade, equidade, non discriminación e igualdade efectiva no acceso e permanencia no sistema educativo e accesibilidade universal para todo o alumnado**, polo que *“os centros elaborarán as súas propostas pedagóxicas para todo o alumnado da ESO, atendendo á súa diversidade”* (art. 18) e especifica que *“os referentes de avaliación, no caso de ACNEE, serán os incluídos nas correspondentes adaptacións do currículo, sen que este feito poida impedirilles a promoción ou titulación. Estableceránse as medidas máis axeitadas para que as condicións de realización dos procesos asociados á avaliación se adapten ás necesidades do ACNEAE”* (art. 28.10 de avaliación e promoción).

7.2. PLAN DE TRABAJO.

a) ESO

O seguimento das mesmas estará coordinado pola Xefa do Departamento que, conxuntamente cos profesores/as que imparten este ano a materia obxecto de avaliación, elaborarán os exercicios e actividades para cada unha das avaliacións e as probas dos diferentes exames. Cada profesor fará o seguimento dos alumnos que teñen pendentes nos seus cursos: entrega e recollida de material e exercicios para cada avaliación e corrección das probas de exame.

Para recuperar a materia terase en conta:

- **A entrega dos exercicios e/ou traballos propostos e o seu grado de realización (50% da nota)**
- **Os controis escritos sobre as actividades e exercicios realizados (50% da nota).**

As tarefas de recuperación centraranse nos estándares de aprendizaxe de cada nivel e en fomentar o traballo persoal dos alumnos. Realizaranse dous exames ao longo do curso, un en Febreiro e outro en Maio nas datas fixadas pola Xefatura de Estudos, para facilitar o reparto de contidos e evitar a súa excesiva concentración. Para os alumnos que suspendan algunha destas probas, o Departamento fixará unha proba global antes de finalizar o curso.

-
- b) O alumnado que acceda a un Programa de Mellora da Aprendizaxe e do Rendemento(PMAR) sen acadar os obxectivos dalgunha materia realizará as actividades de reforzo e de apoio que lle permitan recuperalos ao longo do desenvolvemento do programa, sendo a avaliación competencia do profesorado que imparte clases nel, en colaboración co noso Departamento.
- c) BACHARELATO: Haberá dous exames en febreiro e maio, dividindo a materia en dúas partes. Nos dous cursos serán do mesmo tipo que os realizados ao longo do curso. Calquera dúbida a resolverá o profesorado do curso correspondente e a Xefa/e de Departamento.

8. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

CONSIDERACIÓNS XERAIS

As medidas de atención á diversidade abranguen o conxunto de estratexias de planificación e actuación dirixidas a dar resposta ás necesidades derivadas da diversidade de alumnas e alumnos co fin de posibilitar que todo o alumnado acade, de acordo coas súas posibilidades, as capacidades e competencias propias das distintas etapas educativas.

Como parte da variabilidade que existe na sociedade e, por tanto, tamén se reflicte no sistema educativo, existe alumnado con necesidades específicas de apoio educativo (ACNEAE) que ven definido no artigo 73 da **Lei Orgánica 3/2020**, de 29 de decembro, que modifica a Lei orgánica 2/2006 de educación (LOMLOE), como *“aquel que afronta barreiras que limitan o seu acceso, presenza, participación ou aprendizaxe, derivadas de discapacidade (diversidade funcional) ou trastornos graves de conduta, da comunicación e linguaxe, por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela, e que require determinados apoios e atención educativas específicas para a consecución dos obxectivos de aprendizaxe axeitados ao seu desenrolo”*.

Ademáis esta lei indica que a escolarización do ACNEAE deberá estar rexida polos **principios de inclusión e participación, calidade, equidade, non discriminación e igualdade efectiva no acceso e permanencia no sistema educativo e accesibilidade universal para todo o alumnado**, polo que *“os centros elaborarán as súas propostas pedagógicas para todo o alumnado da ESO, atendendo á súa diversidade”* (art. 18) e especifica que *“os referentes de avaliación, no caso de ACNEE, serán os incluídos nas correspondentes adaptacións do currículo, sen que este feito poida impedirles a promoción ou titulación. Estableceránse as medidas máis axeitadas para que as condicións de realización dos procesos asociados á avaliación se adapten ás necesidades do ACNEAE”* (art. 28.10 de avaliación e promoción).

En Galicia o **Decreto 86/2015** que establece o currículo da ESO e Bacharelato en Galicia, sinala que a atención educativa para ACNEAE ten o fin de que acaden o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e competencias de cada etapa.

Será o **D. 229/2011** do 7 de decembro de 2011 que regula a atención á diversidade do alumnado en Galicia, onde se inclúen medidas ordinarias e extraordinarias que faciliten a adecuación do currículo ao contexto sociocultural dos centros educativos e ás características particulares do alumnado (**diferencias en competencia curricular, motivación intereses, relación social, estratexias, estilos e ritmos de aprendizaxe...**).

Despois de feita a avaliación inicial e, tendo presentes as características diferenciais de cada alumno, as súas circunstancias psicoafectivas e a súa situación académica, tentarase dar resposta da mellor maneira posible, as necesidades que presente cada individuo, normalmente con actividades de reforzo. Os Programas de Mellora da Aprendizaxe e do Rendemento(PMAR) constitúe unha medida de atención á diversidade na educación secundaria obrigatoria.

O alumnado repetidor, aplicaráselle as medidas de atención a diversidade de acordo coas dificultades comunicadas polo seu profesor titor do curso anterior no informe de avaliación final. No caso de que non houbese dificultades especiais seguirá o ritmo normal da clase pero sempre cun seguimento diario. De haber dificultades, falarase co alumno/a e cos pais e organizaráselle as tarefas para casa e vixiando máis individualmente, se cabe, a súa consecución.

Tamén pódese contemplar a incorporación aos contrato-programa liña 2, que se centra no reforzo das instrumentais básicas (matemática e lingüística).

Hoxe en día a atención a diversidade abrangue un abanico moi amplo de cuestións, como se recolle a continuación. A todos eles dase resposta seguindo os Protocolos pertinentes e as indicacións do Departamento de Orientación, medidas ordinarias e extraordinarias.

ALUMNADO CON NECESIDADE ESPECÍFICA DE APOIO EDUCATIVO (ACNEAE)	
Alumnado con necesidades educativas especiais temporais ou permanentes (NEE) Afronta barreiras que limitan o seu acceso, presenza, participación ou aprendizaxe por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela. Precisan apoios e atención educativas específicas	Repetidor/con materias pendentes
	Atraso curricular xeralizado/específico
	Trastornos da atención: -TDA/H -TDA/H non especificado
	Trastornos disruptivos, de control de impulso, de conduta: -trastorno de personalidade antisocial -trastorno oposicional desafiante (antes TND) -problemas de relación nos sistemas familiar/escolar/social (problemas académicos/educativos, relacións país-fillo/as...) -trastorno da conduta/con emocións prosociais limitadas

<p>para a consecución dos obxectivos de aprendizaxe axeitados ao seu desenvolvemento.</p>	<p>Trastornos do desenvolvemento:</p> <p>-trastornos do espectro autista: trastorno autista, Asperger/Autismo de alto rendemento, trastorno desintegrativo infantil (síndrome de Rett...) e TXD non especificado</p>	<p>Trast. da linguaxe e comunicacion</p> <p>-trastorno específico da linguaxe/ específico do desenvolvemento da linguaxe (TEL/TEDL) (anteriormente afasia ou alalia)</p> <p>-trastorno da fala</p> <p>-trastorno da fluencia de inicio na infancia (tartamudeo ou disfemia)</p> <p>-trastorno da comunicación pragmática</p> <p>-trastorno da comunicación non especificado</p>
	<p>Trastornos da aprendizaxe:</p> <p>-trastorno específico da aprendizaxe con dificultade para a lectura (dislexia, exactitude, velocidade, comprensión, precisión...)</p> <p>-trastorno específico da aprendizaxe con dificultade para matemáticas (precisión e fluidez de cálculo, lectura simbólica, conceptos numéricos, razoamento lóxico-abstracto, resolución de problemas, comprensión de regras do cálculo ou discalculia...)</p> <p>-trastorno específico da aprendizaxe con dificultade para expresión escrita (disgrafías, disortografías, expresión e composición..)</p> <p>-trastornos da aprendizaxe non especificados</p>	

	<p>Con trastorno do neurodesenvolvemento (diversidade funcional de tipo intelectual, motriz, sensorial...):</p> <ul style="list-style-type: none"> -con intelixencia inferior á media (retrazo global do desenvolvemento, diversidade funcional intelectual non especificada...) -con problemas de mobilidade (distintos graos de parálise cerebral, espiña bífida, accidentes, tumores que afectan ao sistema motor, miopatías, amputacións, desenvolvemento da coordinación, movementos estereotipados, tics...) -con deficiencias sensoriais como visual (cegueira, ambliopía...), auditiva (xordeira, hipoacusias)... -trastornos do neurodesenvolvemento non especificado
<p>Alumnado en situación de vulnerabilidade socieducativa /cultural</p> <p>Presenta desigualdades derivadas de factores sociais, económicos, culturais, xeográficos, étnicos ou doutra índole.</p>	<p>Acollemento/situación desfavorecida</p> <p>Mozas embarazadas</p> <p>Risco suicida</p> <p>Atención hospitalaria/domiciliaria</p> <p>Absentismo escolar</p>
<p>Alumnado de incorporación tardía ao sistema educativo</p>	<p>Cando por proceder doutros países ou por calquer outro motivo xustificado, <u>escolarízase tardiamente</u> e presenta dificultades para acadar obxectivos e competencias que lle corresponden por idade:</p> <p>Procedente do estranxeiro</p> <p>Descoñecemento grave da lingua de aprendizase</p>
<p>Alumnado con altas capacidades intelectuais (AACC)</p>	<p>Alumnado con CI≥130, alto nivel de creatividade e persistencia nas tarefas de alta complexidade intelectual ligadas ás súas áreas de interese (non confundir con talentosos ou precoces)</p>

MEDIDAS ORDINARIAS	MEDIDAS EXTRAORDINARIAS
Adecuación das programacións didácticas ao contorno e ao alumnado	ACIS (adaptación curricular individualizada significativa)
Adaptación de tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación	Integración de materias en ámbitos de coñecemento en 1º ESO
Reforzo educativo e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria	PDC (programa diversificación curricular) Substitirá a PMAR (LOMLOE, 2020) a partir do curso 2022-23
Programas de recuperación de pendentos	APOIO DE PT/AL
Programas de reforzo nas áreas instrumentais básicas	AGRUPAMENTO FLEXIBLE
Programas específicos personalizados (Circular 8/2009)	GRUPOS DE ADQUISICIÓN DE LINGUAS
	GRUPOS ADQUISICIÓN COMPETENCIA CURRICULAR

9. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS EN CADA CURSO.

9.1. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR.

9.1.1. CONSIDERACIÓNS XERAIS

Dende o departamento de Xeografía e Historia, ofrecemos ao alumnado da ESO e doutros niveis, a posibilidade de realizar traballos sobre libros, revistas, artigos de prensa etc., que teñan algunha relación coas C. Sociais, coas seguintes consideracións xerais:

1. Poderanse entregar un máximo dun traballo por avaliación.
2. Os alumnos serán orientados, se procede, sobre a bibliografía empregada.
3. A cualificación obtida por cada traballo engadirase á obtida por outras vías.

9.1.2. LECTURAS HISTÓRICAS

Para 4º da ESO propónse as seguintes lecturas que estarán dentro dos instrumentos de avaliación.

ALBA, T., BACHER, K. *Tante Wussi.*

BALL, D. *El infiel.*

LUTES, J. *Berlín. Ciudad de humo.*

LUTES, J. *Berlín. Ciudad de piedras.*

ORWELL, G. *Los días de Birmania.*

ORWELL, G. *Rebelión en la granja.*

PRESTON, P., GARCÍA, J.P. *La muerte de Guernica.*

SACCO, J. *Un tributo a la tierra.*

SPIELGELMAN, ART. *Maus.*

TARDI, J., VERNEY. *iPutá Guerra!*

TETZNER, L., HELD, K. *Los hermanos negros.*

ZAPICO, A. *Café Budapest.*

ZAPICO, A. *La balada del norte.*

9.2. ACCIÓNS PREVISTAS PARA A INTEGRACIÓN DAS TICS

As TICS están plenamente integradas na Educación. Na ESO cóntase co programa E-dixgal, Classroom e Aula Virtual, sobre todo en Bacharelato.

O Departamento de Xeografía e Historia incorpórase este curso o programa **E-dixgal** como complemento do libro físico. Paralelamente sonmoitas as páxinas web que se utilizan na nosa materia (Google Earth, Meteogalicia, Aemet, Mapas interactivos,etc) e visionado de documentais didácticos, destacamos “Apocalipsis a 1ª e 2ª Guerra Mundial”, con moi boa acollida por parte do alumnado de 1º de Bacharelato.

Dedes fai anos en 2º de Bacharelato, o alumnado conta **con Aulas Virtuais** onde ten toda a documentación e material para a preparación da ABAU.

O correo electrónico “ieslaxeiro” co cal contamos o profesorado e o alumnado son unha vía de comunicación directa e fluida co alumnado.

As Tics tamén son un instrumento de equidade ao poder facer un seguimento do alumnado enfermo, **confinado ou que por calquer causa non pode asistir a clase presencial, a través das distintas ferramentas tecnolóxicas, tanto E-dixgal, Classroom, Aula Virtual e o correo electrónico, según o curso. Ademais farase conexións a través da plataforma Webex.**

9.3. EDUCACIÓN EN VALORES

De acordo co contido do decreto que establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria, hai un conxunto de ensinamentos que deben estar presentes nas diversas áreas deste currículo. Dado que non son unhas áreas con entidade autónoma senón ensinamentos ou temas transversais que impregnan os contidos das diversas áreas, non se inclúen na táboa de contidos. Ó mesmo tempo consideramos que estes valores deben ser extensibles ó bacharelato. O Departamento colabora en todas aquelas actividades relacionadas coa transmisión destes valores, contra a violencia de xénero, o día da paz, pola igualdade, o respecto ao medio, etc. A Xeografía e a Historia son materias que axudan a transmitir estes valores. Cabe destacar que este departamento imparte en 1º de ESO Valores éticos.

1.-Educación moral e cívica

Actitude receptiva, colaboradora e tolerante nas relacións entre individuos e nas actividades en grupo.

As diferentes fases de realización das actividades individuais e sobre todo as que se fan en grupo (deseño, preparación do material, elaboración e presentación) deben permitir que se consiga a participación dos alumnos e das alumnas cunha actitude receptiva, colaboradora e tolerante. É moi importante que comprendan que nos traballos de investigación en grupo precísase a colaboración de todos eles e elas.

Valoración positiva da existencia de diferenzas entre as persoas e entre os grupos sociais pertencentes á nosa sociedade ou a outras sociedades ou culturas diferentes da nosa.

Os traballos de investigación en grupo e as correspondentes actividades de discusión e de posta en común realizadas por toda a clase poñen de manifesto as diferenzas de capacidade, de opinión e de potencialidade de cada alumno e alumna. Neste sentido, convén que os propios alumnos e alumnas distribúan as tarefas dentro do grupo, atendendo ás preferencias e calidades de cada persoa. Esta é unha forma moi conveniente para que aprendan a valorar positivamente as diferenzas entre as persoas e entre as sociedades e culturas.

Actitude crítica ante calquera tipo de discriminación individual ou social por razóns de raza, crenzas, sexo ou outras diferenzas individuais ou sociais.

O estudio da Historia e da estrutura das poboacións actuais, sobre todo nos grandes núcleos urbanos, e os mesmos medios de comunicación de masas evidencian dun xeito moi claro a diversidade social, racial, relixiosa, cultural, etc., existente entre as persoas. É moi importante que os alumnos e as alumnas consideren esta diversidade como algo enriquecedor, non como un obstáculo para a convivencia, e desenvolver unha actitude crítica ante calquera tipo de discriminación.

Interese polos mecanismos que regulan o funcionamento da nosa sociedade; en particular, os dereitos e deberes dos cidadáns e das cidadás.

As actividades en grupo teñen que estar reguladas por unha serie de normas e os alumnos e as alumnas teñen que poder falar e discutir sobre elas, aceptalas e despois cumprilas. Do mesmo xeito, pero nun ámbito máis amplo, deben valorar de xeito positivo a aceptación dos seus dereitos e o cumprimento dos seus deberes como membros da comunidade educativa. Deste xeito, pouquiño a pouco, irán despertando o seu interese pola práctica dos seus dereitos e deberes como cidadáns e cidadás.

Análise crítica dos valores culturais da nosa sociedade.

A través da teoría, das actividades e dos traballos en grupo hai que conseguir que aprendan a analizar criticamente o que deberían se-los valores culturais máis representativos da nosa sociedade democrática actual, como a liberdade das persoas, ou respecto ante calquera tipo de diferenza (lingüística, racial, relixiosa...), o recoñecemento da igualdade das persoas ante a lei, cos mesmos dereitos e deberes, a xustiza social, a solidariedade, a tolerancia, etc.

Interese por coñecer e conserva-lo patrimonio cultural da nosa sociedade e doutras culturas.

As visitas a lugares culturais de uso público, como bibliotecas, museos, monumentos, etc., son útiles para incidir no interese por coñecer e conserva-lo patrimonio artístico e cultural da nosa sociedade e o doutras culturas.

2.- Educación para a paz

Respecto polas opinións e crenzas das outras persoas.

A discusión na clase de determinados temas de interese histórico e social ou o tratamento de aspectos que interesan directamente ó grupo de alumnos e alumnas axudarán a coñecer e respecta-la opinión dos demais. O estudo das opinións expresadas por diferentes medios de comunicación de masas (prensa, radio e televisión) tamén pode ser útil para poñer en evidencia a diversidade de puntos de vista sobre feitos da vida cotiá e o respecto que merecen.

Recoñecemento do diálogo como medio para resolve-las discrepancias nas opinións así como os diversos tipos de conflitos, tanto interpersoais como sociais.

Un coñecemento máis profundo do pasado histórico e do medio social no que se desenvolven as alumnas e os alumnos hailles de permitir detectar múltiples situacións conflitivas, que lles poden afectar ás veces de xeito directo e deben aprender a adquirir unha actitude dialogante fronte a elas. En calquera caso, cómpre que recoñezan que o diálogo entre as partes enfrontadas é o único medio para chegar a unha situación aceptable para todo o mundo.

3.- Educación para a igualdade entre os sexos

Toma de conciencia dos fenómenos de discriminación sexista que se producen na actualidade así como dos que se produciron noutros períodos históricos.

Na elaboración de tódolos materiais que se empregan na Área de Ciencias Sociais da Educación Secundaria intentouse non caer en expresións que poidan inducir a unha interpretación sexista. Na redacción do texto e das actividades procúrase falar sempre de homes e de mulleres, de alumnas e de alumnos, etc. Nas fotografías e nos debuxos coidouse tamén a representación equitativa de ambos sexos.

4.- Educación ambiental

Sensibilización polos elementos físicos e biolóxicos do medio natural.

No Primeiro Ciclo da Educación Secundaria, os alumnos e mailas alumnas estudarán as principais características dos diversos medios naturais existentes no planeta, en Europa e, máis en concreto, en España (relevo, cursos de auga, costas, tipos de vexetación, etc.), así como o emprego que dese medio natural realizou o ser humano ó longo da Historia. Este estudo pode representar un punto de partida moi interesante para fomentar no alumnado unha actitude de sensibilización e respecto cara ó medio natural.

Proposta, valoración e, se é posible, participación en actividades de conservación do medio natural.

Nos temas relacionados co estudio dos medios naturais ou coa conservación do ambiente procurarase especificar unha serie de normas de conducta que se deberían cumprir de xeito individual e colectivo (respecto polas árbores, non botar lixo en calquera lugar, etc.). Tamén é esencial razoárllle-la necesidade de que temos que respecta-la natureza para a nosa propia supervivencia e incluso se lles animará a participar en actividades de conservación do medio natural.

Identificación dos principais problemas que afectan á conservación do ambiente: contaminación das augas, erosión do solo, contaminación do aire, escaseza da auga, sobreexplotación dos recursos naturais, etc.

Procurarase que as alumnas e os alumnos poidan recoñecer, no medio natural no que viven, a presenza dos axentes contaminantes máis destacables: industrias, tránsito rodado, ruídos, polución das augas residuais, etc. Pode ser moi útil tamén que, para cada unha das actividades que causan contaminación, mencionen algunha solución que puidese diminuí-los danos causados no ambiente.

5.- Educación do consumidor

Conciencia das repercusións que producen no ambiente os desfeitos de todo tipo de produtos e materiais.

Nos contidos de conservación do ambiente trátase o emprego racional que debemos facer cos recursos que a natureza nos ofrece. É importante que as alumnas e os alumnos se conciencien precisamente de que é o estrago destes recursos e o excesivo consumismo o que nos está levando á gravísima situación de non saber que facer coas enormes cantidades de desfeitos de todo tipo de produtos e materiais, moitos deles perigosos.

Comprensión da necesidade de consumir en función das necesidades reais individuais.

O estudio dos diversos sectores produtivos da economía e dos modos de transporte e de comunicación ten que servir ás alumnas e ós alumnos para comprender mellor o valor que ten cada un dos produtos que consumen, xa que o valor final de calquera produto é a suma dos valores que

se van engadindo en cada un dos pasos da súa elaboración, transporte e comercialización. Ó valora-los produtos deste xeito é posible que entendan máis facilmente a necesidade de consumir en función das necesidades reais

9.4. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AÓ PLAN DE CONVIVENCIA

Dende o departamento de Xeografía e Historia colaboraremos á boa convivencia escolar mediante accións como:

- Fomentar o diálogo co e entre o alumnado na aula, sobre todo, en calquera situación de conflito entre eles ou ben co profesor/a, permitindo a súa participación, de xeito que eles mesmos aporten ideas que axuden a acadar as solucións oportunas.
- Aproveitar os debates que xurdan espontaneamente na aula, sobre todo aqueles relacionados con calquera diferenza, como inmigración, diferenza de xénero, para que eles mesmos comprendan a necesidade de aceptar a diversidade como medio de evitar a exclusión e a marxinalidade social.
- Realizar actividades extraescolares: Viaxes didácticas que fomentan unha maior relación entre eles axudando a que se coñezan mellor.
- Proxección por parte dos profesores tutores de películas e documentais, nos que aparezan actitudes violentas, machistas, de falta de compañeirismo e posterior reflexión sobre o visto.
- Tamén se ten en conta a aquel alumnado formado na Mediación, xunto co profesorado máis implicado na resolución de conflitos.

10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

10.1. CONSIDERACIÓNS XERAIS.

Consideramos que as actividades complementarias e extraescolares son fundamentais e, que é necesario facer un esforzo, para poder integralas, dunha forma coherente, dentro da programación xeral dos diferentes cursos.

Na programación concreta de cada nivel, farase unha selección das diferentes actividades que se levarán a cabo, programándose segundo a adecuación ás súas necesidades; seleccionaranse principalmente, aquelas que a cidade ou o entorno ofrece habitualmente e, as que teñen un carácter temporal (exposicións).

A título de exemplo, enuméranse as principais tipos de actividades, que solemos levar a cabo: saídas didácticas relacionadas cos intereses e obxectivos de cada materia, visitas a museos, proposta de lecturas históricas adecuadas á idade dos alumnos, seguimento dos temas máis interesantes da actualidade cotiá, a través da lectura da prensa por parte dos alumnos.

Polo seu especial interese facemos mención aparte das actividades extraescolares para o curso de Historia da Arte de 2º de Bacharelato. O Departamento reconece que esta materia esixe -e tal como están programadas as probas de ABAU moito máis-, unha metodoloxía eminentemente práctica, baseada na utilización continua de material audiovisual (diapositivas, vídeos...). Nembargantes, este material non pode substituír á visión directa das diferentes manifestacións artísticas. Por iso, consideramos de gran utilidade a visita á cidade de Santiago de Compostela para ver in situ as obras da ABAU. Tamén é interesante ver os diferentes tipos de urbanismo para o alumnado de Xeografía de 2º de Bahcarelato, sempre que sexa posible.

Para evitar a repetición das actividades que os alumnos realizan ó longo dos seus estudos, o Departamento programará a secuenciación das mesmas e coordinarase cos demais departamentos do Centro a través da CCP e do Departamento de Orientación. Impedirase dese modo que a reiteración de actividades iguais ou moi similares incidan negativamente no desenvolvemento normal dos programas das diferentes materias. Os problemas de presuposto levan nos últimos anos a realización de actividades multidepartamentais e multidisciplinares.

10.2. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS PARA O PRESENTE CURSO.

Á marxe das actividades que, ó longo do curso se levarán a efecto e, que se citan a continuación, o Departamento, programará e realizará, sempre que se considere adecuado outras actividades que con carácter temporal ofrezan os centros culturais e institucións públicas e privadas da cidade.

2º de Bacharelto: Historia da Arte. Visita á cidade de Santiago para contemplar, “in situ”, a Catedral de Santiago incluído o Pórtico da Gloria. Aproveitase a visita a Santiago de outro departamento para elixir o día e así compartir autobús. Normalmente realízase no mes de xaneiro ou febreiro, xa que o alumnado acaba en maio.

En **3º de ESO** faise a visita ao Parlamento de Galicia en Santiago de Compostela.

Esperemos que este ano poidamos recuperar estas actividades. A partir do 6 de xuño trala convocatoria da avaliación ordinaria considerouse en claustro que eran os días máis idóneos para as actividades.

11. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS ACADÉMICOS.

Durante o curso levarase a cabo, por escrito, un seguimento da programación por cada profesor. O profesorado poderá utilizar o programa Sixa ou facer ese seguimento pola súa conta.

Tamén trala 1º Avaliación, farase unha valoración desta, para detectar posibles desviacións que inflúan no desenvolvemento da programación.

Ao final do curso farase unha valoración da programación, atendendo os seguintes aspectos:

- Os estándares de aprendizaxe avaliados.
- Os obxectivos acadados.
- As porcentaxes de alumnos que superan a materia.
- Cambios normativos ou de lexislación.
- As actividades complementarias e extraescolares realizadas e a súa valoración.

- E todos aqueles aspectos que se aportan nas diferentes reunións de Departamento, Comisións Pedagóxicas...

Toda esa información será recollida nunha **Memoria** que servirá de base para a programación do seguinte curso.

11.1.PRESENTACIÓN DA PROGRAMACIÓN Ó ALUMNADO.

O profesorado do departamento informará ao alumnado nos primeiros días do curso dos aspectos máis salientables da programación. Esta información incluírá os obxectivos, contidos e criterios de avaliación, para obter unha valoración positiva, os criterios de cualificación e os procedementos de avaliación da aprendizaxe que se van a utilizar.

O Departamento fará público na páxina web do centro a Programación Didáctica así como un documento cos Criterios de Cualificación.

